Tampella TÄNÄÄN

N:o 3

1966

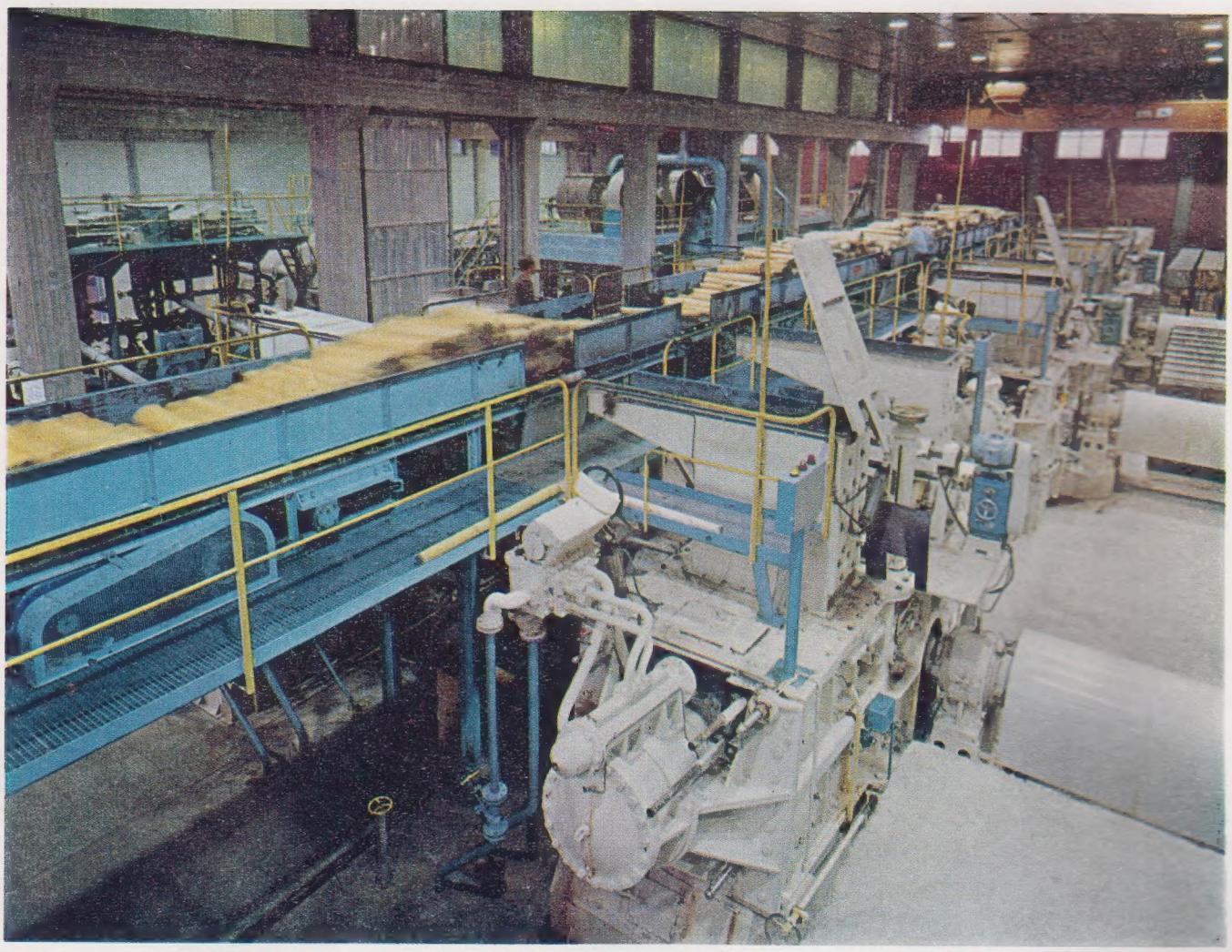

KAJAANI OY
TAMPELLA HIOMAKONEITA TYYPPI 1810 — 6 KPL

Kansikuva: Inkeroisten Tehtaat

Tampella TÄNÄÄN

N:o 3 JULKAISIJA: Oy TAMPELLA Ab 1966

TOIMITUSKUNTA: Päätoimittaja: fil.maist. A. TIENARI

PÄÄKONTTORI:	PELLAVATEHDAS:	KONEPAJA:	LAPINNIEMI:	INKEROINEN:	HEINOLA:
konttoripäällikkö B. Enderlein ja neiti Sylvi Solin	dipl.ins. A. Vikkula työnjoht. O. Heinonen ja neiti Eeva Tarkka	ins. P. Autero, kontt. Helvi Ahonen ja tark. E. Österman	konttoripääll. O. Näsi, ins. E. Pällönen ja sos.virk. M. Malminen	sosiaalipäällikkö A. V. Videnoja	sosiaalipäällikkö O. Linnakko

Oy Tampella Ab vuosikertomus 1965

yhtiön 105. toimintavuosi

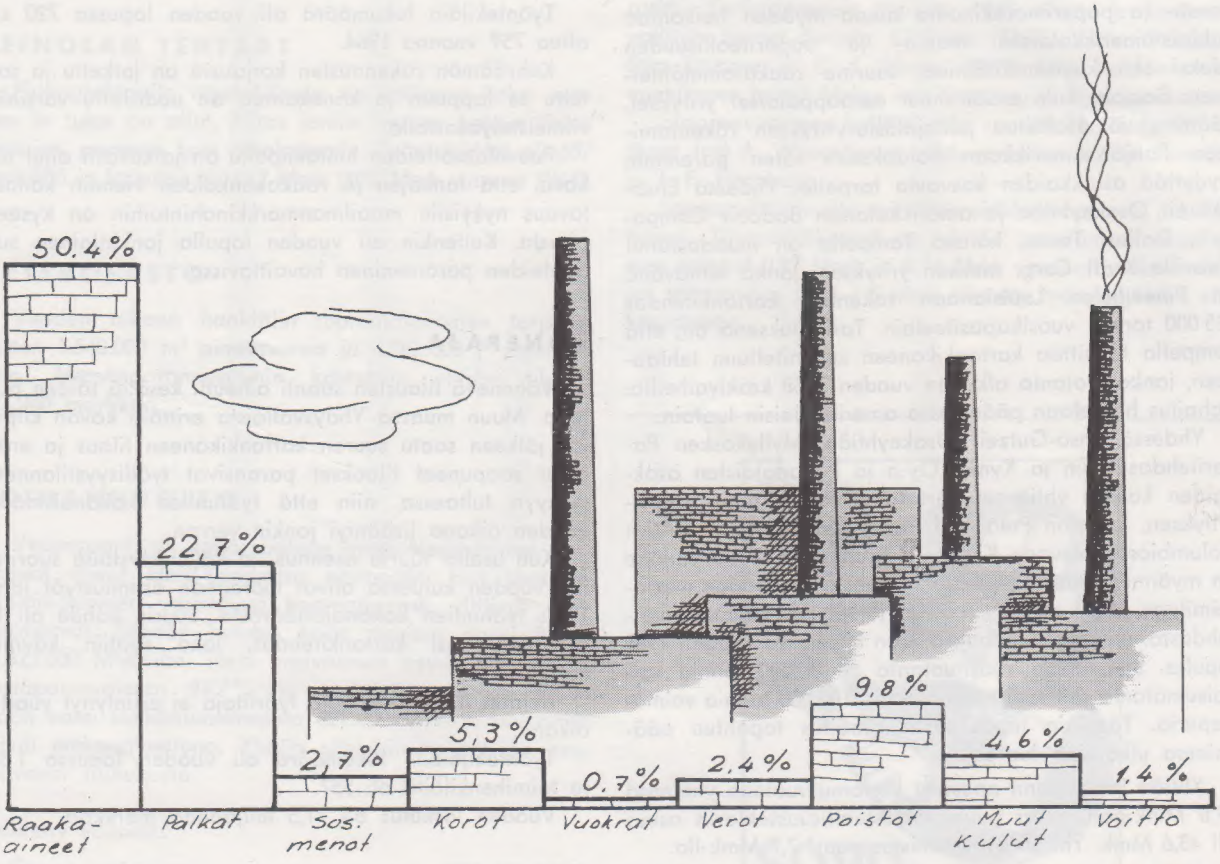

YLEISTÄ

Työllisyys yhtiön tehtailla toimintavuotena 1965 oli suurin piirtein tyydyttävä. Koko laskutus nousi 217 Mmk:aan, mikä merkitsee noin 15 %:n nousua edelliseen vuoteen verrattuna. Inkeroisten uuden kartonkitehtaan käyntiinpano kesällä tietenkin vaikutti tulokseen.

Yhtiön puunjalostusteollisuudelle on sanomalehtipaperin ja kartongin markkinoinnin kehitys ratkaisevan merkityksellinen. Vuoden aikana saavutettiin parantunut tasapaino tarjonnan ja kysynnän suhteen. Kartonkimarkkinat säilyivät kiinteinä ja tilausten saanti oli koko vuoden hyvä. Puunjalostustehtaat voivat käyttää hyväkseen kapasiteettinsa, vaikkakin voittovara jatkuvasti supistui lähinnä kohonneiden puun hintojen seurauksena.

Nopea paperi- ja kartonkiteollisuuden kasvu niin hyvin Euroopassa kuin Pohjois-Amerikassa on luonut uusia mahdollisuuksia konepajalle kilpailla kansainvälisillä markkinoilla. Kuluneen vuoden aikana tehtiin muun muassa sopimus erään Yhdysvaltojen johtavan kartonkiteollisuuden kanssa suuren kartonkikoneen toimittamisesta, mikä oli ensimmäinen tämänlaatuinen tilaus, jonka amerikkalaiset ostajat ovat sijoittaneet Yhdysvaltojen ulkopuolelle.

Yhtiön omat investoinnit, ennen kaikkea konetoimitukset Inkeroisten uuteen kartonkitehtaaseen, myötävaikuttivat tietenkin myös suuressa määrin Konepajan työllisyyden turvaamiseen.

Massapuiden puute Suomessa uhkaa rajoittaa kotimaisen puunjalostusteollisuuden tulevia laajenemismahdollisuuksia. Tällä tavoin voi maan asema Euroopan massa- ja paperimarkkinoilla aikaa myöden heikontua pohjois-amerikkalaisen massa- ja paperiteollisuuden eduksi sen käyttämättömine, suurine raaka-ainelähteineen. Samoin kuin eräät muut eurooppalaiset yritykset, päätti yhtiö osallistua puunjalostusyrityksen rakentamiseen Pohjois-Amerikkaan voidakseen täten paremmin tyydyttää asiakkaiden kasvavia tarpeita. Yhdessä Enso-Gutzeit Osakeyhtiön ja amerikkalaisen Bodcaw Company'n, Dallas, Texas, kanssa Tampella on muodostanut Pineville Kraft Corp. nimisen yrityksen, jonka tehtävänä on Pineville'en Louisianaan rakentaa kartonkitehdas 225 000 tonnin vuosikapasiteetein. Tarkoituksena on, että Tampella toimittaa kartonkikoneen suunniteltuun tehtaaseen, jonka tuotanto alkanee vuoden 1968 keskivaiheilla. Rahoitus hoidetaan pääasiassa amerikkalaisin luotoin.

Yhdessä Enso-Gutzeit Osakeyhtiön, Myllykosken Paperitehdas Oy:n ja Kymin Oy:n ja kanadalaisten osakkaiden kanssa yhtiö on perustanut toisen puunjalostusyrityksen, Eurocan Pulp and Paper Ltd, Kanadan British Columbiassa olevaan Kitimatin kaupunkiin. Tälle yhtiölle on myönnetty ensimmäisessä vaiheessa 21 vuoden metsätoimilupa ja se aikoo rakentaa ja käyttää voimapaperitehdasta, jonka arvioidaan olevan käynnissä vuoden 1969 lopulla. Suunniteltu vuosituotanto on 80 000 tonnia valkaisematonta sulfaattiselluloosaa ja 100 000 tonnia voimapaperia. Tässäkin tapauksessa rahoitus tapahtuu pääasiassa ulkolaisin luotoin.

Yhtiön investoinnit nousivat kertomusvuotena yhteensä 59,8 Mmk:aan, josta puunjalostusteollisuussektorin osuus oli 43,6 Mmk. Yhtiön osakeomistus nousi 7,7 Mmk:lla.

Suurista investoinneista johtuen pitkäaikainen velka lisääntyi 6,5 Mmk:lla. Sitävastoin voitiin lyhytaikaista velkaa pienentää 30,3 Mmk:lla sen kautta, että yhtiön myöntämistä vientiluotoista maksettiin suuria määriä takaisin.

PELLAVATEHDAS

Nettolaskutus nousi 14 % edelliseen vuoteen verrattuna ja se oli määrältään 18,1 miljoonaa markkaa. Pellavatuotteiden viennin vahva kasvu, pääasiassa Skandinavian maihin, ja paperilankojen viennin lisäys Saksaan aiheuttivat tämän tuloksen paranemisen.

Pellava- ja paperikehräämön konekannan uusimista on jatkettu ja niitten kapasiteettia on voitu täysin käyttää hyväksi. Sitävastoin kehräämö on kärsinyt tilausten puutetta ja sen vuoksi ollut osittain ilman työtä.

Kehräämöiden tuotanto kohosi 2 % ja peitteiden valmistus 9 %, kun taas kankaiden valmistus laski 3 %.

Työntekijöiden luku vuoden lopussa oli sama kuin edellisenä vuotena, nimittäin 689.

Jutihinnat vaihtelivat huomattavasti, mutta muitten raaka-aineiden markkinat ovat olleet melkoisen vakaat.

Halpojen pellavatuotteiden tuonti on jatkuvasti suuresti häirinnyt pellavatehtaan myyntiä kotimarkkinoilla. Lisääntyneen viennin helpottamiseksi yhtiö on perustanut Ruotsiin, Tampella Textil Ab:n, jolla on myyntitoimisto ja varasto Tukholmassa.

LAPINNIEMEN PUUVILLATEHDAS

Puuvilla- ja raiontuotteiden myynti nousi 9 % edelliseen vuoteen verrattuna, josta lisäys tuli kokonaan viennin osalle kotimaisen myynnin laskettua jonkin verran. Kokonaislaskutus oli 15,1 miljoonaa markkaa.

Raakapuuvillaa käytettiin 2.280 tonnia ja raionia 340 tonnia.

Työntekijäin lukumäärä oli vuoden lopussa 720 sen oltua 759 vuonna 1964.

Kehräämön rakennusten korjausta on jatkettu ja saatettu se loppuun ja konekantaa on uudistettu varsinkin viimeistelyosastolla.

Puuvillatuotteiden hintakilpailu on jatkuvasti ollut niin kova, että lankojen ja raakakankaiden viennin kannattavuus nykyisiin maailmanmarkkinahintoihin on kyseenalaista. Kuitenkin oli vuoden lopulla jonkinlainen suhdanteiden paraneminen havaittavissa.

KONEPAJA

Vähenevä tilausten saanti aiheutti kesällä töiden puutetta. Muun muassa Yhdysvalloista erittäin kovan kilpailun jälkeen saatu suuren kartonkikoneen tilaus ja eräät muut saapuneet tilaukset paransivat työllisyystilannetta syksyyn tultaessa, niin että työtuntien kokonaismäärä vuoden aikana lisääntyi jonkin verran.

Kun useita suuria asennus- ja käynnistystöitä suoritettiin vuoden kuluessa olivat tuotannon asennustyöt lähes 19 % työtuntien kokonaismäärästä. Suurin kohde oli Inkeroisten uusi kartonkitehdas, joka saatiin käyntiin kesällä.

Mitään merkittävämpiä työriitoja ei esiintynyt vuoden aikana.

Työntekijöiden lukumäärä oli vuoden lopussa 1 506 ja toimihenkilöitä oli 557.

Vuoden laskutus oli 71,5 miljoonaa markkaa.

INKEROISTEN TEHTAAT

Anjalan Paperitehdas kärsi vuoden neljänä ensimmäisenä kuukautena tilausten puutteesta, joka sen jälkeen muuttui hyväksi työllisyysasteeksi 14,5 %:n

tuotannon lisäyksineen edelliseen vuoteen verrattuna. Tuotantonumerot olivat seuraavat:

	vuosi 1965	vuosi 1964
Yhteensä	109.205 tonnia	95.367 tonnia
Hi-Fi	32.175 „	15.133 „
Ohkopainopaperia	7.973 „	2.005 „

Taulukko osoittaa korkealaatumäärien erittäin vahvaa kasvua.

Kartonkitehdas, Vanha Inkeroisten kartonkitehdas kolmine koneineen oli normaalikäytössä suurin piirtein koko vuoden, kun taas uusi tehdas alkoi kolmivuorotyönsä heinäkuun alussa. Tilausten saanti kaikille koneille on ollut tyydyttävä tuotannon noustessa yhteensä 50.258 tonniin, josta uuden tehtaan osuus oli pyörein luvuin 17.400 tonnia.

Puolisellutehdas valmistus oli 9.907 tonnia Inkeroisten kartonkitehdas ja Heinolan Flutingtehdas pääasiallisina kuluttajina.

Sahan tuotanto oli 5.526 std, josta viennin osuus oli 53 %. Pienentynyt tuotanto johtui sahakehyksen rikkoutumisesta. Uusi Osto 700 kehys otettiin käyttöön joulukuun keskivaiheilla.

Inkeroisten tehtaitten työntekijöiden lukumäärä oli vuoden lopussa 1.545 ja toimihenkilöiden 294. Kokonaislaskutus oli 62,63 Mmk edellisen vuoden määrän oltua 52,01 Mmk.

HEINOLAN TEHTAAT

Flutingtehtaalla täystyöllisyys on vallinnut koko vuoden ja tulos on ollut, kiitos jonkin verran kohonneiden hintojen, parempi kuin aikaisemmin. Työntekijöitä oli 607 henkilöä ja laskutus oli 43,7 Mmk (40,0 Mmk vuonna 1964).

METSÄOSASTO

Vuoden aikana hankittiin tuotantolaitosten tarpeita varten 1.548.000 m³ pinotavaraa ja 4.782.000 j³ sahatukkeja. Metsänparannustöihin käytettiin yhtiön tiloilla 207.000 markkaa.

VOIMANHUOLTO

Vedensaanti oli koko vuotena hyvä. Vesimäärien keskiarvot olivat Etelä-Suomessa normaalit, kun taas ne Pohjois-Suomen vesistöissä huomattavasti ylittivät normaaliarvot. Sähkön kulutus koko maassa nousi 8,7 % 14.623.000 MWh:iin, josta vesivoiman osuus oli 64,9 %, vastapainevoiman 24,7 % ja lauhdutusenergian 6,1 % maan koko sähköntuotannosta 621.000 MWh:n suuruinen tuonti mukaanluettuna. Yhtiön sähkötilasto selviää seuraavasta taulukosta.

Kehitetty voimaa:

Omaa vesivoimaa	299.458 MWh
„ lauhdevoimaa	3.212 „
„ vastapainevoimaa	38.460 „
Ostettu voimaa	99.880 „
Yhteensä	441.010 MWh

Käytetty voimaa:

Priima voimaa	372.239 MWh
Voimaa sähkökattiloihin	7.561 „
Myyty voimaa	61.210 „
Yhteensä	441.010 MWh

TILASTOTIETOJA

Yhtiön kaikkien laitosten laskutus ilman liikevaihtoveroa yhtiön kokonaan omistamien tytäryhtiöiden laskutus mukaan luettuna oli 248,21 Mmk, josta emäyhtiön osuus oli 216,75 Mmk.

Palkkoina maksettiin 56,42 Mmk ja edellisenä vuotena 51,74 Mmk.

Yhtiön sosiaalimenot ilman palkkoja olivat 6,65 Mmk.

Investointien kokonaismäärä nousi 59,84 Mmk:aan.

Vuoden lopussa koko yhtiön työntekijämäärä ilman metsätyöläisiä oli 5.245 ja toimihenkilöitä oli 1.080.

VUOSIKOKOUS JA HALLITUS

Varsinaisessa yhtiökokouksessa, joka pidettiin huhtikuun 8 päivänä 1965, käsiteltiin yhtiöjärjestyksen määräämät asiat ja myönnettiin vastuuvapaus sekä päätettiin jakaa osinkona 11 markkaa osakkeelta. Toimiajaksi 1966—1968 valittiin uudelleen hallituksen jäseniksi professori Bertel Appelberg ja pankinjohtaja Göran Ehrnrooth. Tarkastamaan vuoden 1965 tilejä ja hallintoa valittiin herrat Svante Kihlman (KHT), Victor Procopé, Stig Brunow ja C. J. Idman (KHT) sekä heidän varamiehikseen herrat Helge von Knorring ja Sten Stockmann.

Eroamisvuorossa hallituksesta vuoden 1966 loputtua on jäsen Jarl A. Wasastjerna sekä varajäsenet Ole Sumelius ja I. F. Hornborg.

Seuraavilla sivuilla esitetään yhtiön omaisuus- ja tulostaseet. Tilinpäätöksessä on yhtiön omistamien osakkeiden osingot 0,97 Mmk ja 0,94 Mmk veropalautuksia viety eri rahastoihin sekä 1,5 Mmk siirretty työntekijöiden eläkesäätiöön.

→

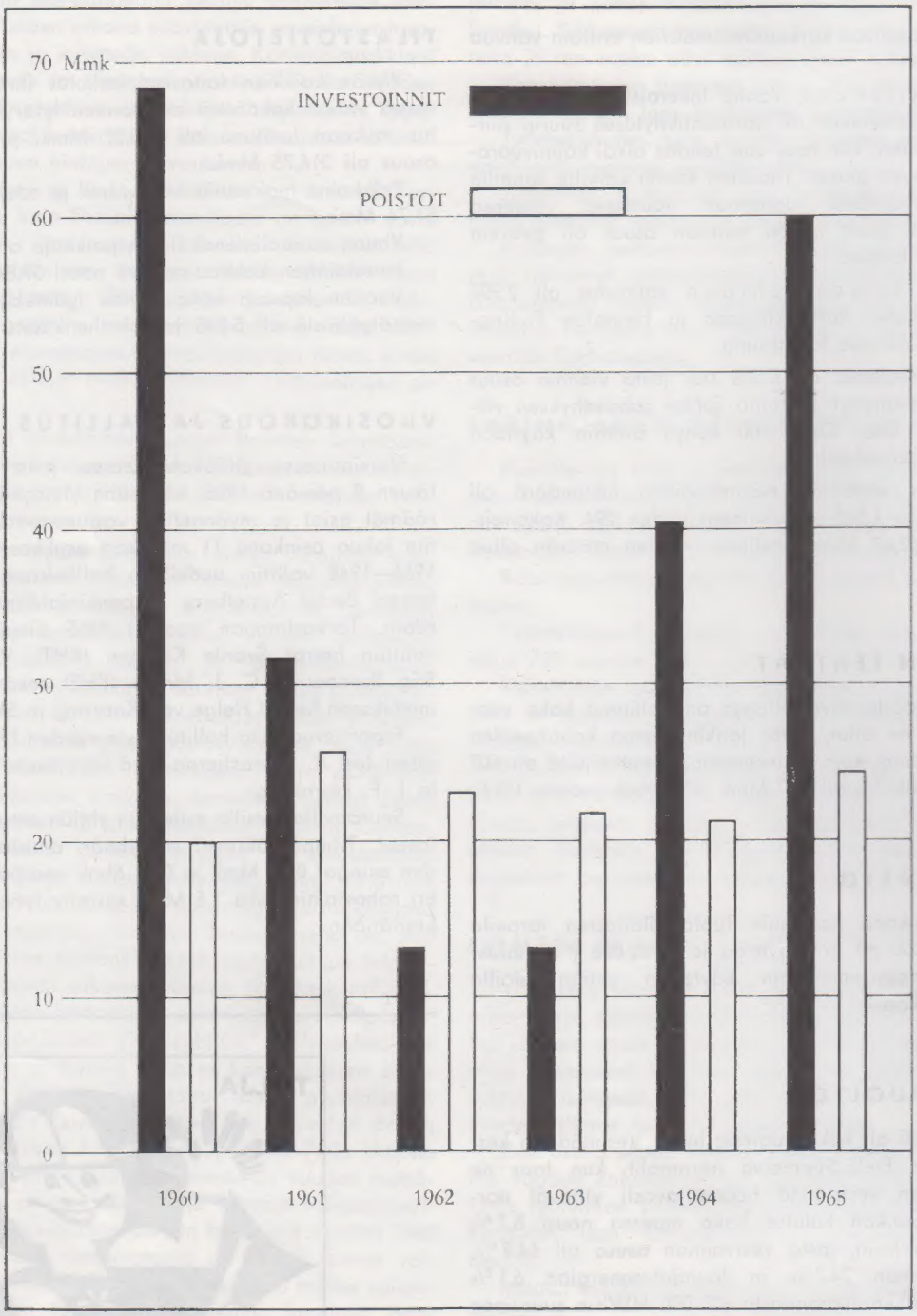
70 Mmk
60
50
40
30
20
10
0
INVESTOINNIT
POISTOT
1960
1961
1962
1963
1964
1965

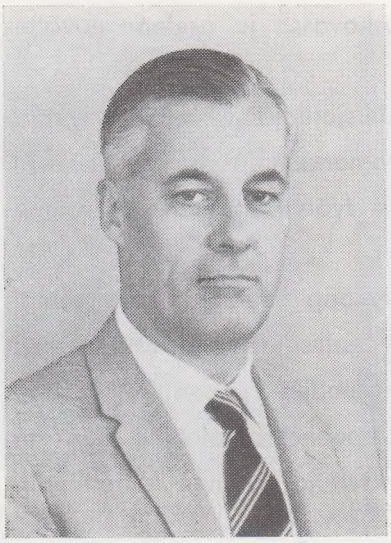

Toimitusjohtaja Johan Nykopp 60 vuotta

Toukokuun 27 päivänä 1966 täytti Oy Tampella Ab:n toimitusjohtaja Johan Nykopp 60 vuotta. Hän on syntynyt Le Vésinet'issa Ranskassa ja tuli ylioppilaaksi Helsingissä vuonna 1924. Filosofian kandidaatin tutkinnon hän suoritti Helsingin Yliopistossa vuonna 1928. Hän tuli heti diplomaatin uralle ja palveltuaan ensiksi Ulkoministeriössä Helsingissä hän siirtyi lähetystöavustajaksi Moskovaan vuosiksi 1931—35 ja täältä Suomen varakonsuliksi Leningradiin vuoteen 1937. Tämän jälkeen hän tuli takaisin ulkoministeriöön Helsinkiin erilaisiin tehtäviin ja nimitettiin vuonna 1940 lähetystösihteeriksi Moskovaan, mistä hän siirtyi 1941 .ulkoasiainministeriön kauppapoliittiselle osastolle, jonka päällikkönä hän oli vuoteen 1951. Tällöin hänet nimitettiin Suomen lähettiläälksi Washingtoniin, missä hänet nimitettiin suurlähettiläälksi vuonna 1955.

Johan Nykoppin diplomaattinen ura päättyi vuonna 1958, jolloin hänet kutsuttiin Suomen Työnantajain Keskusliiton toimitusjohtajaksi. Tältä paikalta hän siirtyi vuonna 1962 teollisuuden palvelukseen Oy Tampella Ab:n toimitusjohtajaksi.

Johtaja Nykoppin elämänkaari jakaantuu siis kolmeen erilliseen osaan: nimittäin diplomaatin, työnantajajärjestön johtajan ja suurteollisuusjohtajan tehtäviin. Kaikissa näissä hän on joutunut tapahtumien keskipisteeseen.

Palvellessaan ulkoasiain hallinnossa hän osallistui J. K. Paasikiven johtaman valtuuskunnan neuvotteluun Stalinin ja Molotovin kanssa Moskovassa syksyllä 1939, ennen talvisodan alkamista. Hän oli myös mukana

rauhanneuvotteluissa maaliskuussa 1940 Moskovassa ja aseleponeuvotteluissa Moskovassa 1944.

Suomen Työnantajain Keskusliiton toimitusjohtajana Johan Nykopp joutui neljän vuoden aikana osallistumaan työmarkkinajärjestöiden välisiin, tärkeisiin ja koko yhteiskuntaamme koskeviin työehtosopimuksien solmiamiseen.

Suurteollisuuden johtajana on Johan Nykopp joutunut paitsi oman yhtiönsä tärkeiden ratkaisujen eteen samalla teollisuutemme keskuselimien hallintoon. Hän on Suomen Puunjalostusteollisuuden Työnantajaliiton puheenjohtaja, Suomen Kartonkiyhdistyksen varapuheenjohtaja, Suomen Sellulaosayhdistyksen, Suomen Teollisuusyhdistyksen ja Suomen Metalliteollisuusyhdistyksen hallituksen jäsen.

Johtaja Johan Nykoppin harrastuksista työnsä ohella mainittakoon ulkoilu, kuten hiihto sekä tennis.

Lehtemme yhtyy niihin lukuisiin onnentoivotuksiin, jotka tämän teollisuutemme merkkimiehen 60-vuotispäivänä tulevat kohdistumaan häneen.

Yhtiön johtokunta rouvineen onnittelukäynnillä. Vuorineuvoksetar Kihlman parhaillaan onnittelemassa. Kuvan muut henkilöt: vuorineuvos Kihlman, johtaja ja rouva Forsblom, johtaja ja rouva Bygdén, johtaja ja rouva Björklund ja johtaja ja rouva Forss.

Konepajan johdon lähetystö ojensi toimitusjohtaja Nykopp'ille Tampellan kanuunan pienoismallin. Henkilöt vas:lta dipl.ins. Koivisto ja Piispanen, ev.luutn. evp. Manninen, johtaja Björklund ja dipl.ins. Nordman.

Tampellan sotainvaliidien lähetystö kukkaistervehdyksellä toimitusjohtaja ja rouva Nykopp'in luona.

TOIMITUSJOHTAJA JOHAN NYKOPP JOUTUI 60-VUOTISPÄIVÄNÄÄN

monien huomionosoitusten kohteeksi, joista muutamia kuvaväläbdyksiä.

Valmetin edustajat: isännöitsijä Hietarinta ja tohtori Vainio luovuttivat merkkipäivän viettäjälle lahjana metsästyskiväärin.

Suomen Kutomateollisuuden Työnantajaliiton lähetystön onnittelut esitti dipl.ins. K. Sucksdorff. Lähetystön muut henkilöt vas. varatuomari Pentti Tuomola ja toimitusjohtaja Stig Hästö. Oikealla rouva Nykopp.

Tampellan Huolto r.y:n johtokunnan lähetystön onnittelut esitti yhdistyksen varapuheenjohtaja Erkki Österman, joka ojensi onnitteluadressin.

Huhtikuun 13 p:nä liehui Suomen lippu Saukonportin katolla merkkinä harjannostovaiheen saavuttamisesta.

Asunto-oy Saukonportin valmistuminen lähestyy

Ensimmäisen Saukonmäen kerrostaloyhtiön n.s. omarahoitetun, kaksi 7 kerroksista tornitaloa käsittävän rakennusryhmän katoilla liehuivat liput harjannostajaisten merkeissä jo 13. 4. 1966. Tavanmukaiset harjannostajaiskahvit juotiin Tampellan juhlatalolla, jossa tilaisuudessa vieraat lausui tervetulleeksi Saukonportin hallituksen puheenjohtaja maisteri A. Tienari. Hän kertoi Tampellan asuntorakennustoiminnasta ja erikoisesti nyt valmistuvan yhtiön alkuvaiheista, sekä kiitti rakentajaa, suunnittelijoita ja kaikkia rakennustyön hyväksi toimineita henkilöitä. Pääurakoitsijan edustajana insinööri Pentti Keskinen kertoi rakennustyöstä, kovan talven vaikutuksista, jonka aiheuttaman rakennustyön viivästymisen kiinniottoon vielä on mahdollisuuksia. Hän arveli Saukonmäen sen kokonaan valmistuttua muodostuvan erääksi Tampereen kauneimmista asuntoalueista, sekä lausui tunnustuksen työntekijöille, paikallisille mestareille, työnvalvojalle, suunnittelijoille ja alaurakoitsijoille, sekä kiitti rakennuttajaa ja edellämainittuja tuloksellisesta ja miellyttävästä yhteistyöstä.

Urakoitsijan edustaja dipl.ins. Pentti Keskinen puhumassa.

Työntekijäin puolesta puhui luottamusmies Kauko Tamminen ja totesi myönteisessä puheessaan heidän tekevän kaikkensa pakkasviivästymisen kiinniottamiseksi.

Tilaisuudessa olivat paikalla työntekijöiden lisäksi suunnittelijat, urakoitsijat ja rakennuttajat tai heidän edustajansa:

Pääsuunnittelija: Arkkitehtitoimisto Jaakko ja Antti Tähtinen.

Rakennesuunnitelmat: Insinööritoimisto Ahonen ja Ilveskoski.

Sähkösuunnitelmat: Sähköinsinööritoimisto Kalle Havulinna.

Lämpö- ja vesijohtosuunnitelmat: Ins.tsto Calor, Helsinki.

Urakoitsijat:
Keskisen Rakennusliike Oy
Vesijohtoliike Onninen Oy
Sähkölinna Oy

Pääurakoitsijan vastaavana mestarina toimii rak.mest. H. Kunnas ja rakennuttajan valvojana rak.mest. V. Kyckling.

Rakennuttajana Asunto-oy Saukonportin hallitus:
Fil.maist. A. Tienari, hallituksen puheenjohtaja,
dipl.ins. K. Koivisto,
dipl.ins. A. Vikkula,
rak.mest. E. Laaksonen, yhtiön isännöitsijä,
teknikko R. Puro ja
putkimestari O. Nordström.

Onnistunut tilaisuus päättyi muusikko H. Saari ja Kumpp. esittämään loppumarssiin.

TAMMERKOSKEN PARTAALTA

— **Lisääntyvä vapaa-aika ja terveys**
— **Työntekijäin soveltuvuus ja koulutus tapaturmatorjunnassa**
— **Suhtautuminen toisiimme**
— **Sopu tieliikenteessä**
— **Ensiaputaito on välttämätön liikenteessä**
— **Hyvää vuosilomaa**

Prof. Leo Noro on kiertoartikkelissaan, lisääntyvä vapaa-aika ja terveys, esiintuonut monia mielenkiintoisia toteamuksia, jotka kiinnostanevat myös Tampella Tänään lukijoita.

— Miten elintason nousuun liittyvä elämänrytmin muutos on vaikuttanut ja vastedes vaikuttaa terveyteemme, on nykyisin vilkkaasti pohdittu kysymys sosiaalilääketieteen piirissä? Ja miten voitaisiin vapaa-ajan vietto saada terveydellisessä mielessä järkeviin uomiinsa?

Jotta näihin kysymyksiin voitaisiin vastata, on ensin tutustuttava niihin — tosin vielä peräti vähän tutkittuihin — sairausilmiöihin, jotka liittyvät työajan lyhentymiseen ja vapaa-ajan pidentymiseen erityisesti teollistuvassa yhteiskunnassa. Koneellistuminen ja automaatiohan merkitsevät ihmisen korvaamista koneilla: välittömänä seurauksena on työvoiman tarpeen väheneminen ja työttömyys, mikäli uusia työpaikkoja ei voida samanaikaisesti luoda. USA:ssa on mm. arvioitu aikanaan, että automaatio vapauttaa vuosittain n. 300 000 työntekijää tuotannosta. Käytäntö on osoittanut, että luku on ollut paljon suurempi. Työttömyys, palkaton tai sosiaaliturvajärjestelmän maksama "vapaa-aika" onkin eräs kehityksen pelottava huippupiste, jossa "vapaa-ajan" vaikutukset ihmiseen ovat pahimmillaan. Mikä psyykinen stressi onkaan tietoisuus tavalliselle normaalille ihmiselle siitä, että enää ei olekaan aamuisin mahdollisuutta mennä

Näkymä As. oy. Saukonportin harjannostajaisista.

työhön, vaan on istuttava kädet ristissä kotona. Ja circulus vitiosus alkaakin tästä: ihminen ei ole luotu laiskana istumaan, vaan työtä tekemään. Vapaa-aika on täytettävä järkevällä puuhailulla ja hyvillä harrastuksilla. Jos niitä ei ole, on ehkä edessä toinen tie: "Laiskoilla käsillä piru töitään teettää". Tässä mm. eräs nuorisorikollisuuden osasyistä. Eräs tie päästä pitkästyttävästä vapaa-ajastaan, on ottaa toinen "pimeä" työ, jolla kaiken lisäksi voi edelleen nostaa elintasoaan, hankkia auton tai entistä paremman sellaisen jne. Kaksinkertainen työpäivä käy ennen pitkää liiaksi voimille, jolloin taas vaaditaan työajan lyhentämistä päätoimessa. Esimerkkinä mainittakoon, että Länsi-Saksassa on viime vuosina n. 1,5 milj. työntekijää opiskellut työnsä ohella jotain muuta ammattia saadakseen ns. "mustan työn". USA:ssa on n. 4 ½ miljoonalla henkilöllä kaksi työpaikkaa. Liikarasitustilat, niin henkiset kuin fyysiset, ovat meilläkin melko yleisiä ilmiöitä kaksinkertaisen työn tekijöillä, olivatpa he teollisuustyöntekijöitä, taksinkuljettajia, toimistovirkailijoita, omakotirakentajia, myymäläapulaisia, perheenäitejä jne.

Mutta nykyajan työt vaativat vastapainokseen myös oikeat vapaa-ajan viettotavat. Ajatelkaamme vaan yhä tavallisemmaksi tulleita toimistopaperisotatöitä, joista monissa henkinen paine on kova ja jatkuva. Vastapainoksi on löydettävä työajan jälkeen ajatustyötä laukaisevia ja rauhoittavia toimia. Kontrollipöydän ääressä koko päivän istuva tai seisova raavas mies kaipaa liikuntaa jne. Yhä useammat työt ovat muuttuneet ruumiillista kuntoa ja voimaa vaativista yksitoikkoisiksi, monitonisiksi ja hermostoa muutenkin kiivaalla työtahdillaan, melulla tms. rasittaviksi. Monet teollisuuslääkärit väittävätkin, että entinen 8-tuntinen 6-päiväinen työviikko oli paljon vähemmän terveyttä rasittava kuin nykyinen 5-päiväinen. Kahtena viikonlopun päivänä ei ihminen pysty muuttamaan biologista rytmiään työihmisestä vapaa-ajan ihmiseksi, väittävät monet. Pienetkin lomat olisivat fysiologisesti edullisemmat, sillä n. 4—5 päivää väitetään kuluvan ennenkuin elimistö jälleen tottuu uuteen rytmiin. Monet pitävät vasta vähintään 14 vrk:n lomaa tarkoitustaan vastaavana.

Vapaa-ajasta on kehittynyt myös suuri kaupallinen yritys. Ja kaupan yhteydessä ilmenee aina myös monia terveyden kannalta epäilyttäviä piirteitä. Vuonna 1947, jolloin opiskelin New Yorkissa, oli USA:n teollisuudessa jo yleisesti 5 päivän työviikko. Köyhänä opiskelijana asuin pienessä boksissa keskellä teollisuustyöväestöaluetta Manhattanilla. Tavallisin vapaa-ajan vietto näytti olevan työntekijöille lukuisissa baareissa ja kapakoissa istuminen aamusta iltaan. Alkoholin kulutus näytti valtavalta ja olutteollisuus oli varmaan tyytyväinen. Mutta miten oli tyytyväisyys kotona, josta mies vei rahat kapakkaan, jätti perheensä koko viikonlopuksi ja oli valmis aloittamaan työnsä maanantaiaamuna kohmeloisin päin. Alkoholinkäytön ongelmat ovatkin erinomaisen tärkeitä vapaa-ajan vieton ongelmia varsinkin meillä Suomessa, jossa juomatavat ovat sellaisia kuin ovat.

Puhutaan "sunnuntaineuroosista": työssään hyvin viihtyvä yksilö on onneton joutuessaan keksimään työtä vapaa-aikanaan, sillä hän on aina tottunut puuhaamaan jotain. Jos hän ei pysty luomaan itselleen mieluisaa vapaa-ajanharrastusta, on eräs ratkaisu alkoholi.

Mutta monia muitakin ongelmia liittyy vapaa-aikaan. Lomat ja viikonloput on vietettävä kuten naapurikin jossain "hienossa" lomakeskuksessa tai matkoilla. Liikutaan usein kielitaidottomina vieraissa oloissa, ajetaan autolla ahnaasti 500—700 km päivässä. Päivän ajo rasittaa elimistöä kuitenkin usein saman verran kuin viikon kohtuullinen työ kotona. Runsas ruoka ja juoma, valvomiset yöklubeissa, nähtävyyksien ahkera katselu tuovat lomanviettäjän jälleen työnsä ääreen paljon väsyneempänä kuin hän oli lähtiessään. Kun rahat eivät riitä kaiken houkuttelevan hankintaan, on seurauksena pettymys, katkeruus parempiosaisia naapureita kohtaan ja tyytymättömyys omaan matalaan palkkatasoon, jonka pitäisi riittää kaikkeen, vaikka työtä haluttaisiin tehdä yhä lyhyemmän ajan.

Edellä on jo viitattu siihen, että nykyaikaiset työt muuttuvat yhä vähemmän fyysistä kuntoa ja liikuntaa vaativiksi. Tämä heijastuu työntekijöiden kuntoon: yhä useammin tavataan huonokuntoisia, lihaksistoltaan heikkoja, helposti hengästyviä yksilöitä. Kun tähän suuntaan lisäksi vaikuttaa yhä yleisemmäksi tuleva vapaa-ajan viettomuoto television ääressä istuen, usein samalla oluesta tai muista juomista, pullakahvista yms. nauttien, ollaan menossa epäterveeseen suuntaan. Niinpä Saksassa 9,3 miljoonaa television katselijaa tuijottavat päivittäin keskimäärin 2 ½ t. kuvaruutuun. Noin 28 % väestöstä käy vähintään kerran kuussa "televisiokutsuilla" ystäviensä luona. Lasten ei tule häiritä televisioruutuun tuijottavia vanhempiaan, he jäävät entistä enemmän vaille vanhempien tukea ja opastusta läksyjen luvussa ja muissa elämän huolissaan. Tämä tuskin on edullista lasten mielenterveyden kannalta.

Kaiken tämän vastapainoksi tarvitaan sopivaa liikuntaa, jonka ei kuitenkaan tule koskaan muodostua työksi tai pakoksi. Vapaa-ajan harrastusten onkin oltava luonteeltaan kunkin yksilön luonteelle ja terveydentilalle sopivia. Hobbyjen ei tarvitse noudattaa jo edellä mainittua kaupallista linjaa. Parhaimmat elämän arvot, niin myös vapaa-ajan viettomuodot, ovat ilmaisia. Kävely kauniissa luonnossa ei maksa mitään, ei myöskään sopusointuinen perhe-elämä lasten ohjaamisineen. Ja perin vähän maksavia harrastuksia löytyy lukemattomia.

Näin ollen emme voi välttyä siitä, että lyhentyvä työaika ja lisääntyvä vapaa-aika tuo mukanaan kaiken hyvän ohella myös uusia terveydellisiä ongelmia. Niihin on syytä kiinnittää jo nyt entistä enemmän huomiota, jotta ihmisen vapaa-aika muodostuisi hänen terveyttään parantavaksi.

* * *

Tekn.tohtori F. Blanz on vaikuttavalla tavalla käsitellyt ajankohtaista aihetta, työntekijän soveltuvuus ja koulutus tapaturmantorjunnassa, mistä kiertoartikkelista lainaamme joitain ydinajatuksia.

— Tapaturmatilastoista saatavat tiedot osoittavat selvästi inhimillisten syiden lukuisuuden ja merkityksen ja voidaan täydellä syyllä sanoa, että valtaosassa tapaturmia on ainakin osasyy löydettävissä inhimillisten tekijäin ryhmästä.

Osaltaan tämä luonnollisesti johtuu siitä, että mitä enemmän saadaan teknillisiä syitä poistetuksi, sitä suuremmaksi muodostuu inhimillisten syiden osuus.

Inhimillisiä tekijöitä on lähes viime aikoihin saakka pyritty poistamaan pääasiassa valistustyöllä ja joukkopropagandalla, jota on annettu kaikissa mahdollisissa muodoissa. Yleisen suullisen ja kirjallisen valistuksen ohella on järjestetty turvallisuuspäiviä, esitetty elokuvia, toimeenpantu näyttelyjä ja turvallisuuskilpailuja ja koetettu monella muulla tavalla saattaa työturvallisuusasiaa ihmisten tietoisuuteen. Kaikella tällä suuriarvoisella toi-

minnalla, joka tuo oman, varsin merkittävän panoksensa tapaturmien torjuntaan, on kuitenkin eräs heikkous. Se kohdistuu yleensä ryhmiin ja suurempiin joukkoihin eikä pääse tästä syystä vaikuttamaan tehokkaimmalla mahdollisella tavalla erikseen kuhunkin yksilöön, jokaiseen yksityiseen työntekijään. Joukkoesityksissä on vaikea saada jokaista "mukaan" siten, että hän tosiaan henkilökohtaisesti ja aktiivisesti paneutuisi turvallisuusongelmiin ja ennen kaikkea että hän vielä jälkeenpäin pyrkisi soveltamaan saamiaan tietoja omassa työympäristössään ja omiin työmenetelmiinsä. Ja vaikka olisi paljonkin "hyvää tahtoa", on ihminen kuitenkin unohtavainen ja tarvitsee jatkuvaa kertausta ja mieleenpalauttamista. Tilastotutkimuksissa onkin todettu, että vaikka jossakin teollisuuslaitoksessa tapaturmaluvut on saatu tehokkaalla joukkopropagandalla laskemaan, on niillä jonkin ajan kuluttua taipumus ruveta jälleen nousemaan, kunnes lopulta ollaan taas samalla tasolla eli tapaturmia sattuu yhtä lukuisasti kuin aikaisemminkin ennen kampanjan aloittamista.

On näin ollen selvää, että tapaturmia aiheuttavien inhimillisten tekijäin vähentämiseksi olisi entistä tehokkaammin päästävä vaikuttamaan yksilöllisesti kuhunkin työntekijään.

Tämä ei kuitenkaan ole mahdollista tavanomaisen valistus- ja koulutusohjelman pohjalta lähtien. Tapaturmansuojeluun erikoistuneita henkilöitä on liian vähän, jotta he voisivat antaa valistusta erikseen jokaiselle työntekijälle. Ei myöskään tehtaan turvallisuusinsinöörillä — mikäli sellainen on — ole muiden tehtäviensä ohella tällaiseen yksinään mahdollisuutta. On siis lähdettävä liikkeelle toiselta pohjalta: on katsottava tapaturmantorjunta saumattomasti tehtaan tai muun yrityksen organisaation eri elinten toimintakenttään liittyväksi. Tai paremminkin: tapaturmansuojelun on oltava eräs tärkeä osa kunkin elimen työkentästä. Tätä ajatuslinjaa noudattaen muodostuvat tärkeimmiksi elimiksi, joiden toiminnot siis kohdistuvat yksityiseen työntekijään ja jotka samalla voivat edistää tapaturmansuojelua, työhönotto ja koulutus. Eli toisella tavalla muotoillen: toisaalta henkilönvalinta ja -sijoitus sekä toisaalta työn opetus.

Oikea mies oikealle paikalle.

Työhönoton tärkeimpänä tehtävänä voidaan pitää työhön pyrkivien soveltuvuuden selvitystä, jonka avulla joko valitaan sopivin henkilö määrättyyn työhön tai sijoitetaan henkilö hänelle sopivimpaan tarjolla olevista erilaisista töistä. Se, että henkilö on soveltuva johonkin työhön, merkitsee luonnollisesti, että hän mahdollisimman hyvin täyttää tämän työn tekijälleen asettamat vaatimukset ja siten suoriutuu menestyksellä tehtävistään.

Eräs hyvän suoriutumisen kriteereistä on se, ettei hänelle satu työssään tapaturmia, joten onnistuneella valinnalla ja sijoituksella täytyy ilman muuta olla tapaturmia ennalta ehkäisevä vaikutus.

* * *

Niin sanotut ihmissuhteet ovat näinä vuosina olleet yhä uudestaan päivän puheenaiheena, eikä ainoastaan teoreetikkojen kesken, vaan käytännön miehet ja naiset elinkeinoelämän eri aloilta pohdiskelevat näitä asioita neuvottelupäivillään ja ammattilehtiensä palstoilla. "Henkilösuhteet ja tuottavuus" saattaa olla otsikkona alustuksille ja keskusteluille. Työtoveruuden ongelmia pohditaan, taikka puhutaan sopeutumisesta.

Toisaalta ovat kysymyksessä ikivanhat ongelmat: voidaanhan katsoa, että alku tähän kaikkeen näyteltiin Eedenin puutarhassa, ja että historia on oikeastaan kertomusta ihmisen suhtautumisesta toiseen ihmiseen.

Mutta toisaalta on syytä nähdä asiat juuri nykyhetken avainkysymyksinä. Ei ole liioiteltua väittää, että länsimainen kulttuuri on syyllistynyt erääseen perusvirheeseen: liian yksipuoliseen taloudellisen hyödyn tavoitteluun. Tässä yhteydessä tapahtunut tekniikan huikea nousu on luonut olosuhteet, joissa ihminen itse on vaarassa menehtyä omiin rakennelmiinsa. Teollistunutta yhteiskuntaa kaupunkeineen, asuntoineen, tehtaineen, yrityksineen voidaankin monessa suhteessa pitää ihmiselle ja hänen biologiselle olemassaololleen epäterveenä ympäristönä. Ulkonaiset tekijät tässä sivuuttaen todetkaamme, millainen taistelu asemasta, saavutuksista, arvonannosta helposti lyö leimansa nykyiseen elämään. Tästä seurauksena näemme ympärillämme ja usein itse koemme jatkuvaa jännitystä, riittämättömyydentunnetta, pettymyksiä.

Ihmisen ongelman tutkijat ja tuntijat — psykologit ja psykiatrit — puhuvat "aidosta ihmisenä olemisesta" ja luettelevat erinäisiä "perusoikeuksia", joiden täytetyksi tulemisesta riippuu meidän jokaisen mielenterveys, se, pystymmekö kehittämään omaa minäämme, persoonallisuuttamme terveelliseen, sopusointuiseen inhimilliseen elämään pystyväksi. Tällaisia perusoikeuksia ovat oikeus hyväksytyksi tulemiseen työyhteisön ja yleensä sosiaalisen kentän jäsenenä; oikeus ajatustensa ja tunteittensa ilmaisemiseen ja kuulluksi tulemiseen; oikeus itsensä kehittämiseen ja itsenäiseen elämään; oikeus anteeksi saamiseen.

Mutta yksilöiden keskinäinen suhde on aina kaksipuolinen ja niinpä meillä on vastaavasti samat velvollisuudet toisia ihmisiä kohtaan: velvollisuus hyväksyä yhteisön jäsen ennakkoluulottomasti yhteisöön kuuluvaksi; velvollisuus antaa toisten ilmaista ajatuksensa ja tunteensa jos tämä tahtoo, että häntä kuullaan; velvollisuus toisen ohjaamiseen ja suojeluun; velvollisuus anteeksiantamiseen.

Ajatteleva lukija huomaa, miten laajakantoinen ohjelmajulistus tässä lausutaan, ja kuinka kaukana arkitodellisuus usein on näistä ihanteista. Ihminen on sentään vain ihminen, rajoitettu ja puutteellinen, ei suinkaan ensisijaisesti järkiolento, loogisen johdonmukaisesti ajatteleva, vaan tunteva, ennakkoluuloinen, oikukas ja särmikäskin. Johtavina vaikuttimina on monesti hyvinkin itsekkäät pyyteet: ylpeys turhamaisuus, kateus. Olemme arkoja omasta arvostamme, joskus liiaksi itsetehostusta viljeleviä ehkä siten peittäen piilevää huonommuudentuntoamme, joka saattaa olla vallan epäasiallisella pohjalla ja aiheeton.

Varaukseton toistensa hyväksyminen, pystyminen toistensa kuunteluun varsinkin, jos omassa sisikunnassa kihisee ja kuohuu, anteeksipyyntöön nöyrtyminen tai rehti anteeksiantaminen taitavat monelle Matti ja Maija Meikäläiselle olla aika urakka, kun kerran moisista aineksista olemme kokoonpantuja. Mutta voinemme kai myöntää, että yhtä ja toista on tehtävissä, jotta esimerkiksi työpaikalla ilmapiiri olisi viihtyisämpi ja keskinäiset välit mukavat.

* * *

Sopu tieliikenteessä johtaa myös parempaan turvallisuuteen.

"Minulla oli etuajo-oikeus ja tuo toinen kiilasi päälle" on yleinen väittämä, joka toistuvasti esiintyy liikenne-

onnettomuuksia selostavissa raporteissa. Ja kuitenkaan millään tienkäyttäjäryhmällä ei moraalisesti ole liikenteessä etuoikeuksia. Meillä kaikilla on vain velvollisuuksia toista tienkäyttäjää kohtaan. Ehkä juuri tuo vuosien takaa periytynyt "etuajo-oikeusasenne" on eräs merkittävä syy siihen, että riittävää sopua tieliikenteessä ei ole vielä saavutettu. Meidän on entistä enemmän ruvettava huomioimaan toiset tienkäyttäjät ja ohjaamaan tienkäyttötapamme sellaisiksi, että asetamme turvallisen liikenteen ja liikenteen kokonaissujuvuuden etualalle. Tätä edellyttää jo valtavasti kasvanut ja yhä edelleen nopeasti lisääntyvä autokantammekin. Vain hyvällä sovulla päästään liikenteen ruuhkassakin eteenpäin. Se antaa lisäksi sen soveltajalle hyvän mielen.

Liikenneonnettomuus on yleensä sopuisan liikenteen vastakkainen tapahtuma. Epäsopua tulee entistä enemmän mukaan silloin, kun aletaan selvitellä onnettomuuden syytä. Sen osapuolet selittävät yleensä itsensä viattomiksi kuin pulmuset ja syyttävät vastapuolta liikenteen terrorisoimisesta. Onnettomuussyiden selvittämiseksi alkaa pyöriä raskas virkakoneisto. Vaikka oikeustuomioistuimessa toinen osapuoli saatettaisiin pykälien mukaan todeta syyttömäksi, niin useissa tapauksissa kuitenkin molemmat ovat moraalisesti syypäitä onnettomuuden syntyyn: ei ole noudatettu riittävää varovaisuutta onnettomuuden välttämiseksi ts. ei ole sovellettu sopua.

Viime vuonna tieliikenteessä kuolleitten määrä nousi kaikkien aikojen huippulukemiin eli yli tuhanteen uhriin. Vaikka yksityiskohtaiset tilastoluvut eivät ole vielä valmistuneetkaan niin ennakkotietojen mukaan voidaan arvioida, että vastaavana aikana liikenteessä loukkaantui noin 16.000 ihmistä. Tänä vuonna nuo vastaavat luvut tulevat olemaan kaikesta päätellen jälleen noin 10 % edellisiä suuremmat. Aineellisia vahinkoja aiheuttaneiden onnettomuuksien prosenttinen kasvu on vuosittain huomattavasti em. suurempi.

Tieliikenneonnettomuuksien määrää alentavasti voidaan vaikuttaa eräillä osaratkaisuilla kuten valvonnan ja liikenneopetuksen tehostamisella, tieteknillisillä parannuksilla, rajoituksilla yms. toimenpiteillä. Näistä mikään ei kuitenkaan ratkaise ongelmaa lopullisesti. Tärkein ase liikennekuolemaa vastaan on meidän tienkäyttäjien oman asenteemme muuttaminen sopuisemmaksi kannattamaan liikenteen yhteispeliä. Sellaiset asenteet kuin itsekkyys ja oman edun tavoittelu liikenteessä on jo aika kerta kaikkiaan itsekunkin unohtaa ja muistaa, että parempi sopu tieliikenteessä aikaansaa myös paremman liikenneturvallisuuden. Tätähän me toki kaikki haluamme.

* * *

Ensiaputaito on välttämätön liikenteessä.

Liikenneonnettomuudet kuuluvat väistämättömästi nykyiseen elämänmenoomme. Viime vuosien aikana niiden lukumäärä on ollut jatkuvasti nousussa, eikä minkäänlaisia merkkejä niiden vähenemisestä ole nähtävissä, pikemmin päinvastoin. Tilanne maassamme on tällä hetkellä se, että pelkissä liikenneonnettomuuksissa loukkaantuu keskimäärin 100 henkilöä ja kuolee 3 päivässä, vuodessa loukkaantuu 40.000 ja kuolee 1.000.

Autoilla ja muilla kulkuneuvoilla liikkuminen on näin ollen välittömän vaarallista ja tämä vaara sulkee piiriinsä myös jalankulkijat. On lähdettävä siitä, että tällainen liikenneonnettomuustiheys on tosiasia ja mietittävä, mitä me itse voisimme tehdä sattuneiden vahinkojen edes osittaiseksi korjaamiseksi. Tiedämme, että oikein annetulla ensiavulla on oleellinen merkitys loukkaantuneen henkilön pelastamiseksi ja invaliditeetin vähentämiseksi. Ajatellessamme liikennetapaturmia ovat autoilla liikkuvat tällöin avainasemassa — onnettomuuspaikallahan on jokseenkin aina ensimmäisenä auto. Kuitenkin suhteellisen harvat autonomistajat ja autolla liikkujat ovat hankkineet itselleen kunnollisen ensiapukoulutuksen ja vielä harvemmissa autoissa on riittävä ensiapuvälineistö.

Liikennetapaturmissa sattuneet vammat ovat — mikäli uhri on säilynyt hengissä onnettomuudessa — yleensä vaikea-asteisia. Usein vamma kohdistuu myös moniin elimiin. Loukkaantuneella saattaa täten olla esim. seuraavanlaisia vammoja: suuria luunmurtumia raajoissa, aivovaurio, rintakehävamma, kallonmurtuma, sisäelinvammoja jne. Yleistilaa hallitsevat shokki, hengitysvaikeudet ja verenvuoto. On selvää, että ilman asiantuntevaa ensiapua potilas menehtyy, mutta oikean ensiavun turvin saattaa selviytyä vaikeastakin vammasta tai vammayhdistelmästä. Ensiavunantajan päätehtävinä ovatkin vaikeissa vammoissa 1) esteettömän hengityksen ylläpitäminen, 2) verenvuodon tyrehdyttäminen ja 3) asianmukaisen kuljetuksen järjestäminen.

On lähdettävä siitä, että jokaisen autoilijan velvollisuutena on hankkia itselleen ensiaputaito. Eihän meistä kukaan tiedä, kenelle ja milloin seuraava kolari sattuu, emmekä myöskään tiedä, joudummeko siinä tilanteessa auttajaksi tai autettavaksi. Mikäli suurin piirtein kaikki autoilijat olisivat ensiaputaitoisia ja kaikissa autoissa olisi asianmukainen ensiapuvälineistö, olisi tällainen asiantila kuin ylimääräinen henkivakuutus liikenteessä liikkuville.

Nykyisin on yksinkertaista ja halpaa käydä ensiapukurssi ja hankkia itselle kansalaisvelvollisuuksiin luettava ensiaputaito — järjestäähän Suomen Punainen Risti vuosittain yli 1.000 ensiapukurssia maan eri puolilla. Kunnollisten ensiapuvälineiden — riittävän suuren ensiapulaukun, lastojen, huopien ym. hankkiminen kysyy tosin varoja, mutta verrattuna auton kokonaiskustannuksiin on näiden välineiden ostamiseen tarvittava summa häviävän pieni. Pieneen henkilöautoon tuskin muuta ensiapuvälineistöä sopiikaan kuin kunnollinen ensiapulaukku, mutta suuret henkilöautot, kuormakiitolinja- ja linja-autot voitaisiin varustaa siksi hyvin, että ne toimisivat jonkinlaisina liikkuvina ensiapuasemina teillämme. Tällä tavoin voisimme taistella nykyistä huomattavasti tehokkaammin maantiekuolemaa vastaan. Meidän olisi tunnettava vastuumme lähimmäisistämme ja osattava tarvittaessa auttaa. Juuri tätä tarkoittaa tämän vuoden Punaisen Ristin viikon aiheeksi valittu "Tunne vastuusi — anna apusi".

* * *

Lehtemme ilmestymishetkellä on kesä kukkeimmillaan ja junat ym. kulkuneuvot täynnä iloisia lomalaisia. Myös tampellalaiset monituhantisin joukoin ovat mukana siirtymässä "muille maisemille" lomaansa viettämään ja virkistystä saamaan. Siksi toivotammekin kaikille hyvän yhtiömme palveluskuntaan kuuluville onnistunutta lomaaikaa ja uusien voimien kerääntymistä tulevan työvuoden varalle.

Koskenlaskija

Muistolahja johtaja af Hällströmille

Sen johdosta, että yhtymän apulaisjohtaja Carl af Hällström toimittuaan Kanta-Tampellan alueella konepajan palveluksessa 32 vuotta, josta ajasta konepajan johtajana 26 vuotta, on 1. 3. 1966 muuttanut yhtymän Helsingin konttoriin, kävivät konepajalta dipl.ins. K. Koivisto, eversti P. Manninen ja dipl.ins. R. Riihimäki johtaja af Hällströmin lähimpien alaisten edustajina 23. 5. 1966 Helsingissä luovuttamassa hänelle Tampella-aiheisen taiteilija T. Nummen maalaaman taulun.

Tilaisuudessa dipl.ins. Koivisto puhui johtaja af Hällströmille, joka vastasi puheeseen kiittäen lahjasta.

KESÄLOMAN RISTIKKO

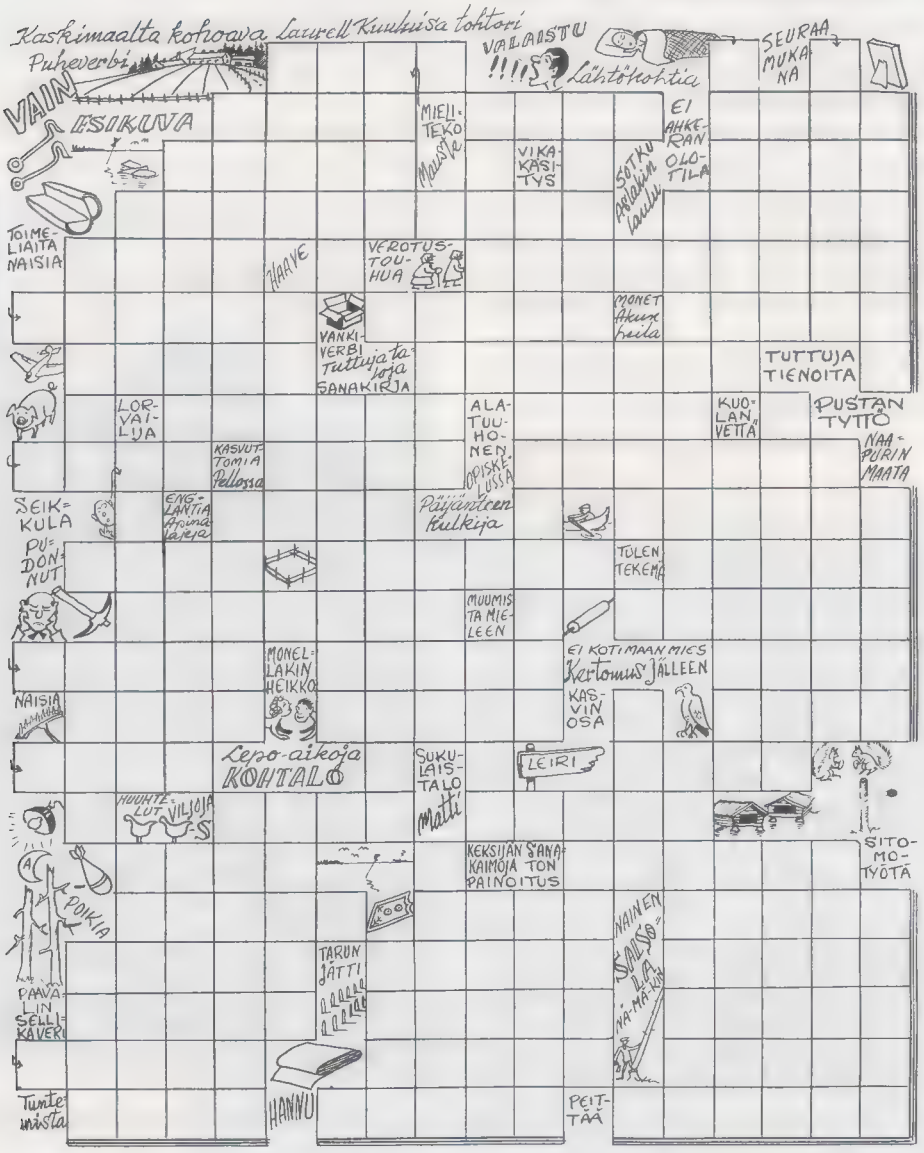

Oikeat vastaukset sivulla 54

Kesä ja kesäranta!

Lisääntyvästä vapaa-ajasta on ollut paljon puhetta. Aihe on jälleen ajankohtainen, mutta ei uusi. Suomen Paperiteollisuudentyöntekijäin Liiton Inkeroisten osasto n:o 15:sta piirissä on vapaa-aika varmasti ollut monin tavoin läheinen jo useita vuosia sitten. Tähän lopputulokseen tulee, kun vierailee mainitun osaston kesärannassa Valkjärven rannalla, Vehkalahdella.

Osaston Kesäranta on ollut olemassa oleva tosiasia jo vuodesta 1955 lähtien. Vuosien kuluessa on tällä 6.500 neliömetrin rantapalstalla tehty lujasti työtä. Sen tuloksena ovat kolme perhemökkiä, keittiö ja ruokailupaviljonki, puuvaja ja kaksi saunaa. Majoitustiloja yhteensä 22 henkilölle ja lisää on tulossa. Jos suunnitelmat saadaan toteutetuiksi valmistuu tänä kesänä 10 uutta majoituspaikkaa ja samalla myös uusi entisiä tilavampi perhemökki.

Muitakin suunnitelmia on olemassa.

Hyvän kuvan Kesärannan käytöstä antaa se, että menneenä kesänä merkittiin vuokrauksia kirjoihin lähes viisisataa. Lisäksi tulivat vierailijat, jotka kävivät yksinomaan saunomassa ja uimassa.

Kun muistamme, että tuo mennyt kesä oli perin sateinen, niin eipä liene liikaa sanottu, jos uskallamme ennustaa alkaneelle kesäkaudelle uutta majoitusennätystä.

Majoitus ja rannat ovat kaikkein niitä halajavien käytettävissä. Järjestyksen vuoksi on kuitenkin yöpymistä suunnittelevien hyvä tehdä varauksensa riittävän aikaisin. Osaston toimihenkilöt lähinnä rantatoimikunta kantaa vastuun näistä kysymyksistä.

Tuttu sanonta on, ettei mitään saa ilmaiseksi. Niin on ollut ja tulee vastakin olemaan myös Kesärannan rakentamisen ja kunnossapidon suhteen. Yli kolme vanhaa miljoonaa on tähän mennessä jo kauniille rantamaalle sijoitettu. Jos joku voisi arvioida talkootyön rahaksi, niin millaiset olisivatkaan lukemat?

Perhelehti toivoo, että alkanut kesä suosisi meitä suomalaisia ja siten soisi kaikille kesärannan käyttäjille ja sen puuhakkaille luottamushenkilöille virkistäviä elämyksiä tulevan talvikauden varalle.

Kesärannan esittelijät Tyko Ukkola ja Eino Töttö.

→

Työturvallisuus palsta

Nuori tampellalainen!

Tällä kertaa kiinnitämme huomiota tampellalaisiin, jotka ovat yhtiömme palkkalistoilla vain kesäkauden.

Tavallisimmin ovat siis kysymyksessä harjoittelijat, opiskelijat ja kesälomittajat.

Seuraavassa ajatuksia Sinulle nuori tampellalainen!

Ensiksi: Tervetuloa Tampellaan!

Toiseksi: Kokemuksen mukaisesti olet keskimäärin tapaturma-alttiimpi työssäsi kuin vanhempi alalla jo muutamia vuosia työskennellyt työntekijä. Tämä tosiasia on viisasta pitää mielessä.

Kolmanneksi: Tutustu huolellisesti omaan työhösi sekä työpaikkasi olosuhteisiin. Tutki erityisesti vaaranpaikat. Opettele oikeat ja turvalliset työmenetelmät.

Neljänneksi: Esimiehiltäsi ja työtovereiltasi voit kysyä asioita, joiden suhteen olet epävarma ja tietämätön. Tulet huomaamaan, että he tuntevat kyllä perin hyvin työnsä. Kysyvä ei tieltä eksy ja tietenkin varoen vaarat vältetään.

Viidenneksi: Kesän mittaan voit joutua siirretyksi uuteen tehtävään. Muista, että tällöin olet jälleen lähempänä todennäköistä tapaturmatilannetta kuin ehkä jo oppimassasi työssä. Jälleen: tutki, kysy, harkitse ja ole varovainen.

Kuudenneksi: Pyri tutustumaan yhtiöön, jotta kesän päätyttyä tietäisit mistä kokonaisuudesta olet ollut yhtenä, mutta varsin tärkeänä osana.

ES

Oikealla perhemökkejä ja järven rannalla saunat vilvoittavine vesineen.

A. V. Widenoja:

Anjalankosken rakennusvaiheista

Milloin ihminen on ruvennut käyttämään hyväkseen Anjalankosken vesivoimaa, ei varmuudella tiedetä. Asiakirjoista kumminkin tiedetään, että Viipurin läänin maaherran luvalla 11. 5. 1814 on kosken itärannalle saatu lupa perustaa tullijauhomylly, jossa oli kaksi kiviparia ja 4 survinta. Sitä ennen oli koskessa ollut jopa kaksikin härkinmyllyä, mutta nämä olivat jo niin ränsistyneet ja muuten niin pienet, etteivät voineet tyydyttää kylän jauhatustarvetta. Myllyn perustajina mainitaan filosofian tohtori korkeasti oppinut D. F. Malléen, sittemmin laamanni ja ritari sekä Haminan kaupungin pormestari. Perustaessaan myllyn Malléen joutui todella hienoon seuraan, sillä hänelle myönnetyssä toimilupakirjassa mainitaan lähimpinä myllyjen omistajina "herra majuri ja yliadjutantti, hänen armonsa parooni Gustaf Wrede", joka omisti myllyn Anjalan Ummeljoella sekä "tuomiorovasti ja kirkkoherra kunnianarvoinen ja korkeasti oppinut Emmanuel Indrenius', joka omisti myllyn Vehkalahdella.

Lupakirjan mukaan mylly oli perustettava noin 300 kyynärää (noin 180 m) kosken keskellä sijaitsevasta lohisaaresta ylöspäin, koskeen pistäytyvän kallioniemekkeen etelärannalle. Niemen pohjoispuolella oli joen uoma huomattavasti leveämpi ja muodosti siinä pienen lahdenpoukaman. Tästä lahdenpoukamasta oli kallioon räjäytettävä noin 21 syltä pitkä myllyränni niemekkeen etelärantaan saakka. Putouskorkeutta laskettiin saatavan viisi kyynärää (noin 3 m). Samalla huomautettiin, että koski kallionkielekkeestä asti oli yhtä tyrskyä sekä että tällä

Anjalankoski luonnontilassa.

tavalla rakennettu mylly ja myllyränni eivät voineet kenellekään aiheuttaa vahinkoa taikka haittaa. Myllystä piti tulla kyläkunnan yhteinen.

Ennen varsinaisen teollisuustoiminnan alkamista ei myllystä tiedetä sanottavasti enempää.

Vuodelta 1834 löytyy kuitenkin eräs Viipurin läänin maaherranviraston päätös, jolla on ratkaistu Mämmälän kyläläisten valitus myllylle pannusta verosta, jota valittajat pitivät liian rasittavana. Valituksen yhteydessä esitettiin mm., että myllyä voitiin käyttää ainoastaan toukosyyskuun aikana, koska muina aikoina vesimäärä oli liian pieni, joten mylly ei voinut täyttää heidän jauhatustarvettaan. Näillä perusteilla valittajat anoivat myllyn muuttamista tullimyllystä kotitarvemyllyksi, mihin maaherra suostui. **Valituksen yhteydessä mainitaan myös, että Mämmälän kylän asukasmäärä silloin oli 320 henkeä.** Vanhasta myllystä on nykyajalle säilynyt vain sen oven komea lukko taidokasta maasepän valmistetta.

Vuonna 1872 astuu kuvaan Inkeroisten vanhan tehtaan perustaja parooni C. A. Standerskjöld. Hän sai 13. 2. 1872 Viipurin läänin Maaherranvirastosta luvan tehtaan perustamiseen. Toimilupakirjassa mm. sanotaan, että tehdas on perustettava Iohisaarelle, jonka halki kaivettava turpiinikanava on suunniteltu 53 jalkaa leveäksi ja 5 jalkaa syväksi, että laskettu veden tarve on 2½ kuutiosyltä sekunnissa putouskorkeuden ollessa 15,67 jalkaa ja että siihen on asennettava 5 vesiturpiinia.

Saadun luvan mukaisesti Inkeroisten ensimmäinen tehdas rakennettiin Lohisaaren puuhiomoksi, jota jo seuraavana vuotena laajennettiin myös paperitehtaaksi, missä lumpuista valmistettiin monia eri paperilaatuja mm. savukepaperia Venäjälle. Tämän ensimmäisen tehtaan seinät oli muurattu Ummeljoen sahalta tuoduista lankun kappaleista. Paperinvalmistukseen käytetty lumppu tuotiin etupäässä Venäjältä, mutta ostettiin sitä myös kotimaan lumppureilta. Nykyisen kirkon paikkeilla sijaitsi lumppumakasiini, jossa naiset lajittelivat lumpun tehtaan tarpeisiin. — Historia toistaa itseään. — Jälleen ostetaan raaka-ainetta Venäjältä, tosin ei lumppuna, vaan paperipuuna. Nyt kerätystä jätepaperista valmistetaan kartonkia ja siitä edelleen pakkauslaatikoita, joista huomattava osa myydään Venäjälle.

Vanha tehdas paloi melkein perustuksiaan myöden 13. 6. 1881, mutta rakennettiin heti uudelleen.

Valitettavasti tehtaan arkistosta emme ole löytäneet valokuvaa tai edes piirrosta, josta selviäisi, millainen ensimmäinen tehdas ennen tulipaloa on ollut.

Tehdas siirtyi Tampellan omistukseen v. 1887 ja jo v. 1891 uusi omistaja rakensi koskeen uuden puisen turpiinikanavan, johon v. 1918 mennessä oli asennettu kokonaista 34 vesiturpiinia. Nykyiseen asuunsa koski on rakennettu v. 1922 ja vesivoimalaitoksessa on 4 kaksois-Fransis turpiinia, jotka pyörittävät neljää Asean valmistamaa generaattoria, yhteisteholtaan 14.700 kW (eli 20.000 hv). Vanhat 34 turpiinia kehittivät yhteensä vain 6000 hevosvoimaa. Ennen Imatran rakentamista Inkeroisten vesivoimalaitos oli teholtaan Suomen suurin.

Anjalankosken ensimmäinen rakennusvaihe. Kartassa näkyvät kosken lohipadot ja oikealla ylhäällä vanha mylly, sekä Lohisaaren halki kaivettava turpiinikanava.

Näkymä vanhasta tehtaasta vuosisadan vaihteessa. Etualalla oleva pieni rakennus on silloinen vesivoimalaitos.

Anjalankosken patolaitteet v. 1883. Mämmälän myllyn oikealla puolella olevat viivat osoittavat kosken toista rakennusvaihetta, joka toteutettiin Tampellan toimesta v. 1891. Tällöin myös mylly siirrettiin nykyiseen Hennalaan.

Puunjalostusteollisuuden ostopäivä

Inkeroisissa kokoontui 27. 4. 1966 ryhmä Tampellan puunjalostustehtaiden oston ja teknillisten alojen edustajia keskustelemaan ostotoiminnan piiriin kuuluvista kysymyksistä. Edustettuina olivat yhtiön Inkeroisten ja Heinolan Tehtaat sekä Oy Eklöf Ab Porvoosta.

Alustusten pohjalta keskusteltiin hyvin vilkkaasti ja pääpaino asetettiin osto-osaston ja teknillisten osastojen välisen yhteistyön kehittämiselle. Puolin ja toisin esitettiin toivomuksia ja aloitteita paremman yhteistyön saavuttamiseksi. Myöskin edellämainittujen tehtaiden ostohenkilökunta sai näin tutustua paikallisten osto-osastojen erikoiskysymyksiin. Keskustelujen aikana todettiin yksimielisesti, että keskitetty ostotoiminta ja teknillisten osastojen ja osto-osastojen välinen kitkaton yhteistyö on yhtiömme edun mukainen tavoite, johon kaikkien tällä alalla työskentelevien olisi ponnisteltava. Tämän ensimmäisen Tampellan puunjalostusteollisuuden ostopäivän antamat kokemukset samoin kuin esillä olleiden asioiden runsaus ja keskustelun vilkkaus osoittavat selvästi tämän laatuisten yhteisten neuvottelutilaisuuksien tarpeellisuuden myös vastaisuudessa.

Osa ostopäivien osanottajista, vasemmalta E. Kling Inkeroinen, R. Iso-Ahola Heinola, K. Lindfors Porvoo, F. Björklund Inkeroinen, O. Forsström Inkeroinen, S. Hangasluoma Heinola, S. Salo Heinola ja L. Lindroos Porvoo. Miellyttävänä kokouspaikkana oli Tambox-tehtaitten tuotteiden näyttelyhuoneusto.

Yhtiön keilamestaruuskilpailut Inkeroisissa

Tampellan keilamestaruuskilpailut järjestettiin tällä kertaa Inkeroisissa. Koska paikkakunnalla ei ole omaa kilpailupaikkaa turvauduttiin Myllykosken keilailuhalliin, jossa 26. 3. 1966 heitettiin seuraavanlaisia tuloksia. Erityistä huomiota kiinnitettäköön siihen, että joukkuekilpailun voitti Heinola 7771 pisteellä. Toiseksi sijoittui Tampere 7756 pisteellä ja kolmanneksi Inkeroinen 7625 pisteellä.

Henkilökohtaiset tulokset:

1. M. Kammiovirta Ta 1098 pist., 2. E. Kling In 1055, 3. H. Uutela He 1039, 4. V. Viitanen Ta 1021, 5. O. Ahola Ta 1013, 6. M. Ahola He 1006, 7. S. Korri In 996, 8. M. Kauppila Ta 989, 9. U. Tammi He 984, 10. V-M. Ruotjoki In 979, 11. E. Pesonen He 971, 12. E. Santapakka In 968, 13. J. Hietanen He 961, 14. K. Salminen Ta 960, 15. K. Ryhänen He 943, 16. O. Forsström In 939, 17. M. Kalho He 939, 18. E. Kouki In 933, 19. S. Lumiaro He 928, 20. E. Gabel In 927, 21. A. Laine Ta 905, 22. A. Qvick Ta 888, 23. P. Hukkila Ta 883, 24. P. Ropponen In 828.

Tähdenvälejä Inkeroisista

VIERAILUJA

Kevät on ollut vilkasta vierailujen aikaa. Paitsi ulkomaalaisia ryhmiä ovat myös omat kesäasuun pukeutuneen isänmaamme kansalaiset suuremmissa ja pienemmissä ryhmissä käyneet tutustumassa Inkeroisten tehtaisiin ja erityisesti uuteen kartonkitehtaaseen. Luettelon omaisesti todettakoon mm. venäläiset jätevesiasiantuntijat, hollantilaiset suurimpien sanomalehtien ostopäälliköt, ruotsalaiset, puolalaiset jne. Oman pitäjämme värejä ovat edustaneet mm. sippolalaiset opettajat ja koululaiset sekä Sippolan sosiaalilautakunnan jäsenet ja toimihenkilöt.

Sippolan kunnan sosiaalilautakunnan jäseniä sekä kunnanviraston toimihenkilöitä vierailukäynnillä uudella kartonkitehtaalla.

KOULUTUS

Koulutustyö on laaja ja monitahoinen kysymys. Erityistä huomiota kiinnitettäköön mittariasentajien jatkokoulutuskurssiin, joka päättyi 24. 5. 1966 kestettyään koko kevätkauden. Mittariasentajien kurssi olkoon kannustavana esimerkkinä vastaista koulutustoimintaa eri tahoilla suunniteltaessa.

KIERTOPALKINTO ON VOITETTU!

Kymenlaakson Viestin kiertopalkinto on nyt Tampellan. Hiihtäjät alkavat lähikuukausina jälleen valmentautua uuteen kilpailukauteen. Myötäistä tuulta harjoittelulenkeille.

Mittariasentajien jatkokurssin päätöstilaisuus. Kurssi järjestettiin yhdessä yhtiön sekä Myllykosken ammattikoulun ja Kansanvalistusseuran kirjeopiston kanssa.

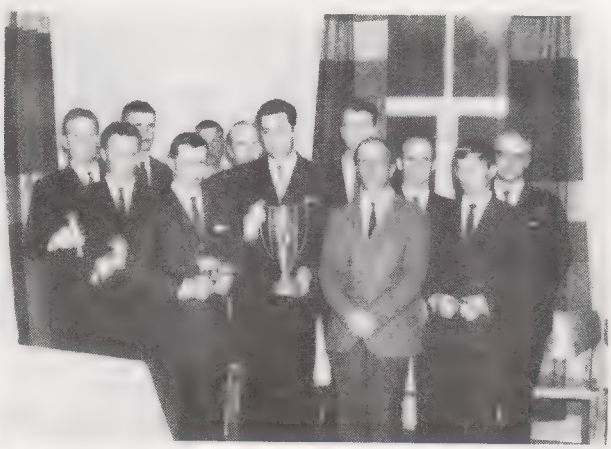

Kymenlaakson Viestin palkinnot ovat tulleet jaetuiksi. Keskellä dipl.-ekon. Bertel A. Engblom Tampellan voittama kiertopalkinto käsissään.

OPASKOULUTUS

Koska on todennäköistä, että vierailut tulevat jatkuvasti kuulumaan ohjelmaan on yhtiön johto päättänyt ryhtyä järjestämään opaskoulutusta, jota kevään kuluessa on vilkkaasti valmisteltu.

SURULLISTA

Polkupyörien säilyttäminen muualla kuin pyörätelineissä on kielletty, mutta mitä tapahtuu. Patosillalla on polkupyörillä ja mopoilla ajo kielletty, mutta kieltoa eivät kaikki tunnu noudattavan. Ajatella, jos joku pyöräilisi koskeen?

Tähän asiaan on eräässä työturvallisuustoimikunnan kokouksessa kiinnitetty huomiota.

Polkupyörien säilyttäminen on kielletty, mutta . . .

VETERAANIT

Tampellan eläkeläisten ryhmä tutustui 28. 4. 1966 uuteen kartonkitehtaaseen. Vaikka askel olikin käynyt raskaaksi, niin mieli paloi ja sydän sykki innokkaasti yhtiön uusien luomusten äärellä.

Miesten joukko tutustumiskierrokselle lähdössä.

Toinen sosiaalipäivä Inkeroisissa

Oy Tampella Ab:n sosiaali- ja henkilökunta-asioita hoitavien henkilöitten toinen sosiaalipäivä oli 24. 5. 1966 Inkeroisissa.

Ohjelman avaussanat esitti dipl.ekon. Bertel A. Engblom, joka puheessaan korosti yhteistyön merkitystä tehostuvassa työskentelyssä.

Ensimmäisessä alustuksessa kertoi maisteri A. Tienari kokemuksista sosiaalitoiminnan budjetoinnista. Aamupäivän muina aiheina olivat turvallisuuskoulutus, -opetus ja -valistustoiminta, josta puhui sos.pääll. B. Sirén sekä toimenpiteet tapaturman satuttua, josta kertoi sos.pääll. A. V. Widenoja.

Uusiin työehtosopimuksiin liittyvistä yksityiskohdista kertoi varat. M. Kronholm ja tapaturmatilastoista sos. pääll. O. Linnakko. Iltapäivän ohjelma päättyi apul.sos. pääll. E. Sjöström'in alustukseen eläkkeelle siirtymisen vaiheista.

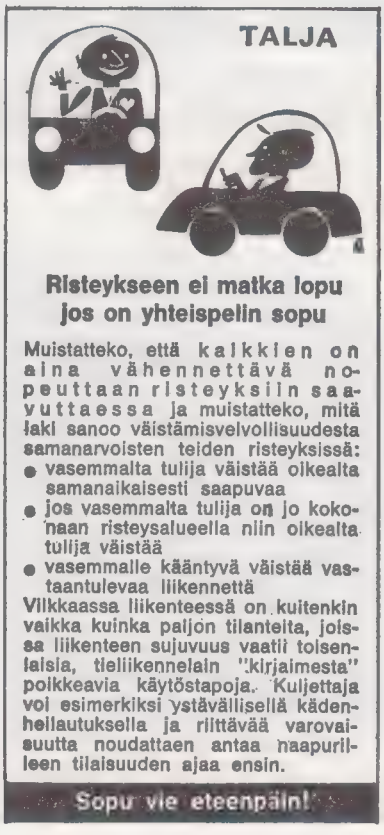

Korijärvi kutsuu kesän

UIMAKOULUIHIN

jotka järjestetään seuraavasti:

20. 6. — 2. 7. 1966
4. 7. — 16. 7. 1966
18. 7. — 30. 7. 1966
1. 8. — 13. 8. 1966

Ilmoittautuminen ensimmäisenä koulupäivänä klo 12.00.

Uinninopetuksen päähuomio on alkeisuintiin liittyvien taitojen opettamisessa sekä tytöille että pojille. Uinnin jatko-opetus kuuluu koulujen ohjelmaan uimamaisteri- ja -kandidaattitutkintoihin liittyvien suoritusvaatimusten osalta. Uintimerkkien suorittajat voivat uida merkkivaatimuksia sekä uimakouluaikoina että tiistai- ja torstai-iltaisin klo 17.00—18.00 välisenä aikana. Uinninopetuksesta vastaavat koulutetut uimaopettajat.

TERVEYSTALON, OMAKOTIALUEEN ja HYPPYRIMÄEN

leikkikentät ovat toiminnassa 15. 6. — 15. 8. 1966. Leikkikenttien ohjelma on tarkoitettu erityisesti esikouluikäisille mieluimmin 3—7 vuotiaille lapsille.

Mannerheimin Lastensuojeluliiton
Inkeroisten osasto r.y.

Metsänhoitaja Erkki Kämäräinen:

Suomalainen Sisu-nestemoottori avuksi puutavarankuljetuksiin

Puutavaran korjuussa ovat koneet voimakkaasti yleistymässä. Hakkuun osalla moottorisaha on jo selvästi syrjäyttänyt aiemmin käytetyn pokasahan. Hevosen ja reen avuksi puutavaran metsäkuljetuksiin ovat tulleet erilaiset metsä- ja maataloustraktorit sovellutuksineen ja lisävarusteineen.

Koneellisen kuljetuskaluston käyttäminen metsäajossa on tuonut esille ajatuksen puutavaran kuljettamisesta metsästä palstatien varresta suoraan tehtaan varastoon, jolloin runsaasti kustannuksia vaativa välivarastoiminen voidaan jättää kokonaan pois. Tätä nykyaikaista hankintamenetelmää, n.s. jatkettua metsäkuljetusta, on yhtiössämme suoritettu jo usean vuoden ajan. Kuitenkin sopivan kuljetuskaluston puuttuminen on jatkuvasti haitannut menetelmän laajempaa toteuttamista. On ollut vaikea löytää kalustoa, joka sopisi hyvin varsinaiseen metsäkuljetukseen, ja jolla sellaisenaan voitaisiin ja viranomaisten taholta sallittaisiin liikkua myös yleisillä teillä.

Yhtiömme työmaille on aivan äskettäin saatu juuri edellä kerrottuun kuljetukseen tarkoitettu Sisu-nestemoottoreilla varustettu traktori-peräkärry-yhdistelmän prototyyppi, joka jo tässä vaiheessa on antanut lupaavia tuloksia, ja ehtinyt herättää runsaasti huomiota myös ammattimiespiireissä.

Kyseessä olevan koneyksikön muodostavat:

— suuritehoinen maataloustraktori, jonka peräosaan on asennettu hydraulinen kouranosturi sekä

— teliperävaunu, johon on asennettu 2 kpl. Sisu-nestemoottoreita.

Aikaisemmin suunniteltuihin ja kokeiltuihin koneyksiköihin verrattuna tässä metsäkoneessa on oleellisinta uutta nestemoottoreiden asentaminen teliperällä varustettuun perävaunuun. Nestemoottorit on sijoitettu ainoastaan telin takimmaisiin pyöriin, koska näin saadaan jo 70 % koko siitä vetotehosta, mikä saavutettaisiin, jos nestemoottorit olisivat kaikissa pyörissä.

Sisu-nestemoottori on suomalainen keksintö, joka palkittiin kultamitalilla Brüsselin kansainvälisillä keksijäinmessuilla v. 1965. Siinä on 5-sylinterinen säteismäntämoottori, jonka männät työskentelevät keskiöstä ulko-

Vetäjänä on maataloustraktori m. Massey Ferguson 175. Teho 72 hv. Paino 4500 kg. Lisävarusteena turvahytti ja pohjapanssari. Perävaununa Rysky-teliperävaunu, jossa leveät 10-kankaiset renkaat. Kantavuus 12 tn.

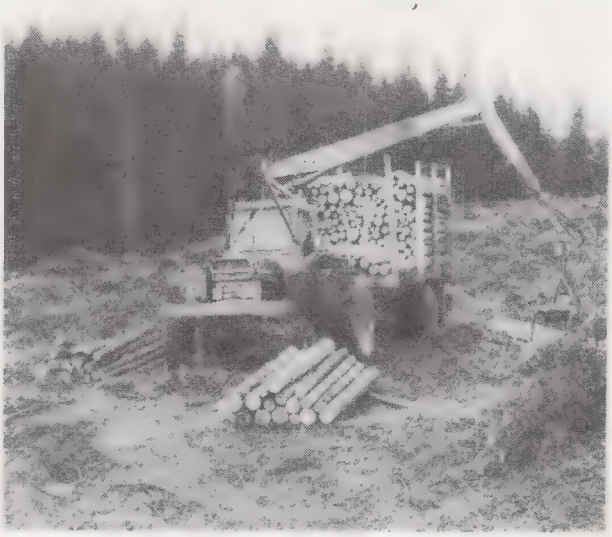

Palstatien varteen kasoille hakattu puutavara kuormataan hydraulisella Hiab-kourakuormaajalla, jonka ulottuvuus on 5,5 m.

kehään päin nestepaineen voimalla. Ulkokehän sisäpinta on muotoiltu aaltomaiseksi nokkarenkaaksi, jonka viistoihin pintoihin mäntien työntövoima kohdistuu, aiheuttaen nokkarenkaan ja siten koko ulkokehän pyörivän liikkeen.

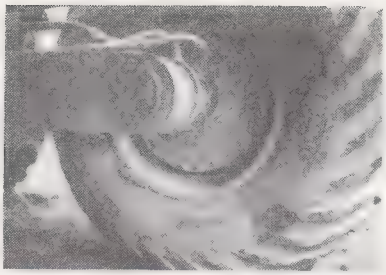

Nestemoottori on rakennettu pyörän navaksi ja muotoiltu siten, että se sopii normaalivanteisiin. Tilantarve on näkyvästi pieni, mutta maavara suuri.

Nestemoottorit ovat helppokäyttöiset. Yhtä käyttövipua siirtämällä voidaan ajon aikana nestemoottorit kytkeä päälle. Kuljettaja osoittaa kuvassa käyttövipuja – toinen ykkösvaihdetta toinen kakkosvaihdetta vrten. Hydrauliikan öljysäiliö on traktorin eturenkaan yläpuolella.

Nestemoottoreilla ajetaan ainoastaan pahimman maastovaiheen aikana traktorin hitaimman vaihteen ollessa päällä. Ajettaessa tasaisella hyvällä tiellä, jolloin traktorin vetovoima on riittävä, nestemoottorit kytketään vapaalle ja ne toimivat silloin vedottoman pyörännavan tavoin. Vaikeankin esteen ylitys on mahdollista nestevedon hyvän heijausominaisuuden avulla.

Nestemoottorilla on monia käyttöetuja tavanomaiseen mekaaniseen voimansiirtoon verrattuna. Hydraulisessa järjestelmässä ei perävaunun vetävien pyörien välillä tarvita yhtenäistä akselistoa, joten maavara voidaan rakentaa käytännöllisesti katsoen halutun suuruiseksi. Koska peräkärryn voimansiirto on täysin erillään traktorin voimansiirrosta, se ei myöskään rajoita liikkumista. Menetelmä antaa myös lisäturvallisuutta liikuttaessa jyrkissä nousuissa ja laskuissa.

Tämän uudentyyppisen traktoriyhdistelmän kokeilu on vasta aivan alkuvaiheessaan. Tähänastiset kokemukset ovat kuitenkin rohkaisevia ja koneelle sopivia työkohteita tulee olemaan riittävästi. Pitemmän ajan kuluessa saaduista työn tuotostuloksista tulee oleellisesti riippumaan, miten nopeasti tämä vasta prototyyppiasteella oleva metsäkoneyhdistelmä yleistyy nykyisin jo liiankin kirjavaksi käyneillä metsäkonemarkkinoilla.

Peräkärry liikkuu melkoistenkin esteiden yli ketterästi veto- ja työntövoiman avulla. Kärryssä olevan keinutelin vuoksi kuorma kuitenkin pysyy vakaana. Liikkumiskykyä lumessa voidaan vielä lisätä asentamalla pyörien päälle telamatto.

Hydraulinen voimansiirtojärjestelmä tarjoaa ihanteellisia ratkaisuja. Kuvassa näkyvien taipuvien letkujen avulla voimansiirto on vaivatonta.

Nestemoottori on tehnyt tehtävänsä. Lähes 20 pm³:n kuorma paperipuuta on tuotu maantielle ja pian myös tehtaalle.

Ammattientarkastajat Heinolan tehtailla

Sosiaalitilat tarkastuksen kohteina

Lahden piirin ammattientarkastajat Alpo Sola ja Henning Forslund suorittivat toukokuun 13. päivänä tarkastuksen Heinolan tehtailla. Samanaikaisesti kun ammattientarkastaja Forslund suoritti yhdessä insinööri Jaakko Puukon kanssa paineastioiden tarkastuksia, tutustui ammattientarkastaja Sola tehtaalla vallitseviin työolosuhteisiin, kaikkiin sosiaalitiloihin sekä tehdasruokalaan. Paikallisina edustajina oli hänen mukanaan pääluottamusmies Taisto Värrälä ja sosiaalipäällikkö Olavi Linnakko. Ammattientarkastaja Solan tarkastuskäynti oli ensimmäinen hänen suorittamansa Heinolan tehtailla.

Ensimmäisessä tarkastuskohteessa, voimalaitoksen sosiaalitiloissa, jotka todettiin kaikinpuolin hyvässä kunnossa oleviksi ja tarkoituksenmukaisiksi, kiinnitettiin huomiota kuivaushuoneessa oleviin työjalkineisiin, joiden joukossa oli monta paria täysin käyttökelvottomia. Selvittämättä silläkertaa jäi ovatko nämä "ruojut" vielä käytössä olevia, vaiko kuivaushuoneeseen tarpeettomina jätettyjä kenkävanhuksia. Ammattientarkastaja Sola sai pitkän kenkärivin vieressä havainnollisesti osoittaa, miten meillä toisin kuin monessa muussa teollisuusmaassa, normaalissa sivilikäytössä käyttökelvottomiksi käytetyt kengät otetaan työjalkineiksi. Hän toivoi, että teollisuuslaitosten henkilökunta omaksuisi työjalkineikseen n.s. työturvallisuuskengät, jollaisia meilläkin on saatavissa. Nämä kengät ovat lujia, kärjestään vahvistettuja jalkapohjaa pistoilta suojaavia.

Kun kuorimon miesten kanssa puhuttiin e.m. työturvallisuuskengistä, olivat he sitä mieltä, että nämä kengät, joita kuorimolla on kokeiltu, ovat jäykkiä käyttää ja lisäksi hinnaltaan liian kalliita. Työturvallisuuden kannalta miehet kyllä pitivät niitä hyvinä.

Ammattientarkastaja Sola, sosiaalipäällikkö Linnakko ja pääluottamusmies Värrälä keskustelemassa kuorimon miesten kanssa kuorimon ruokailutiloissa.

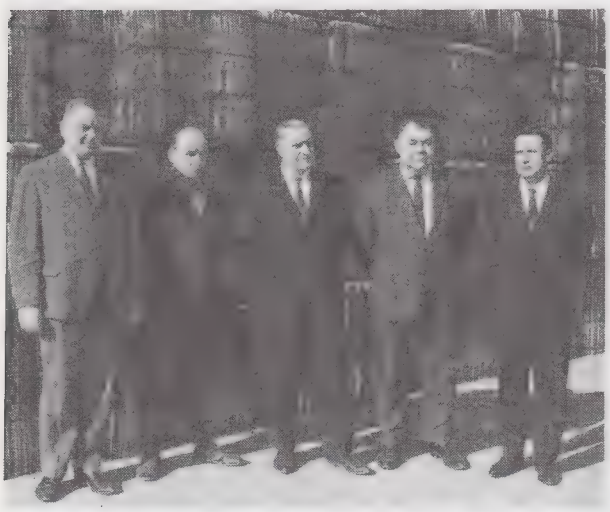

Tarkastuskierrokset on suoritettu. Oikealta ins. Puukko, ammattientarkastajat Sola ja Forslund sekä Värrälä ja Linnakko.

Ovatko nämä työjalkineet jo hylättyjä vaiko vielä käytössä olevia? Ammattientarkastaja kiinnitti huomiota kenkien huonoon kuntoon.

Lipeänvalmistuslaitoksella, jossa putkistossa kiertävät kaasut aiheuttavat kaasuvaaran olemassaolon, kierrettiin pitkään ja tutkittiin tarkoin määrättyjä kohteita. Täällä selostettiin ammattientarkastajalle hälyttimet, joita käytetään kaasuvaaran uhatessa. Näitä laitteita kokeiltiin myös käytössä.

Erikoista mielenkiintoa herätti täällä automaattinen ilman kaasupitoisuuden mittauslaite. Tällä laitteella mitataan jatkuvasti ilman kaasupitoisuutta kuudesta eri kohteesta lipeänvalmistuslaitokselta. Ammattientarkastajalle selvitettiin poistumistiet lipeänvalmistuslaitokselta lähinnä kaasuvaaran uhatessa, sekä erilaiset henkilökohtaiset suojalaitteet.

Sosiaalipäällikkö Linnakko selosti ammattientarkastajalle tehtailla suoritettuja henkilökunnan kuulon, ilman epäpuhtauksien ja äänen voimakkuuden tutkimuksien antamia tuloksia. Näistä tutkimuksista keskusteltaessa saatiin ammattientarkastaja Solalta monia hyviä neuvoja näiden asioiden jatkuvan tarkkailun ja hoidon kannalta. Myös työntekijäpuolen esittämiin eräisiin kysymyksiin saatiin ammattientarkastajalta selvät pitkäaikaiseen kokemukseen perustuvat selvitykset. Myös suojavärien käyttöön kiinnitettiin huomiota. Ammattientarkastaja totesi suojavärejä käytetyn riittävästi, antaen tästäkin hyviä vihjeitä.

Sosiaalitilat kuorimolla, lipeänvalmistamolla, voimalaitoksella sekä päätehtaalla, jossa ovat korjaamoiden, massatehtaan ja kartonkitehtaan sosiaalitilat, todettiin nämä tilat tarkoituksenmukaisiksi ja siistiksi — hyvin pidetyiksi. Viimeksimainittu seikka tulkoot erityisesti mainituksi kiitokseksi niille jotka näitä tiloja käyttävät. Ei ole helppoa pitää valkoiseksi maalattuja seiniä puhtaina vuodesta vuoteen.

Rakennus- ja kuljetusosaston sosiaalitilat, jotka ovat Heinolan tehtaan rakennusvaiheen aikana kuljetuskalustoa varten rakennetussa rakennuksessa, eivät sitävastoin ole muiden Heinolan tehtaan sosiaalitilojen veroiset, varsinkin talvisin niiden kylmyys aiheuttaa haittaa ja huolta.

Sosiaalitilat, jotka lain määrääminä ja tarpeellisina kuuluvat välttämättömänä osana nykyaikaiseen teollisuuslaitokseen ovat Heinolan tehtailla ajanmukaiset ja hyvin hoidetut, mitkä seikat tarkastuskierroksen aikana yksimielisesti todettiin.

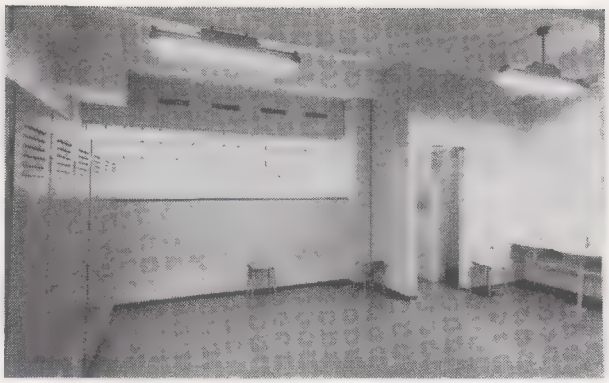

Osa kuorimon miesten peseytymis- ja pukeutumistiloista.

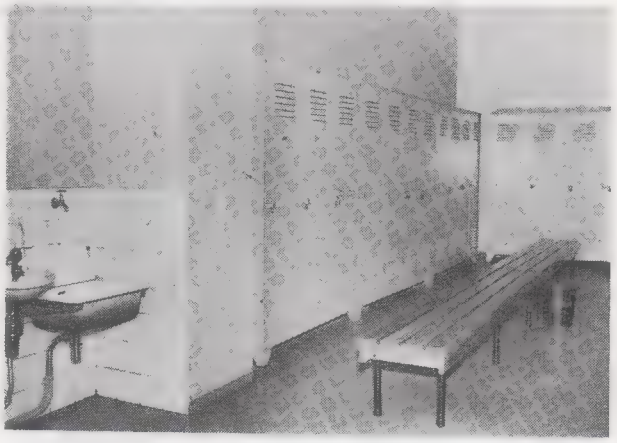

Nurkkaus kartonkitehtaan miesten sosiaalitilojen pukeutumishuoneesta.

Näkymä lipeänvalmistuslaitoksen sosiaalitiloista. Pöydän ääressä siivooja Laila Pirhonen.

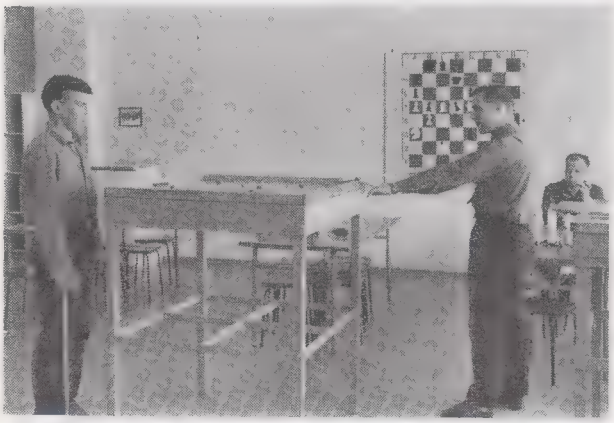

Konekorjaamon miesten ruokailuhuone on pysynyt viisi vuotta erittäin siistinä. Seppo Mansikkala ja Erkki Valden koronapeliä pelaamassa. Martti Voutilainen ruokailemassa. Seinällä shakkipeli jossa päivittäin ruokailutauon aikana ryhmäpelinä suoritetaan yksi siirto.

Tehdas ja setlementti — käsikädessä

Heinolassa on setlementin ja tehtaan suhde kasvanut oikeaan suuntaan. Kumpikin suorittaa tietyn erikoistehtävänsä tukien toisiaan.

Heinolassa Jyränkölä hoitaa monia koulutustoimintaan liittyviä tehtäviä, sekä osan tehtaan henkilökunnan ja perheenjäsenten virkistys- ja askartelutoimintaa tehtaan puolestaan tukiessa sitä taloudellisesti. — Jyränkölän työ suuntautuu Tampellan tehdasta ajatellen kolmeen eri sektoriin. Niistä laajin ja merkityksellisin on työntekijöiden ammattipätevyyden jatkokoulutus. Tässä mielessä järjestettiin Jyränkölän toimesta parina vuotena tehtaitten henkilökunnalle tarkoitettuja jatkokursseja, joihin osallistui runsaasti Tampellan — ja muidenkin heinolalaisten tehtaitten — henkilökuntaa. Kun saatiin kokemusta, ryhdyttiin kaksi vuotta sitten suururakkaan järjestämällä työteknillinen kolmivuotinen kurssi, johon opetusmateriaali saatiin teollisuuden ja kaupan työelin Tietomieheltä ja opettajisto heinolalaisista insinööreistä. Nyt on kurssia käyty ja suoritettu kaksi luokkaa, kolmannen ollessa enää jäljellä. Kurssille ilmoittautui alunperin kaksikymmentäviisi oppilasta, joista neljätoista Tampellasta.

Keskeyttäneitä on ollut hämmästyttävän vähän, tampellalaisia vain pari. Kurssi on erittäin vaativa. Sen ohjelmassa on kaksi linjaa: teollisuusosasto ja kunnossapito-osasto. Opetusta annetaan aritmetiikassa, algebrassa, konepiirustuksessa, metallin aineopissa, mekaanisessa ja kemiallisessa teknologiassa, teollisuustaloudessa, lujuusopissa, koneopissa, menetelmä- ja palkkaustekniikassa, viilaajan ammattitekniikassa, kunnossapito- ja korjaustöissä, hitsaustekniikassa ja työterveysopissa. Opetustuntien määrä on yhteensä lähes 800, jonka lisäksi on suuri määrä kotitehtäviä ja kymmeniä kokeita. Kurssin loppuun suorittaneet ja sen kokeissa määrätyt arvosanat saaneet nimitetään työteknikoiksi. Tähän saakka ovat kurssin oppilaat edistyneet erinomaisesti. Siitä antaa kuvan mm. lupa, jonka koulun opetusta ja etenemistä valvova Tietomiehen johtokunta on tarkastusten ja oppilaitten arvostelunumeroitten perusteella suonut Jyränkölälle, nimittäin oikeuden ottaa vastaan myös koulun viimeisen luokan kokeet Heinolassa. Alkuperäisen sopimuksen mukaan olisi oppilaiden ollut oltava Helsingissä loppukokeissa peräti kaksi viikkoa. Mikä aika ja taloudellinen menetys se olisikaan ollut niin työnantajille kuin oppilaillekin. — Tiettävästi tälläinen oikeus on ainoana opistona Suomessa myönnetty vain Jyränkölälle.

Tampella on ymmärtänyt työteknillisen koulun kurssiin osallistuvien miesten ponnistelun arvon maksamalla opintomaksuista puolet ja monella muullakin tavoin aut-

Laboranttikurssilaisia.

taen ja kannustaen miehiä heidän yrityksessään. — Nyt vain toivoo, että jokainen jaksaisi ponnistella loppuun saakka, jolloin tuleville työteknikoille avautunee uudet työnäköalat.

Toinen merkittävä koulutusohjelma on myös meneillään, nimittäin laboranttikurssi. Sen puitteissa opiskelevat kurssilaiset kemiaa ja matematiikkaa. Kurssi on kaksivuotinen, joista ensimmäinen on jo loppuunkäyty ja toisella keskitytään teollisuuskemiaan. Tarkoituksena on antaa lähinnä puukemian palveluksessa oleville laboranteille teoriassa lisäopetusta. Kurssi on osoittautunut onnistuneeksi. Siellä opiskelee parisenkymmentä naista, joista suurin osa on Tampellan tehtaalta.

Ehkäpä on syytä lisäksi mainita myös ne monet erilaiset kieli-, konekirjoitus-, konttorityö- ym. kurssit, jotka kuuluvat Jyränkölän opetusohjelmaan ja joille osallistuu useita kymmeniä Tampellan tehtaan henkilöstöön kuuluvia.

Lisäksi Jyränkölä on järjestänyt erilaisia harrastus- ja vapaa-ajan viettomuotoja. Niistä mainittakoon pari. Huomattavin on Jyränkölässä tapahtuva keilailu. Kun keilahallia suunniteltiin, oltiin yhteydessä myös Tampellaan. Täältä ilmoitettiin, että keilailun harrastajia tulee olemaan huomattava joukko, niinkuin parivuotisena keilailukautena on ollutkin. Uskollisimmat ja tuloksekkaimmat keilaajat ovatkin Tampellan keilaseurojen piiristä, ollen heitä kaikkiaan viitisenkymmentä naista ja miestä. Samaan ryhmään kuuluu myös Tampellan alueella asuvien naisten askartelupiiri. Tampella on antanut käyttöömme huoneiston ja Jyränkölä puolestaan pätevän ohjaajan. Ja niinpä taidokkaat naiset viikko viikon jälkeen kokoontuvat valmistamaan monenlaisia askartelu- ja käsitöitä.

Myös lasten keskuudessa ollaan yhteistoiminnassa. Tehtaan taholta pyydettiin Jyränkölää järjestämään asuma-alueella nuorisokerhojen toimintaa, jolloin erään Rautsalon asuntotalon alakerrassa olevassa kerhohuoneessa järjestettiin tytöille ja pojille kerhotoimintaa.

Tuntuu, että tehtävässä on onnistuttu. Pojat ja tytöt saapuvat kerhoihinsa, samoin järjestettyihin kilpailuihin, juhliin, retkiin ja leireihin. — Tätä työtä on tarkoitus laajentaa ja tiivistää, sillä saadut tulokset tuntuvat lupaavilta.

Näin setlementti ja tehdas toimivat yhdessä. Ei olla "tehtaan varjossa", vaan käsi kädessä antaen tuen toisilleen ja ymmärtäen kummankin työn arvon. — Edellä oleva ei tarkoita, että kaikki mahdollinen olisi jo tehty. On paljon, mitä voidaan tehostaa ja laajentaa. Mutta se osoittaa suunnan, jolla setlementti voi palvella teollisuuslaitoksen sosiaalisia- ym. päämääriä.

Tuure Laitinen

Tampellalaisia keilaajia Jyränkölän keilaradoilla.

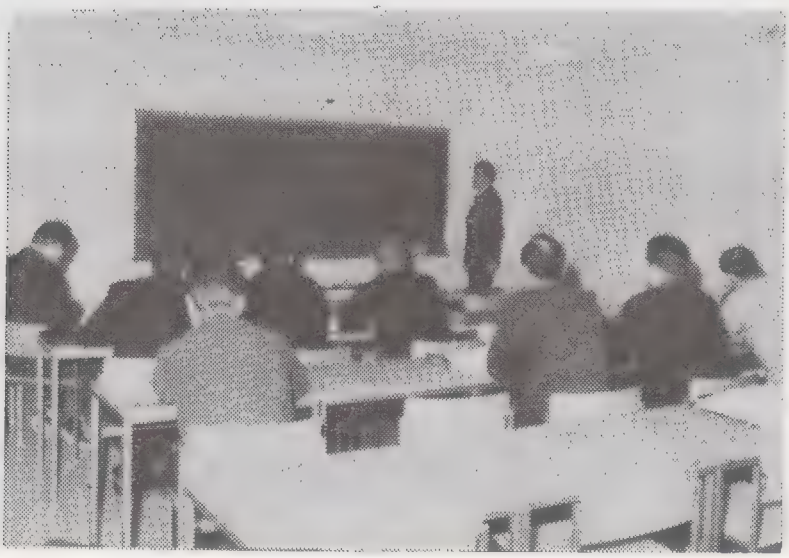

Työteknillisen koulun oppilaita.

Olavi Hurri:

Missä tullaan viettämään lisääntyvä vapaa-aika?

On ruvettu innokkaasti pohtimaan lisääntyvän vapaa-ajan käyttöä. Heräävää aktiivisuutta voidaan tervehtiä ilolla, sillä on korkea aika ottaa tämä yhteiskunnassa tapahtumassa oleva muutos vakavasti. Voi olla, että ehdimme lisääntyvän vapaa-ajan käytön mahdollisuuksiin vielä varautua, mutta yhtä hyvin on mahdollista, että ajaudumme siihen samanlaisella vajavaisuudella ja epäyhtenäisyydellä kuin moniin muihinkin merkittäviin tilanteisiin. Suomalainen yhteiskunta on pystynyt pureutumaan eräisiin pakkotehtäviinsä ihailtavalla tarmokkuudella, mutta lukuisat vapaaehtoiset toimensa se on usein surkeasti laiminlyönyt.

Olemme todellisuudessa jo pitkän aikaa siirtyneet lyhyempään työaikaan ja siten vastaavasti pidentyneeseen vapaa-aikaan. Eduskunnan hyväksymän ja v. 1966 alusta voimaan tulleen uuden työaikalain mukaan tämä siirtymisvauhti ratkaisevasti nopeutuu. Itse asiassa olemme ensimmäisenä maana Euroopassa saaneet lain 40-tuntisesta työviikosta, joka tulee v. 1970 mennessä asteittain voimaan. Useilla aloilla lyhentäminen aloitetaan jo tänä kesänä siten, että kesäkuukausina työskennellään vain viisipäiväisin viikoin. Eräillä teollisilla aloilla uudistus toteutettaneen yhtäaikaisena, mahdollisesti v. 1968 alusta lukien.

Kun nyt eri tahoilla pohditaan lisääntyvän vapaa-ajan tarjoamia mahdollisuuksia ja siitä kenties aiheutuvia ongelmia, niin tämä kaksijakoisuus on perusteltua. Kukaan ei halunne kiistää sitä, etteikö vapaa-ajan lisääntyminen tarjoa ihmiselle monia uusia mahdollisuuksia tuon vapaa-ajan käyttöönkin nähden. Mitä todennäköisimmin uudistus voi johtaa ihmisiä myös lukuisiin ongelmiin vapaa-ajan käytön suhteen. Työajan lyhentämispyrkimysten tähänastiset vastustajat ovat paljossa rakentaneet vastustuksensa siihen, etteivät ihmiset osaisi käyttää kasvavaa vapaa-aikaansa hyödyllisellä tavalla. Monista esitetyistä ja huomionarvoisistakin varoituksista huolimatta uskon, ettei ongelma välttämättä tule olemaan niin suuri kuin tunnutaan pelättävän. Mutta sitä suurempi tuo ongelma on, mitä yllättävämmin lisääntyvä vapaa-aika pääsee tulemaan ilman, että siihen riittävästi varaudutaan.

Siinä keskustelussa, jota nyt siis meillä ja muualla on käyty, on kiinnitetty runsaasti huomiota niihin toimenpiteisiin, jotka olisivat tarpeen esim. retkeily-, ulkoilu- ja matkailu- sekä erilaisten harrastusmahdollisuuksien lisäämiseksi. Tämä onkin erittäin tärkeä näkökohta, jonka merkitystä tosin noiden "muiden harrastusten" osalta käytännössä paljosta puheesta huolimatta kuitenkin on väheksytty. Mutta on eräs sellainen tuttu asia, joka ansaitsisi tulla nähdyksi myös vapaa-ajan kysymyksenä ja jonka merkitys todennäköisesti on kaikkea muuta suurempi.

Tarkoitan asuntokysymyksen järjestämistä. Me puhumme ja kirjoitamme asuntopolitiikasta tuhkatiheään, joka päivä ja joka taholla. Maassamme on melkoinen asuntopula ja toisaalta sekä asuntoahtautta että asuntokalleutta. On siis runsaasti syitä, jotka vaatisivat runsaampaa ja myös huokeampaa asuntotuotantoa. Näihin syihin liittyy myös vapaa-ajan kysymys. Kotonahan ihmiset sittenkin suurimman osan vapaa-ajastaan viettävät. Kunnollinen asunto luo peruslähtökohdan paljolle muulle lepoon, virkistykseen ja harrastuksiin rakentuville toiminnoillemme. Koti on läheisin ja luonnollisin vapaa-ajan tyyssija. Jos se on liian pieni tai liian kallis tai muutoin epätyydyttävä, nämä seikat vaikuttavat koko elämäämme myös vapaa-ajan osalta. Huono asunto ei edistä vapaa-ajan muodostumista onnelliseksi. Kallis asunto ajaa perheestä isän ja äidin etsimään vapaa-aikoina lisää ansiotöitä ja siten myös lisää väsymystä virkistyksen sijaan.

Suren sitä, että suomalainen yhteiskunta ei ole jaksanut ottaa asuntopolitiikkaa sellaiseksi siirtoväen asuttamisen tai sotakorvausvelvollisuuden kaltaiseksi yhteiseksi tehtäväksi, josta olisi ilman muuta ja välttämättä selvittävä. En tiedä, tuleeko kehitys vastaisuudessa riittävästi muuttumaan, mutta sen tiedän, että ellei muutosta tule, niin vapaa-ajan vieton pohdinnassa on syytä siirtyä tuolta mahdollisuuksien puolelta paljon enemmän ongelmien pohdiskeluun.

Vapaan kansalaistoiminnan ja erityisesti siihen liittyneen opinto- ja sivistystoiminnan edustajana näen mielelläni korostettavan harrastusmahdollisuuksien lisäämistä. Uskon, että retkeilyllä, ulkoilulla ja matkailulla sekä moninaisella varsinkin viikonloppuihin liittyvällä järjestetyllä toiminnalla tulee olemaan tärkeä tehtävä vapaa-aikamme täyttämisessä hyödyllisenä pidettävällä tavalla. Näen kuitenkin uudelleen aiheelliseksi huomauttaa harrastustemme liittymisestä myös kotiin eikä vain sen ulkopuolelle. Eivähän koti ja harrastukset ole toistensa vastakohtia, kuten usein näytetään käsittävän. Päinvastoin monet harrastukset saavat mitä luonnollisimman ympäristön juuri kodeissamme. Tästä syystä kotiemme tulisi olla sellaisia, että viihdymme niissä ja että ne voivat tarjota meille mahdollisuudet moniin harrastuksiin. Jos esim. toivomme, että ihmiset lukevat runsaasti niin emmehän me pyri ajamaan heitä ulos kodeistaan. Jos näemme, että askartelu on kehittävä ja monin tavoin hyödyllinen harrastus, niin järkevintä on toivoa, että meillä olisi siihen mahdollisuus kodeissamme. Kun pyrimme kehittämään sekä television ohjelmia että sen katselemista "hyvään suuntaan", niin kotiinhan tämä on katselun osalta suurimmalta osalta sijoittauduttava.

On toivottavaa, että ihmiset entistä suuremmassa määrin osallistuisivat vapaan kansalaistoiminnan tarjoamiin mahdollisuuksiin. Tämäkin on silti syytä nähdä, etteivät esim. järjestöt ole vain kokouksia, harjoituksia, juhlia tai muuta vastaavaa toimintaa. Usein näemme järjestön aktiivisuuden ja merkityksen juuri erilaisten tilaisuuksien määrien valossa, mutta käsityksemme voisivat osittain korjaantua. Monet järjestöt täyttävät sekä omat että yleisinä pidetyt tehtävänsä tavallaan keinoista ja muodoista riippumatta. Hyvä järjestötoiminta pyrkii tavoittamaan ihmisiä kaikkialla. Se pyrkii ohjaamaan heidän vapaa-ajan viettoaan muuallekin ja muillakin tavoin kuin kokoussaleissa ja retkeilyalueilla. Se menee heidän koteihinsakin tarjoten apuaan harrastusten valinnassa ja niiden vaalimisessa.

Kaiken kaikkiaan voitaneen todeta, että vapaa-ajan kysymys olisi nähtävä hyvin suuresti kotien ja asuntojen kysymyksenä. Lisääntyvä vapaa-aika tarjoaa monia uusia ja hienoja mahdollisuuksia kiireiseksi käyneen elämänrytmin alaisena ahertavalle ihmiselle. On kuitenkin voimakkaasti herättävä huomaamaan, ettei näiden mahdollisuuksien lisääminen ole mikään ehdollinen tehtävä, vaan välttämättömyys. Vastaavasti olisi nähtävä, että vapaa-ajan ongelmien suuri ja jo nyt ajankohtainen ongelma on se, osaammeko käyttää nämä nyt menossa olevat vuodet mahdollisesti tulossa olevien ongelmien voittamiseen. Ne näet olisi varauduttava voittamaan etukäteen eikä vasta sitten, kun niitä jo koetaan.

Rautsalon tehdasruokala palvelee

Maaliskuun alusta siirtyi Rautsalon tehdasruokalan pito rouva Seija Virtaselle, joka siitä lähtien on palkkaamansa henkilökunnan kanssa huolehtinut tehtaan henkilökunnan syöttämisestä ja juottamisesta.

Tehdasruokala toimii edelleen tehtaan rakennusvaiheen aikaisessa parakkirakennuksessa, jossa on suoritettu vähäisiä siistimisremontteja.

Mainittakoon, että tarjoilun nopeuttamiseksi osa ruokailijoista syö n.s. "valmiissa pöydässä", johon ennen ruokailutauon alkamista on katettu ruokailuvälineet, leipä, voi, maito, piimä ja muut "tykötarpeet". Ruokailijoiden kokoonnuttua ruokalaan tuodaan pöytään lämmin ruoka ja jälkiruoka. Jokainen voi syödä maukasta ruokaa haluamansa määrän. Ruokailu tässä pöydässä muistuttaa suuresti ruokailua kotioloissa.

Ruokaa ja kahvia tarjotaan myös entiseen tapaan annoksina tiskiltä.

Entiseen tapaan myös tehtaalla käyvät vieraat voivat ruokailla tehdasruokalassa. Ruokalaparakki palvelee myös erilaisten kokousten, kurssien ja luentojen pitopaikkana tehtaan henkilökuntaa.

Näkymä ruokasaliin.

Ruokalaparakkia käytetään myös koulutuspaikkana. Heinolan kaupungin palopäällikkö Kyösti Helminen luennoimassa palotorjunnasta konekorjaamon miehille.

Kiireistä hyörinää ruokalan keittiössä ennen ruokailutauon alkamista. Naiset vasemmalta: Anneli Haikonen, Hilkka Manninen, Seija Virtanen ja Aini Lahtinen.

Ruokalan emäntä Seija Virtanen ja Anneli Haikonen ruokaa tarjoilemassa. Miehet oikealta Jorma Halla, Toivo Karhu Kalevi Salminen, Torsti Iiskola, Antti Nurminen ja Antti Kekkonen.

Ammattikoululaiset Rautsalossa.

Ammattikoululaiset Rautsalossa tutustumiskäynnillä

Perinteelliseksi muodostunut Heinolan seudun Ammattikoulun oppilaiden keväinen vierailu Rautsalon tehtaille suoritettiin toukokuun 20 pnä. Retkelle osallistuivat koulun 1. luokan oppilaat. Koulun opettajista olivat mukana opettajat Otto Halttula, Aarne Kola, Kalevi Juuti ja Toivo Lyyra.

...ja sovussa kaistakin kivuttomasti vaihtuu

Jos katsot naapurijonossa olevan auton suuntavilkun ilmaukseksi "kiilausyrityksestä", olet ilmeisesti vanhanaikainen tai et ole vielä valmis sopupeliin. Kaistanvaihto on usein välttämätöntä, jotta ajoneuvo voisi päästä sille kaistalle, josta sen matka suoraan tai eri puolille tapahtuvat kääntymiset sujuisivat joustavimmin.
Tarpeeton poukkailu kaistalta kaistalle on tietenkin kiellettyä. Sopuisa kuljettaja antaa kaistanvaihtajalle aina tilaa.

Sopu vie eteenpäin!

Sovussa ohitushuolet haihtuu...

Ohituksissa on sovun tarve ehkä kaikkein välttämättömin turvallisuuden kannalta. Lakikin edellyttää tällöin molemminpuolista sopuisaa asennetta:

- ohitukseen saadaan ryhtyä vain, milloin se ei tuota haittaa ja vaaraa muille tiellä kulkeville.
- sen, jota ohitetaan, on tarvittaessa väistyttävä oikealle, vähennettävä nopeuttaan tai jopa pysähdyttävä, niin että ohitus voi tapahtua vaaratta.

Sopu vie eteenpäin!

Psykologi Pirkko Väisänen

Kasvatusneuvola esittäytyy

Kasvatusneuvoloita pidetään jo nykyään eräänä oleellisena lääketieteellisten ja sosiaalisten palvelusten osana. Ensimmäiset keskeytyksettä toimineet kasvatusneuvolat maassamme ovat peräisin 30-luvun viimeisiltä vuosilta ja 40-luvun loppupuoliskolta lähtien niiden lukumäärä on lisääntynyt nopeasti. Aluksi yksinomaan kaupunkeihin rajoittunutta toimintaa alettiin soveltaa myös maaseudun oloihin siten, että useammat kunnat perustivat piiriinsä yhteisen kasvatusneuvolan. Tätä periaatetta on myös noudatettu Lahden ympäristökuntien kasvatusneuvolassa, jonka toiminta-alueena ovat Asikkalan, Hollolan, Kuhmoisten, Kärkölän, Nastolan, Orimattilan ja Padasjoen kunnat sekä Heinolan kaupunki. Neuvolan sijaintipaikka on Lahti ja osoite Mariankatu 8 B 13.

Mikä on kasvatusneuvola?

Kasvatusneuvolassa selvitetään erikoiskoulutuksen saaneen henkilökunnan avulla erilaisia lasten ja nuorten tasapainoista kehitystä haittaavia häiriöitä ja niiden aiheuttajia. Nimitys kasvatusneuvola on sikäli harhaanjohtava, että varsinaista kasvatusneuvojen antamista työ ei ole, eikä neuvojen antamista ole tarkoitus korostaa, vaikka kasvatuskysymyksistä keskustellaankin. Kasvatusneuvola pyrkii työllään ennen muuta ennalta ehkäisevään toimintaan.

Työskentely kasvatusneuvolassa tapahtuu ryhmätyönä. Ryhmään eli teamiin kuuluvat psykiatriläääkäri, psykologi ja sosiaalityöntekijä. Kasvatusneuvolassa lapsen tutkiminen on aina yksilöllinen. Jokaiselle lapselle suoritetaan psykologinen, sosiaalinen ja psykiatrinen tutkimus. Lapsi saapuu kasvatusneuvolaan äidin, isän tai huoltajansa seurassa. Psykologi tutkii eli testaa lapsen ja sosiaalityöntekijä keskustelee vanhempien kanssa. Keskusteluissa pyritään saamaan tietoa siitä ympäristöstä ja niistä olosuhteista, missä lapsi on kasvanut ja missä hän edelleen varttuu. Vanhempien kuvauksen perusteella saadaan selville lapsen kehittyminen varhaisvaiheista tutkimusajankohtaan saakka. Näin siksi, ettei lasta koskaan voida ymmärtää erillisenä kasvuympäristöstään, sillä jatkuvasti ympäristö vaikuttaa lapseen niinkuin myös lapsi ympäristöönsä. Viimeisenä tutkimusosana on neuvolan psykiatrin suorittama tutkimus. Tutkimusvaiheessa lapsi vanhempineen joutuu käymään kasvatusneuvolassa 3—4 kertaa. Jokainen tutkimuskerta vie aikaa noin tunnin. Kaikki siellä esiin tulevat asiat käsitellään luottamuksellisina. Tutkimusaika on tilattava aina etukäteen ja on tutkimus ilmainen kasvatusneuvolan toimialueen asukkaille.

Tutkittavaksi kasvatusneuvolaan voidaan ilmoittaa lapsia ja nuoria aina 18. ikävuoteen asti. Aikatilauksen voivat tehdä muutkin kuin lapsen vanhemmat. Monissa tapauksissa varsinainen aloite tutkimuksiin tuleekin esim. koulu-, terveydenhoito- tai sosiaaliviranomaisten taholta, mutta ennenkuin aika tilataan, on aloitteentekijän syytä keskustella vanhempien kanssa ja saada heidät mukaan asiaan. Mitään tutkimuksia tai toimenpiteitä ei voida tehdä ilman, että vanhemmat hyväksyvät ne, koska muuten niistä saattaa olla haittaa lapselle.

Syyt ja oireet joiden vuoksi lapsia ilmoitetaan tutkittaviksi, muodostavat laajan alueen ja voidaan ryhmitellä seuraavasti:

Hermostolliset herkkyysoireet. Tällaisia ovat esim. levottomuus, keskittymättömyys, ärtyisyys, yliherkkyys, arkuus, pelot, huono uni, kastelu ja tuhriminen sekä lihasnykäykset.

Toisen suuren ryhmän muodostavat sopeutumisvaikeudet. Näitä lapsella voi olla koulu- tai kotiympäristössä tai ehkä molemmissa. Sopeutumisvaikeudet saattavat ilmetä esim. valehtelemisena, näpistelynä, uhmana, koulupinnauksena jne.

Kouluikäisiä ilmoitetaan usein tutkittaviksi kehitystason määrittelemiseksi. Tutkimuksiin tuovia syitä tässä yhteydessä ovat heikko kouluedistys, jotkut erityisvaikeudet esim. lukemisessa tai kirjoituksessa sekä myös koulukypsyyden toteaminen.

Murrosikäiset voisi erottaa omaksi ryhmäkseen siinä mielessä, että murrosikään jo normaalisti kuuluvat vaikeudet saattavat joidenkin kohdalla korostua ja tuottaa suuriakin ongelmia.

Tutkimuksen perusteella suositeltavista toimenpiteistä muutama sana.

Kouluvaikeuksia selviteltäessä kasvatusneuvolasta suositeltavana toimenpiteenä tulee kyseeseen joskus siirto erityisluokalle tai ehdotus erityisopetukseen. Erityisluokkia ovat apukoululuokka hitaasti kehittyneille ja tarkkailuluokka normaalisti kehittyneille, mutta sopeutumisvaikeuksista kärsiville oppilaille, sekä ns. aivovauriolasten luokka. Erityisopetuksella tarkoitan tässä puheopetusta tai luku- ja kirjoitusopetusta. Valitettavasti kasvatusneuvolamme toimialueella on varsin vähän vielä mahdollisuuksia edellä mainittuihin toimenpiteisiin erityisopetusjärjestelyjen puutteellisuuden tähden.

Joissakin tapauksissa kasvatusneuvola suosittelee jatkohoitoa tai -tutkimusta sairaalassa ja osan tapauksista kasvatusneuvola voi hoitaa itse ns. leikkiterapian avulla. Tällöin lapsi käy neuvolassa jomman kumman vanhemman kanssa viikottain noin yhden tunnin kerrallaan. Sosiaalityöntekijä keskustelee äidin tai isän kanssa ja samaan aikaan lapsi psykologin tarkkailussa leikin välityksellä selvittää omia pulmiaan ja vaikeuksiaan psykologin vähitellen auttaessa häntä vapautumaan niistä. Koska lapsi ei aikuisen tavoin sanallisesti pysty ilmaisemaan itseään, tekee hän sen leikeissään ja psykologin tehtävänä on ymmärtää tätä puhetta.

Työllään kasvatusneuvola pyrkii auttamaan kaikkia kasvattajia. Niinkuin on luonnollista, että lapsen ruumiillisesta terveydestä huolehditaan, yhtä luonnollista ja välttämätöntä on myös se, että hänen psyykkisestä terveydestään pidetään huolta. Nyt on vain kysymys häiriöistä, joita toisinaan yritetään salata ja mitätöidä. Kuitenkin on hoidon kannalta tärkeätä, että lapsi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa toimitetaan asiantuntevaan tutkimukseen ja tätä seikkaa ei voida kylliksi korostaa.

Miten vanhemmat suhtautuvat lapsensa vaikeuksiin silloin, kun he eivät pysty niitä enää kodin piirissä itse ratkaisemaan. On ymmärrettävää, että vanhempien on joskus vaikea kääntyä kasvatusneuvolan puoleen. Kun kysymys on kuitenkin ennenkaikkea lapsen hyvinvoinnista ja tulevaisuudesta, eivät vanhemmat saisi ajatella, mitä mahdollisesti naapurit ja tuttavat ajattelevat, kun he käyttävät kasvatusneuvolan apua. Kansanomaisista psykoanalyyttisistä kirjoituksistahan saa helposti sen käsityksen, että vanhemmat ovat syypäitä lastensa tunne-elämän häiriöihin. Tämä on kuitenkin karkeaa yksinkertaistamista, sillä kysymys ei ole syyllisyydestä. Muistetaan kyllä, että lapsen tunne-elämä riippuu vanhempien tunne-elämästä, mutta unohdetaan tässä yhteydessä, että vanhempien vaikeudet ovat peräisin mm. heidän omista lapsuudenkodeistaan jne. loputtomiin. Myös monet kodin ja perheen piirissä lapsen kannalta epäedulliset olosuhteet saattavat johtaa tunne-elämän häiriytymiseen, esim. suoranainen puutteenalaisuus, vaikeat sairaudet ja kodin rikkinäisyys, jomman kumman vanhemman puuttuminen jne. Lisäksi voi lapsen epätavallinen lahjakkuuskin aiheuttaa kasvatusongelmia. On siis olemassa paljon seikkoja, joille eivät apua tarvitseva itse enempää kuin hänen vanhempansakaan voi mitään. Kasvatusneuvola ei siis ole paikka, jossa vanhempia odottaa syytös lapsensa poikkeavien piirteiden ilmaantumisesta, koska "syyllisiä" ei ole. Se on paikka, jossa yhteistyössä käydään käsiksi ongelmiin, jotka ehkäisevät lapsen tai nuoren tasapainoista kehitystä.

VAINAJIA

EINO PIHLAJA KUOLLUT

Maaliskuun 15 päivänä 1966 saapui yllättäen tieto, että Eino Pihlaja on matkannut sinne mistä paluuta ei ole. Hän oli syntynyt Tampereella lokakuun 30 päivänä 1903. Eino Pihlaja oli niitä ihmisiä joka jaksoi hymyillä kyyneltenkin takaa, jos tällaista sanontaa tässä yhteydessä saa käyttää, sillä tiedettiinhän hänen taistelunsa pitkäaikaista sairautta vastaan jatkuvan jo kauan, mutta jonka taistelun hän urhoollisesti kesti. Se sairaus joka hänet uuvutti, ei antanut otetta itsestään vaan vei miehen mennessään.

Tampellan palvelukseen hän tuli 20. 4. 1922, joten palvelusvuosia kertyi runsaasti yli 40 vuotta.

Vainaja siunattiin haudan lepoon Kalevankankaan hautausmaan Kappelissa lauantaina maaliskuun 26 päivänä 1966. Omaisten, ystävien, työnjohdon ja työtoverien läsnäollessa. Kepeät mullat.

NIILO TOIKKA

Maaliskuun 24 päivänä kuoli Tampereella ent. karstakoneen terottaja Niilo Valdemar Toikka. Hän oli syntynyt Tampereella 5. 1. 1905. Lapinniemen kehräämöön hän tuli 14. 10. 21, missä työskenteli karstakoneen terottajana aina eläkkeelle siirtymiseensä eli 1. 4. 58 saakka. Pitkäaikaisen palveluksensa perusteella hän sai Tampellamitalin v. 1947.

MARTTA NURMI

Huhtikuun 17 päivänä kuoli entinen pellavatehtaan kehrääjä Martta Maria Nurmi. Hän oli syntynyt 8. 2. 1894 Tampereella, tullut Tampellaan 22. 10. 1906 ja siirtyi eläkkeelle 1. 3. 1959.

VERNER HELIN

Huhtikuun 19 päivänä kuoli entinen revolverisorvaaja Verner Henrik Helin. Hän oli syntynyt 7. 5. 1888 Tampereella, tullut konepajalle 18. 11. 1935, siirtyi eläkkeelle 11. 3. 1959.

AKSEL TAMMELA

Huhtikuun 22 päivänä kuoli entinen valaja Aksel August Tammela. Hän oli syntynyt 10. 3. 1893 Tampereella, tullut konepajalle 17. 2. 1942, siirtynyt eläkkeelle 7. 8. 1959.

OTTO TÖHÖNEN

Huhtikuun 25 päivänä kuoli konepajan työntekijä Otto Jalmari Töhönen. Hän oli syntynyt 3. 1. 1915 Sortavalan maalaiskunnassa, tullut Tampellaan 12. 6. -61.

TYYNE VÄNNI

Toukokuun 2 päivänä kuoli Tampereella Lapinniemen kutomon ent. siivooja Tyyne Maria Vänni. Hän oli syntynyt 30. 11. 1897 Haminassa. Tullessaan Lapinniemen kutomoon 2. 3. 1959 hänellä oli jo takanaan Tampellan palvelusta 9 vuotta. Eläkkeelle hän siirtyi 1. 12. 1962.

HILJA SUOJA

Toukokuun 7 päivänä kuoli entinen roovikehrääjä Hilja Suoja. Hän oli syntynyt 28. 4. 1890 Suoniemellä, tullut Tampellaan 8. 1. 1917, siirtynyt eläkkeelle 21. 4. -58.

EINO SAARISTO

Toukokuun 8 päivänä kuoli entinen lähettäjä Eino Viljo Saaristo. Hän oli syntynyt 23. 10. 1894 Alajärvellä, tullut Tampellaan 15. 11. 1915, siirtynyt eläkkeelle 1. 3. 1961.

VILHO SARA-AHO

Toukokuun 12 päivänä kuoli viilaaja Vilho Teodor Sara-aho. Hän oli syntynyt 28. 11. 1921 Tampereella, tullut konepajalle 29. 6. 1937.

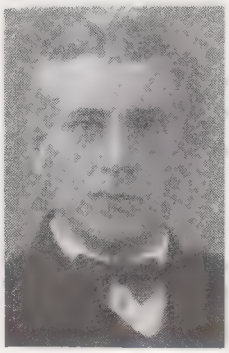

VALDEMAR MYLLYS

Toukokuun 15 päivänä kuoli vahtimestari Valdemar Myllys. Hän oli syntynyt 7. 7. 1903 Pietarissa, tullut konepajalle 8. 5. 1946.

TYYNE TAMMELIN

Toukokuun 21 päivänä kuoli Tampereella Hatanpään sairaalassa Lapinniemen ent. kutoja Tyyne Siviä T a m m e l i n. Hän oli syntynyt Forssassa 15. 3. 1887. Lapinniemen palvelukseen hän tuli 4. 6. 1919. Hän työskenteli kutojana aina eläkkeelle siirtymiseensä eli 1. 5. 1951 asti. Pitkäaikaisesta palveluksestaan hän sai Tampella-mitalin v. 1947.

METSÄOSASTO

VEIKKO UKKOLA ON POISSA

Viime huhtikuun 6 pnä illan suussa saapui tehtaillemme puhelintiedotus, joka tiesi kertoa, että metsäpäällikkömme S. Leskisen virka-auto, jota ohjasi autonkuljettaja Veikko Ukkola, on ajanut yhteen kuorma-auton kanssa Mäntsälässä. Viesti tiesi myös kertoa, että onnettomuudessa Veikko Ukkola menetti heti henkensä ja autossa matkustajana ollut metsäpäällikkö Sakari Leskinen on tajuttomana kuljetettu Porvoon sairaalaan.

Suruviestin vieminen Veikko Ukkolan vaimolle ja hänen ainoalle tyttärelleen oli raskas tehtävä, velvollisuus, joka oli täytettävä.

Veikko Ukkola oli syntynyt Sippolan Liikkalassa 12. 4. 1913. Hän tuli Tampellan palvelukseen 1. 6. 1934 ja jo 1937 metsäpäällikön autonkuljettajaksi. Pitkä palvelus automiehenä ei keskeytynyt sota-aikanakaan, sillä silloinkin hän toimi autonkuljettajana. Hyvästä ja täsmällisestä ajosta hän sai AK:n hopeisen ansiomerkin ja pitkästä Tampellan palveluksesta Tampella mitalin v. 1959. Samana vuonna valmistui Ukkolan kaunis omakotitalo Kymijoen rannalle. Aina ystävällisenä, rehtinä ja avuliaana miehenä Ukkola parhaiten viihtyi luonnon hiljaisuudessa kalaretkillä niin kesällä kuin talvellakin.

Veikko Ukkolan siunaustilaisuus Inkeroisten kirkossa muodostui vaikuttavaksi surujuhlaksi. Siunauksen toimitti rovasti Heino Toikka ja omaisten kukkasten jälkeen laskettiin vainajan arkulle Tampellan, sen metsäosaston sekä lukuisten ystävien seppeleet. Myös Tampereen ja Helsingin automiehet muistivat kukkalaittein pidettyä työtoveriaan. — Vainajan muistoa vietettiin Tampellan tehtaan kerhossa, missä rovasti Heino Toikka puhui ja luettiin surunvalitteluadressit.

KALLE HENRIK TOLMUNEN

Maaliskuun 29 päivänä kuoli Vesannolla metsätyönjohtaja, hinaaja s/s Kolmion päällikkö Kalle Henrik Tolmunen. Hän oli syntynyt Rautalammilla 22. 1. 1903 ja tullut Tampellan palvelukseen lisvedelle 1. 4. 1928. Hänen pitkä työpäivänsä päättyi äkkiä metsässä työmaalleen hiihtäessään.

Vainajaa jäivät lähinnä suremaan vaimo, tyttäret perheineen ja veljet.

ARMEIJAN UUSIN KALUSTO KIINNOSTI TAMPELLALAISIAKIN

Puolustusvoimien Pääesikunnan Tiedoitusosasto yhdessä Uudenmaan Jääkäripataljoonan kanssa järjesti Santahaminassa helatorstaiviikolla havainnollisen esittelyn armeijan uusimmasta kalustosta. Suuri yleisö oli viikon varrella saanut tutustua siihen tiedotusvälineitten avulla, mutta vasta henkilökohtainen käynti paikan päällä antoi todellisen kuvan puolustusvoimiemme uudemmista aseista.

Helatorstaina kävivät Tampellan res.ups.- ja aliupseerikerhot seuraamassa tätä esittelyä ja tutustumassa kalustoon. Matka tehtiin linja-autolla "Nitsun" huolehtiessa tottuneesti kuljetuksesta. Esittelypaikaksi valittu Santahaminan "Sahara" oli nimensä veroinen, sillä päivä oli erittäin kaunis ja hiekka kuivaa. Opastus alueella oli perusteellista ja täsmällisyys edustikin lähinnä sotilaallista linjaa. Vieraat siirtyivät ryhminä kohteesta toiseen, jolloin aina uusi opas otti ryhmän ympärilleen. Katseltavaa ja kuunneltavaa tuli noin kahden tunnin ajan niin kosolti, että siitä kertominen on supistettava aivan lyhyeen.

Ensimmäisenä kohteena oli Puolustuslaitoksen suojelukalusto ja opas huomautti, että näytteillä olevat välineet eivät kaikki ole palveluskäytössä vaan osa niistä on määrärahan niukkuudesta johtuen vielä prototyyppiasteella. Tähän ryhmään kuului varmaan myös täydellinen säteilynmittausauto, jonka Suomen Kaapelitehdas oli kalustanut Volkswagen-pakettiautoon. Auton hinnaksi ilmoitettiin 8,5 milj. vanhaa markkaa.

Kevytrakenteista mittaristoa oli rivissä monenlaista riippuen käyttötarpeista ja -tarkkuuksista. Ilman saastumista tutkittaessa on erikoispölynimurin suodatinpussi tehokas näytteen kerääjä. Elintarvikkeita tutkittaessa voidaan nesteeseen kuten esim. maitoon upottaa tuntoelin tai kiinteästä aineesta ottaa näytepala mittaussäiliöön ja lukea mittarista säteilyarvot. Erikoisuutena oli myös säteilylaskulevy, jonka avulla voidaan nopeasti laskea etukäteen hoitomenetelmät säteilyn voimakkuudesta riippuen. Suojapukuja oli näytteillä erilaisia riippuen käyttötarkoituksesta. Tulisuojapuku toi monelle mieleen milteipä astronautin, vaikka suojaus olikin tarkoitettu vain muutamaa minuuttia varten.

It.kalustoa oli esillä runsaasti ja siihen kuului mm. kevytrakenteinen maalinosoitustutka, jonka pystytykseen maastossa tarvitaan aikaa vain ½ tuntia. Kanuunat ja tykit olivat miehitettyjä ja niitä esiteltiin toiminnassa. Tyypillinen oli Oerlikon-automaatti kahdella piipulla pystyen syytämään 1100 ls/min. Kal. 35 mm ja käytännöllinen etäisyys ilmamaaliin 5000 m.

Maastoautot oli sijoitettu rivistöön metsäiselle kumpareelle ja ne edustivat eri käyttötarkoituksia. Yhdessä oli telaketjut, toisessa suuret pyörät, kolmas kuin ponttooni j.n.e. ja kaikille yhteistä — ketteryys vaikeassakin maastossa. Siitä annettiin havainnollinen esitys.

Viestityskalustoa esiteltiin telttakatoksissa, joissa voitiin vertailla puhelimien ja radioitten kehitystä viimeisten vuosikymmenien aikana. Lähistöön oli pystytetty ja autoon asennettu suuntaradioasema eli radiolinkki, joka edusti viimeisintä tekniikan saavutusta.

Seuraavana oli vuorossa tykistön mittauslaitteet ja erikoisesti Tampellan valmistetta oleva suuntauslaite. Samoin Tampellan valmistama 122 mm:n kanuuna oli toisille entuudestaan tuttu ja esittelijät arvostelivat kanuunan erittäin hyväksi.

Ohjukset saivat myös suurta huomiota osakseen ja erikoisesti ranskalainen 30 kg:n johdinohjus erilaisine kärkikappaleineen oli todella menevän näköinen. Ohjuksen kaksi moottoria toimivat eräänlaisina ruutiraketteina.

Tykinvedosta telavetäjällä annettiin havainnollinen esitys. Vaikeampien esteitten ylitys tapahtui siten, että telavetäjästä käynnistettiin tykin pyörissä olevat nestemoottorit, jolloin liikkuminen jatkui vaivattomasti.

Varusmiesten pukuesittely oli havainnollinen ja edusti koko puvustoa aina pintauimarin varusteellisesta asusta lumipukuun asti. Maastoon oli pystytetty erikokoisia telttoja, tehty majoituspoteroita ja yksinäinen varusmies esitti korpielämän tuokiota valmistaessaan itselleen ruokaa nuotiolla. Havainnollisen vertailun vanhojen ja

Tampellan teatterikerho kevättunnelmissa

Tampellan teatterikerhon illanvietto 26. 5. 1966 juhlasalissamme.

Kaunis keväinen sää suosi jälleen teatterikerhomme kevätjuhlaa, sillä ilta-aurinko kaunisti juhlasalimme taas kuten parina edellisenäkin keväänä.

Pöydissä loistivat iloiset tuomenkukka- ja tulppaaniasetelmat kilvan juhlavieraitten keväisten asujen kanssa.

Tunnelman viritti parhaimmilleen keväinen musiikki, jota soitti Olavi Ahlgrenin johtama kvartetti Tampellan orkesterista. Saimme kuulla sellaisia viehkeitä kappaleita kuin "Kesäpäivä Kangasalla", "Wien, unelmieni kaupunki" j.n.e.

Nämä kauniit esitykset olivat todella nautittavaa kuultavaa ja arvokkaasti juhlistivat taidepitoista tilaisuuttamme.

Yleisöä oli tähän juhlaamme saapunut noin 60 henkeä ja juhlavieraiksi olimme saaneet näyttelijätär Sylvi Salosen ja kirjailija Reino Lahtisen.

Viimeksi mainittu kertoili meille hauskasti vaikutelmista, joita hän on kokenut katsellessaan omia näytelmiään. Oli mielenkiintoista tällä tavoin tutustua tähän vaatimattomaan lahjakkaaseen sanankäyttelijään.

Sylvi Salonen vastaili kysymyksiin, mutta ennen sitä saatiin nähdä Thorolf Aspholmin ohjaamana ja kerholaistemme esittämänä William Saroyan'in kirjoittama näytelmä "Halloo siellä".

Se oli jälleen hyvä todistus siitä, että taitavan ohjaajamme käsissä syntyy harrastelijavoimin pikkunäytelmä kiitettävään esityskuntoon. Olosuhteet asettavat juhlasalissa melkoisia rajoituksia näytelmälle. Ei ole näyttämöä eikä esirippua muista puhumattakaan. Niinpä lavastus ja muu näyttämölle asetus onkin toteutettava huoneteatterin tapaan. Vähin keinoin oli kuitenkin näppärästi loihdittu kulissiksi vankilan ristikkoseinä, jonka molemmin puolin kaikki toiminta tapahtui. Kuuluipa salin ovikin sopivasti kulisseihin.

Nämä edellä mainitut puutteellisuudet pakottivat näytelmän alkuvaiheessa hieman poikkeamaan todellisesta alusta. Lisäksi näytelmä on melko vaikea amatööreille, koska se on niin vaihteleva, milloin voimakas, liikkuva tai lyyrillinen.

Tunnelma vaihtui nopeasti. Ehkä se ei kaikin kohdin täysin onnistunut, mutta kokonaisuudessaan näytelmä meni erittäin hyvin. Taidepaussitkin pidettiin ihan oikeissa paikoissa, totesi Sylvi Salonen. Osajako oli onnistunut. Nuoruuden raikkaus, jota pääosat edellyttivätkin, oli aitoa.

Veikko Viitanen teki hyvää työtä. Hän näytteli vapautuneesti ja tottuneesti. Saattoi havaita, että hän on harjaantunut käyttelemään ääntään esiintymislavalla. Hänen henkilönsä oli ihminen vailla päämäärää. Herkkä, innostava, hyvä ihminen, väärin tuomittu.

Inkeri Ojala sai hyvin esiin tytön, jolle elämä ei ollut suonut paljoa. Häntä painoi kohtalo, työntäyteiset päivät, ahdistuneisuus. Ei valopilkkua työssä vankilassa eikä kotona. Hänessä oli tuollaista alistettua, surumielistä elämänasennetta, johon vankilassa olevan pojan innostunut ihailu tuo hämmästynyttä iloa. Hänen on aluksi vaikea

---

uusien jalkaväkiaseitten tulivoimasta esittivät kahdeksan miehen ryhmät.

Lopuksi tutustuttiin venäläisen panssarivaunun aseistukseen ja seurattiin sen vaivatonta liikkumista maastossa. Esittelykierros oli päättynyt. Mukanaolijat olivat tyytyväisiä näkemäänsä ja kuulemaansa sekä vuorostaan pyytävät esittää parhaat kiitoksensa matkan järjestäjille.

M. R.

Kirjailija Reino Lahtinen puhumassa Tampellan teatterikerhon illanvietossa. Pöydässä näemme kerhon toisenkin vierailijan, näyttelijä Sylvi Salosen.

uskoa, että poika todella näkee hänet huomionarvoiseksi eikä vaan hänen avullaan mahdollisesti avautuvaa pakotietä.

Eino Koskinen esitti itsevarman tuntuista teksasilaista, miestä, joka kyllä tiesi vaimonsa kepeähkön moraalin, mutta joka kavereittensa nähden ja näitä peläten esiintyi rehvakkaasti ja käytti vaikkapa asetta omaa ryhtiään tehostaakseen. Eino Koskinen loi uskottavan tyypin juuri tämän lajin miehestä.

Sivuosia hoitelivat Anna-Liisa Mallat vaimona ja Mauno Reinola vanginvartijana ja aviomiehen kaverina. Kumpikin he tekivät hyvät suoritukset rooleistaan. Kokonaisuudessaan näytelmä oli hyvin onnistunut ja toivottavaa olisi, että nyt hyvään vauhtiin saatu näyttämöharrastus jatkuisi ja entisestään vilkastuisi.

Onnittelumme ohjaajalle ja esiintyjille.

Kun vielä Jussi ja Tiia olivat laulaneet muutaman kansanlaulun, alettiin keskustelu, jolloin Sylvi Salosselle esitettiin useita kysymyksiä. Hän vastaili avoimesti ja asiantuntevasti ja lausui mielihyvänsä siitä, että oli joutunut tällaiseen teatteria rakastavaan seuraan.

Kaiken henkevän ohjelman päätteeksi juotiin kerhon jäsenilleen tarjoamat kahvit.

H. A.

VENEEN RAKENNUSTAITO TAMPEREEN SEUDULLA

VANHAA PERUA

Entisinä aikoina, jolloin tieyhteydet olivat hyvin puutteelliset — melkeinpä olemattomat, muodostuivat vesistöt silloin pääkulkuväyliksi. Nimenomaan Näsijärvi siihen pohjoisesta laskevine lukuisine vesistöineen oli pohjoiseen suuntautuvan eräretkeilyn valtaväyliä, jonka rannat tietäisivät kertoa monen monesta Näsiselän tyrskyjä vastaan taistelleesta veneretkueesta.

Luonnollista oli, että jo ammoisista ajoista saakka veneenteko oli hyvin tärkeä asia vesillä vaeltavien esiisiemme elämässä. On mielenkiintoista todeta, miten esim. varhais-keskiajalla rakennettiin veneitä. Hyvän viitteen tästä asiasta saamme Keuruun äärimmäisestä pohjoisperukasta Suojoen suusta v. 1932 löydetyn ikivanhan venevalkaman vaiheilta, mistä löytyi arvokas kokoelma veneen laitoja, airoja ym. Paikalla tutkimuksia suorittaneet tiedemiehet saattoivat tällöin näet todeta tavanneensa ainoalaatuisen vanhojen veneiden valkaman, joka oli peräisin pirkkalaisen eräkulttuurin parhaalta kaudelta.

Täältä löydettiin myös veneenlautoja, jotka oli männyn juurilla nitomalla kiinnitetty toisiinsa ilman mitään nauloja. Tässä yhteydessä on syytä todeta, että ruotsalainen Olaus Magnus v. 1555 ilmestyneessä pohjoismaiden historiassaan kirjoittaa: "Suomalaisilla on pitkiä veneitä, joita käytetään Pohjanlahdella ja sen makeavetisissä vesistöissä, ja niitä nimitetään haapioiksi, ja ne valmistetaan rautaa käyttämättä. Niinkuin nämä veneet ovat merkillisen pitkiä, samoin ne ovat hämmästyttävän nopeita, niin että ne tuntuvat lentävän vähäisestäkin airon vedosta."

Tällainen nitomalla — ilman nauloja — rakennettu soutuvene, jonka pitäisi olla täysin muinaispirkkalaisen eräveneen näköinen, sijoitettiin viime vuoden Tampereen päivänä Hämeen Museon yhteyteen, tarkemmin sanoen Näsinkallion itälaidalla Mältinrannassa olevalle kumpareelle, sitä varten kaupungin toimesta ja kustannuksella rakennettuun katokseen. Tämän tarkkoihin tutkimustuloksiin perustuvan eräveneen tekijä on venemestari Väinö Jokinen Teiskosta. Tosin pienoismallin ja piirustusten lisäksi tekijälle, joka työnsä aikana oppi ihailemaan suuresti esi-isäimme korkeata veneentekotaitoa, voitiin luovuttaa aidot näytteet sekä käkösestä että nitomiskohdista. Venemestari Jokinen on elävä esimerkki siitä, että esiisäin veneentekotaito ei ole nykyaikanakaan päässyt menemään maanrakoon vaan elää edelleen.

Myöskin kirkkovenekulttuuri oli Näsijärven vesistössä hyvin korkealle kehittynyt myöhempinä vuosisatoina. Tämän kirkkovenekauden uljaita aikaansaannoksia saamme ihailla useiden Sisä-Suomen kirkkojen tarhoissa joihin niitä on sijoitettu nykypolven tarkasteltaviksi kuten Ruovedellä, Keuruulla jne.

Tampellan Teatterikerho

TAMPELLAN TEATTERIKERHON

Vuosikokous

pidetään tiistaina elokuun 16 pv:nä 1966 klo 16.30
Tampellan Urheilutalon aulassa.
Esillä sääntöjen määräämät asiat.

Tampereella, kesäkuun 3 pv:nä 1966.

JOHTOKUNTA

Thorolf Aspholm:

William Saroyan — hyvyyden julistaja

On yleisesti tunnettua, että sota saa aikaan liikettä inhimillisen tietämyksen kaikilla alueilla. Se herättää näkemään ja kysymään. Viime maailmansota ei tee tässä suhteessa poikkeusta. Varsinkin Amerikan kirjallisuuteen tämä huomio sopii erittäin hyvin, sillä juuri sotavuosina 1939—1945 eli kirjallisuus siellä hyvin vilkasta ja ehkä hedelmällisintä kauttaan. Silloin julkaisivat sellaiset kirjailijat kuin Tennessee Williams, John Steinbeck, Robert E. Sherwood, Lillian Hellman ja William Saroyan merkittävimmät ja tunnetuimmat teoksensa. Tällä kertaa voimme viivähtää hetkisen William Saroyanin parissa.

William Saroyan syntyi opettajan poikana 31. 8. 1908 Fresnossa Kaliforniassa. Hänen vanhempansa olivat Armeniasta muuttaneita siirtolaisia, mikä muuten on huomionarvoinen seikka, sillä hänen teostensa päähenkilöt ovat miltei poikkeuksetta syntyperältään armenialaisia. Saroyan, niin kuin monet muut tunnetut kirjailijat ennen häntä ja hänen jälkeensä, aloitti elämänuransa lehtipoikana; myös raskaasta ruumiillisesta työstä hänellä on omakohtaisia kokemuksia, sillä elämäkertatiedoissa mainitaan hänen työskennelleen aikoinaan viiniviljelmillä. Ensimmäiset kirjoitusyritelmänsä hän teki tiettävästi jo yhdeksän vuoden iässä, ja koko nuoruuden ajan hänessä kyti kirjoittamisen halu. Hän kirjoitti työn ohella jatkuvasti ja valmisti sillä tavoin pohjaa tulevalle läpilyönnilleen, joka varmaan hänelle itselleenkin oli aikamoinen yllätys: 27-vuotiaana hän tuli hetkessä kuuluisaksi noustessaan Amerikan kirjallisuuden kärkiryhmään teoksellaan "The Daring Young Man on the Flying Trapeze" 1935, joka sisältää 26 impressionistista, surrealistista ja yhteiskuntakriittistä kertomusta ja luonnosta. Niissä esiintyvä nuori huimapää on hän itse. Näille ilmaville kertomuksille, joissa kuvastuvat arkiset episodit, on luonteenomaista voimakas elämänhalu, tunne että elämä julmuudestaan huolimatta on ihmeellistä. Saman onnentunteen, joka muuten ilmaistaan kekseliään elegantisti, mutta jossa samalla selvästi tuntee surumielisen pohjavirran, tapaamme hänen seuraavasta kertomuskokoelmastaan "My Name is Aram" 1940 (suom. Nimeni on Aram 1953). Siinä Saroyan kertoo köyhän armenialaisen nuorukaisen Fresnossa kokemista seikkailuista ja sattumuksista. Kaikissa kertomuksissa on selvästi omaelämäkerrallinen luonne ja ne kuvaavat ensi kädessä sitä maailmaa, jonka kanssa hänen armenialaiset siirtolaisensa joutuivat tekemisiin, teema jota kirjailija kerta kerran jälkeen käsittelee teoksissaan.

Suuren menestyksen koki myös hänen seuraava teoksensa, näytelmä "The Time of Your Life" 1940. Siinä esitetään havainnollisesti melko irrallisen, mutta näyttämöllisesti tehokkaan toiminnan avulla, että elämässä aina hyvä voittaa pahan. Samantapaiset ajatuskulut toistuvat romaanissa "The Human Comedy" 1942 (suom. Ihmisiä elämän näyttämöllä 1945), jonka tapahtumapaikka on Ithakan kaupunki Kaliforniassa. Teoksen päähenkilönä on neljävuotias Ulysses Macauley, joka teräväsilmäisenä saa mielikuvitukseen ympäristöstään uutta kuvitteluainesta. Hän elää mielikuvamaailmassaan täydestä sydämestään ja muovaa sitä tunne-elämystensä mukaisesti. Kaikki hänen ympärillään on samalla kertaa sekä hauskaa että yksinäistä, siinä on hänen maailmansa. Outo, rikkaruohoa kasvava, lian peittämä, ihmeellinen, mieletön ja kuitenkin niin kaunis maailma. Ratapenger, ohivyöryvät junat, kadulla koetut seikkailut ja vanhempien poikien kepposet antavat siivet hänen mielikuvitukselleen, rajoittavat hänen lapsellista olemassaoloaan, jota suojaa ja ohjaa lempeästi hänen ymmärtäväinen äitinsä, jonka mies on joitakin vuosia sitten kuollut, mutta "hän ei ole kuollut, niin kauan kuin sinä elät".

Kun lehdistökonferenssissa, jonka William Saroyan piti Helsingissä syksyllä 1958 ollessaan matkalla Neuvostoliittoon, tuli puhe tällaisista aivan tavallisista pienistä ihmisistä sanoi hän: "Rakastan heitä, he ovat mielenkiintoisempia kuin 'suuret', koska he ovat tosia, teeskentelemättömiä ihmisiä, tosia kaikissa toimissaan. Tunnen itse samalla tavoin kuin he, ja jokainen tällainen pieni ihminen on minulle yhtä tärkeä ja hän on yhtä merkittävä kuin ns. huomattavat ihmiset".

Saroyanin myöhempään tuotantoon kuuluvista teoksista mainittakoon sodanvastainen satiirinen romaani "The Adventures of Wesley Jackson" 1946; iloinen ja samalla satiirinen kokoelma "The Saroyan Special" 1948; "The Man with the Heart in the Highlands", joka sisältää kolme impressionistista novellia, kirjailijan lapsuudenmuistoja; allegorinen rakkausromaani "Tracy's Tiger" 1951; "Rock Wagram" 1951, joka on psykologinen taitelija-, perhe- ja avioliittoromaani; edellisen kaltainen "The Laughing Matter" 1953 ja vihdoin "Mama, I Love You" 1956, joka kuvaa lasten runollista ja lumoavaa maailmaa ja aikuisten kunnianhimoisia pyrkimyksiä, se kaikki nähdään ja koetaan yhdeksänvuotiaan tytön silmin. — Jos halutaan luonnehtia hänen myöhempää tuotantoaan aivan yleisesti, voidaan sanoa, ettei se kosketa eikä liikuta lukijaa sillä tavoin kuin kirotun sielun tunnustukset. Siihen se on liian kilttiä ja liian herttaista. Mutta omalla lempeällä tavallaan koskettelee myös hän elämän tragiikkaa esim. silloin kun hän kuvaa ymmärtämystä vaille jääneen lapsen epätoivoa, yksinäisen miehen syvää levottomuutta tai pöyhkeän hurmurin tyhjää väsymystä kun hän ei enää jaksa tehdä uusia valloituksia. Saroyan'in hyvyys ei koskaan ole pinnallista eikä hänen naiviutensa epäaitoa. Hän on nöyrempi kuin nuoruudessaan, ehkä hänellä ei ole paljonkaan uutta sanottavaa, mutta hänen rakastettavuutensa on aitoa ja antaa lukijalle paljon sitä iloa, jonka levittämisen hän on ottanut tehtäväkseen. Hänen tuotannossaan on vähäpätöistäkin, mutta siinä on aina naiivia viehätysvoimaa, joka on Saroyan'in ominta.

Nämä teokset eivät yllä yhtä korkealle tasolle kuin edelliset teokset, jotka ovat täysin aiheetta vaipuneet unohduksiin. 50-luku vierasti niiden naiivia ilmaisutapaa, mutta meidän pop-aikamme makuvaatimuksia ne vastannevat varsin hyvin, jollei sitten niiden elämänusko ja hyvyydenjulistus tunnu 60-luvun epätoivoisesta ihmisestä vieraalta.

Vuosia täyttäviä

KANTA-TAMPELLA

90 VUOTTA

Ent. kertaaja Maria Lindén 22. 8. Pellavatehtaalle 16. 11. 1894, eläkkeelle 30. 7. 1939.

85 VUOTTA

Ent. vartija Atte Koivisto 9. 8. Pellavatehtaalle 3. 5. 1913, eläkkeelle 30. 6. 1960.

80 VUOTTA

Ent. kuivaaja Ida Helminen 19. 8. Pellavatehtaalle 22. 4. 1924, eläkkeelle 31. 6. 1958.

Ent. kutoja Edla Sandholm 6. 8. Lapinniemeen 18. 2. 1916, eläkkeelle 28. 4. 1954.

70 VUOTTA

Ent. kutoja Hilda Lindberg 15. 8. Pellavatehtaalle 15. 1. 1912, eläkkeelle 9. 7. 1960.

Ent. seppä Kalle Ojala 8. 8. Pellavatehtaalle 7. 7. 1939, eläkkeelle 1. 7. 1963.

Ent. kärrääjä Aleksandra Salo 11. 8. Lapinniemeen 21. 4. 1931, eläkkeelle 1. 11. 1963.

75 VUOTTA

Ent. vyyhtääjä Elsa Hammer 4. 8. Pellavatehtaalle 8. 8. 1918, eläkkeelle 1. 1. 1953.

Ent. kärrääjä Iivari Mäkinen 25. 7. Pellavatehtaalle 8. 12. 1939, eläkkeelle 31. 12. 1959.

60 VUOTTA

Kutomon työntekijä Alma Puro 2. 7. Lapinniemessä yhtäjaksoisesti 19. 6. -50 asti.

Ven.kon.hoitaja Hilda Laukkanen 5. 7. Pellavatehtaalle 8. 4. 1946.

Kiilloittaja Jenny Packalen 7. 7. Pellavatehtaalle 22. 8. 1924.

Ent. pellavatehtaan työntekijä Arvo Lyytikäinen 17. 8. Tullut Tampellaan 2. 9. 1939, siirtynyt eläkkeelle 15. 11. 1965.

Levyseppä Jalmari Raikko 27. 7. Konepajalle 26. 6. 1928.

Konepajan työntekijä Aarne Tuli 16. 8. Tampellaan 30. 9. 1924.

Asentaja Viljo Virtanen 24. 7. Konepajalle 3. 12. 1924.

50 VUOTTA

Ent. tarkastaja Toini Kulmala 1. 8. Lapinniemeen 13. 11. 1933 ja pellavatehtaalle 18. 9. 1946, eläkkeelle 15. 6. 1965.

Patterintäyttäjä Irja Mäenpää 3. 7. Lapinniemeen 7. 12. 1959.

Konepajan varastomies Urho Airo 22. 8. Tampellaan 9. 2. 1940.

Viilaaja Jaakko Korpula 24. 8. Konepajalle 2. 6. 1932.

Hitsaaja Valtter Kurkela 23. 7. Konepajalle 21. 8. 1940.

Levyseppä Olavi Laine 24. 7. Konepajalle 13. 6. 1935.

60 VUOTTA

Konepesijä
Anna Hännikäinen 30. 8.
Konepajan palvelukseen
11. 9. 1944.

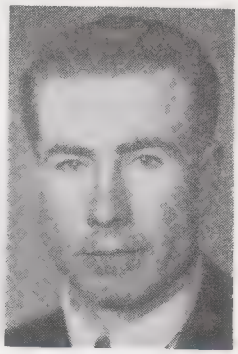

Varastomies
Erkki Vallenius 29. 8.
Konepajan palvelukseen
13. 3. 1942.

50 VUOTTA

Kutoja Ester Viitanen 27. 8.
Lapinniemen palvelukseen
3. 9. 1947.

Värjääjä
Tyko Nieminen 3. 7.
Lapinniemen palvelukseen
28. 1. 1948.

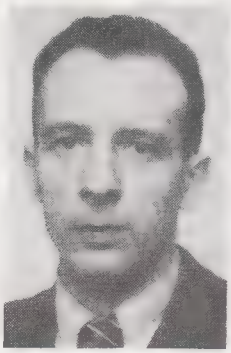

Kielenkääntäjä
Nikolai Tschurbanoff 26. 8.
Konepajan palvelukseen
3. 3. 1952.

Keskusvaraston hoitaja
Alpo Mäkinen 9. 8.
Konepajan palvelukseen
15. 5. 1940.

Sorvaaja
Lauri Forsman 6. 8.
Konepajan palvelukseen
24. 9. 1947.

INKEROINEN JA METSÄOSASTO

60 VUOTTA

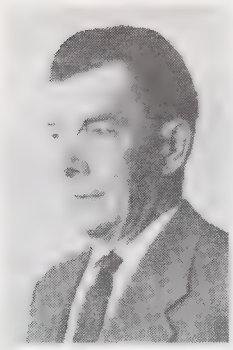

Purkaaja Eino Martin 15. 7.
Inkeroisiin 22. 7. 1930.

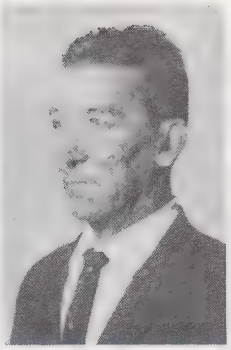

Hioja Alvar Halkola 8. 8.
Inkeroisiin 27. 5. 1937.

Eläkeläinen
Aune Johansson 15. 8.
Inkeroisiin 15. 3. 1943,
eläkkeelle 30. 10. 1965.

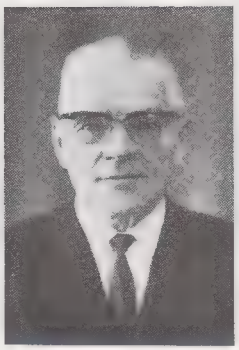

Metsätyönjohtaja
Eino Väistö 28. 6.
Tampellaan 1. 11. 1951.

Eläkeläinen
Lydia Paalanen 25. 7.
Inkeroisiin 13. 1. 1949,
eläkkeelle 30. 9. 1965.

Vesiaseman hoitaja
Väinö Kontula 11. 8.
Inkeroisiin 26. 4. 1939.

50 VUOTTA

Metsätyönjohtaja
Vilho Kataja 14. 7.
Tampellaan 1. 1. 1936.

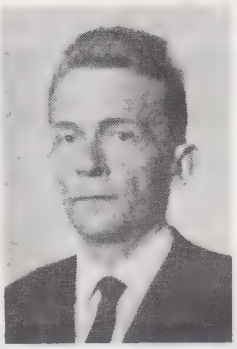

Hioja Väinö Yrjönen 8. 7.
Inkeroisiin 16. 5. 1950.

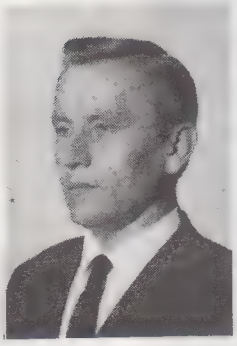

Muuraaja
Heimo Einola 29. 7.
Inkeroisiin 15. 7. 1929.

Hioja Lauri Sipilä 2. 8.
Inkeroisiin 22. 3. 1961.

Metsätyönjohtaja
Toivo Nihtilä 7. 7.
Tampellaan 30. 5. 1951.

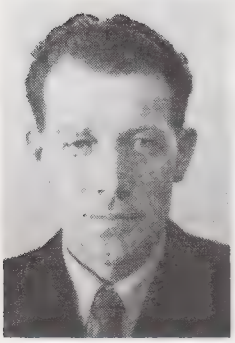

Tukinuittaja
Erkki Paavola 13. 8.
Inkeroisiin 26. 6. 1949.

Työnjohtaja
Elis Vuorimaa 14. 8.
Inkeroisiin 17. 5. 1935.

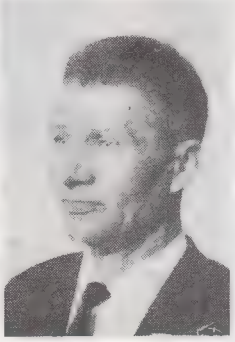

Rakennusmies
Muisto Pakkanen 23. 8.
Inkeroisiin 2. 5. 1937.

Hitsaaja Adolf Klem 25. 8.
Inkeroisiin 23. 5. 1939.

Rotaattikoneen ajaja
Pentti Turtia 7. 8.
Inkeroisiin 20. 3. 1943.

HEINOLA

50 VUOTTA

Siivooja Rauha Vainio 3. 8. Tampellaan 20. 5. 1959.

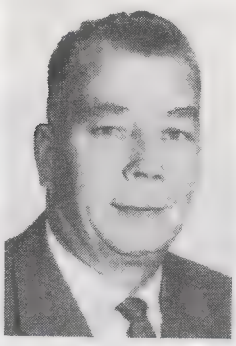

Rakennusmies Veikko Jääskeläinen 30. 6. Tampellaan 4. 11. 1958.

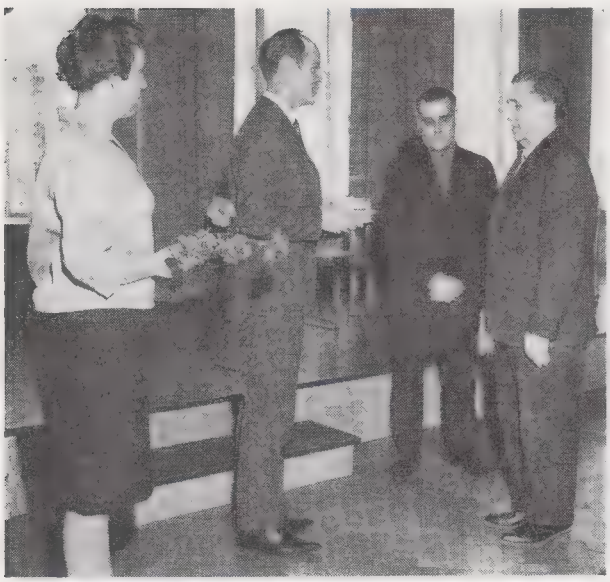

Uuno Malmion pitkäaikainen konepajan sairauskassan puheenjohtajakausi on päättynyt. Kassan lahjan eroavalle puheenjohtajalle ojensi henkilök.pääll. Mauri Ranta. Muut henkilöt kassan uusi puheenjohtaja Reino Numminen ja kassanhoitaja Liisa Vallisalo.

Loma Paalijärvellä

Olin kerran siellä, ja ihastuin
niin suuremmoinen oli luonto sen.
Mökin pienen portaille istahdin,
ja lintujen laulua kuuntelin,
olin tullut lomalle minäkin. —
Joku oli jo ehtinyt ennemmin,
koska saunakin tuolla lämpeni.
Otin veneen ja soutelin hiljalleen,
airot loiskutti vettä varpaille,
tunsin aitoa erämaan rauhaa. —
Tule vaan, tule sinäkin lomalle,
tänne kauniille Paalijärvelle.
Polut kiertää, kaartaa rantoja sen,
mökki siellä ja täällä, niin herttainen.
Se kotisi on, kun lomalle jäät,
ja suojaa, jos sattuu sadesää.
Siinä rannassa ahventa narrata voit,
tai uida, kumpi nyt parempi ois,
ja aurinko pintasi paahtaa.
Missä muualla paikka parempi ois,
jossa loman näin hauskan viettää vois.

Kirj. **Ester Rantanen**

PERHEUUTISIA

Vihitty:

9. 4. 66 Reino Juhani Paavilainen ja Anneli Eila Marjatta Salo pellavatehtaan kutomosta.

10. 4. 66 Reijo Juhani Järvinen pellavatehtaan kutomosta ja Maila Kyllikki Miettunen.

30. 4. 66 Taisto Heikkinen ja Ritva Leppälehto pellavatehtaan paperikehruusta.

Viimeisimpien tutkimuksien mukaan eivät halvaukset tulekaan aivan varoituksetta. Useimmiten näitä etukäteisvaroituksia eli oireita ei kuitenkaan huomata tai niitä pidetään aivan merkityksettöminä. Pyörrytyksen jälkeen tuleva lyhyt tilapäinen jonkin ruumiinosan lamautuminen on jo ennakko-oire. Useimmiten se menee hyvin nopeasti ohitse ja se unohdetaan. Myös sydämen rytmihäiriöt antavat lääkärille tärkeitä vihjeitä. Verenpainetta pitäisi seurata säännöllisesti. Liian pieni verenpaine jossakin osassa aivoja saattaa olla aivan yhtä vaarallista kuin jatkuva liian korkea verenpaine. Jos aivojen jokin osa kärsii veren puutetta hieman enemmän kuin viisi minuuttia, saattaa se osa aivoista lamautua. Tällöin halvaantuvat myös ne ruumiinosat, joita tämän lamaantuneen aivojen osan pitäisi ohjata.

Tampellan tuotantokomiteat taloudellisilla kursseilla 18—22. 4 1966

Konepajan tuotantokomitean tarkkaavaisuus on mallikelpoinen ollessaan taloudellisessa kurssitilaisuudessa.

Konepajan tuotantokomitea taloudellisilla kursseilla. Puhumassa metsänhoitaja Aarno Piltz.

Pellavatehtaan tuotantokomitea kuuntelee maisteri Pesosen taloudellista sananselitystä.

Lapinniemen tuotantokomitea keskittyneenä kuuntelemaan taloudellista tietoutta.

Otteita Tampellan tekstiilitehtaitten sairauskassan toimintakertomuksesta v:lta 1965

V. 1965 oli ensimmäinen kokonainen toimintavuosi, jona Pellavatehtaan ja Lapinniemen Puuvillatehtaan sairauskassat yhdistettyinä Tampellan tekstiilitehtaitten sairauskassaksi toimi sairausvakuutuslakia toteuttavana työpaikkakassana.

Vuosi muodostui kassan taloudelle tappiolliseksi, mihin osaltaan vaikutti keväällä vallinnut influenssaepidemia sekä sangen runsas sairastavuus kautta vuoden.

Tässä vaiheessa ei voida suorittaa vertailuja edelliseen vuoteen, koska kassat vasta 1. 9. 64 lukien ryhtyivät toimimaan yhdistettyinä. Mutta jos halutaan verrata vuoden 1964 viimeistä kolmannesta, jona maksetut lisäetuudet 4 kk:n ajalta olivat 64.584,92 v:n 1965 lisäetuuksiin samoin 4 kk:n ajalta, on nousu lähes 40 %.

Korvauslajeittain jakautuvat suoritukset seuraavasti:

Sairaustapaukset:

	Naiset	Miehet	Yhteensä
Pellava	477	252	729
Lapinniemi	457	186	643
	934	438	1.372
Ylläolevista SVL:n tapauksia	205	86	291

Korvatut päivät:

Lisäetuustapaukset	729	352	1.081
	Naiset	Miehet	Yhteensä
Pellava	6.157	3.370	9.527
Lapinniemi	6.466	2.475	8.941
	12.623	5.845	18.468
SVL:n korv. pv:t	6.848	3.151	9.999
Lisäetuuspäivät, joissa ei SVL:n osuutta	5.775	2.694	8.469

Päivärahaa maksettu seuraavasti:

	Naiset	Miehet	Yhteensä
Pellava	56.117,91	44.452,90	100.570,81
Lapinniemi	56.588,21	31.581,10	88.169,31
	112.706,12 à 8,90	76.034,— à 13,—	188.740,12
SVL:n osuus	41.863,30 „ 6,11	33.480,29 „ 10,62	75.343,59
Lisäetuus	70.842,82	42.553,71	113.396,53

Sairauspäivät jäsentä kohti:

	Naiset	Miehet
Pellava	12¼ pv	7¾ pv
Lapinniemi	13½ „	9¼ „

Kansaneläkelaitoksen sairausvakuutusrahastoon on TEL eläkkeitä suoritettu 2.563 päivältä yht. mk 9.871,16, mitä summaa tässä tilastossa ei ole vähennetty SVL:n suorittamista päivärahakorvauksista.

Sairauskassan kustantamaan keuhkojen pienoisröntgenkuvaukseen, joka suoritettiin 8—12. 11. 65 tehtaalla osallistuivat kassan jäsenet seuraavasti:

Pellavatehdas	843 henkeä	à 1,10 =	927,30
Lapinniemi	672 „	=	739,20
	1.515		= 1.666,50

Tarkastuksen tuloksena mainittakoon, että pellavatehtaalta määrättiin jälkitarkastukseen 20 henkeä ja parantolahoitoon joutui 2 sekä Lapinniemeltä niin'ikään jälkitarkastukseen 13 henkeä ja parantolaan 3 henkeä.

Jäsenvahvuus:

Kassan jäsenmäärä 31. 12. 65 oli seuraava:

	Naiset	Miehet	Yhteensä
Pellava	497	428	925
Lapinniemi	478	263	691
	975	691	1.666
Eläkeläiset:			
Pellava	174	62	236
Lapinniemi	111	26	137
	285	88	373
	yht. jäseniä 2.039		

Pvm. 30. 9. 65 siirrettiin 29. 4. 65 tehdyn sopimuksen mukaisesti Lapinniemen Puuvillatehtaan Avustuskassan varat Tampellan tekstiilitehtaitten sairauskassalle yht. mk 137.768,96, jolloin samalla poistettiin tekstiilitehtaitten sairauskassan koroton tilivelka Lapinniemen Puuvillatehtaan Avustuskassalle.

Varat siirrettiin eri rahastoihin seuraavasti:

vararahastoon	mk	117.934,21
lisäavustusrahastoon	mk	10.264,21
vakuutusmaksurahastoon ..	mk	9.570,54
	mk	137.768,96

Koska Tampellan tekstiilitehtaitten sairauskassalla ei ole vakuutusmaksurahastoa, hyväksyttiin marraskuun kassakokouksessa hallituksen ehdotuksesta siirrettäväksi vakuutusmaksurahaston varat lisäavustusrahastoon.

Kassan varoista on nimellisarvoltaan mk 31.000,— indeksiin sidottuja Suomen valtion obligatioita. Loput varat ovat sijoitetut Tampellan henkilökunnan huoltokonttoriin, jonka maksama korko on 7 %.

Vuoden alussa hankittiin sairauskassalle myöskin puhelinosake. Puhelin on huoltokonttorissa sairauskassanhoitajan käytössä.

Johtokunta:

Kassan johtokuntaan kuuluivat seuraavat henkilöt:
fil.maist. Artturi Tienari puheenjohtajana
laitosmies Tauno O. Saarto varapuheenjohtajana (Lapinn.)
sekä muina vakinaisina jäseninä:

Pellavatehdas:

Hilkka Kapanen	varalla	Helinä Eklund
Jaakko Kulmala	„	Eino Lehtiniemi
Timo Vainikainen	„	Vilho Korvenoja

Lapinniemi:

Eva Kaplas	„	Signe Vitilä
Greta Haro	„	Maija-Liisa Keskinen

Tauno O. Saarron varajäsen on Eero Saarto Lapinniemeltä.

Yhtiön nimeämänä toisena vakinaisena jäsenenä hallituksessa on maist. Tienarin lisäksi ekon. Oiva Näsi Lapinniemeltä. Yhtiön nimeämät varajäsenet ovat ins. Aarne Vikkula pellavatehtaalta ja merkon. Mikko Malminen Lapinniemeltä. Sairauskassan hoitajana on toiminut rva Hillevi Murtoniemi.

Kansaneläkelaitoksen vaatimina kassan luottamuslääkäreinä ovat toimineet Eero Pikkola ja Jukka Inkovaara.

Kassojen terveyssisarena toimi niinikään koko vuoden ajan terveyssisar Kaija Murotie.

Palvelupisteitä on kassalla kaksi, joista toinen toimii Lapinniemen huoltokonttorissa ja toinen Tampellan huoltokonttorissa.

Tilintarkastajina ovat toimineet ekon. (HTM) Gretel Rancken sekä tilintarkastaja Tor Vikholm Idman & Vilenin tilitoimistosta vakinaisina sekä varalla mainitun tilitoimiston nimeämät tilintarkastajat, mikäli heitä olisi tarvittu. Myöskin numerotarkastus on suoritettu Idman & Vilenin tilitoimistosta.

Vuoden alijäämän mk 37.355,72 ehdottaa hallitus peitettäväksi vararahaston varoista siltä osin, kun se ylittää sääntöjen määräämään suuruuden eli mk 28.495,83 ja lopun lisäavustusrahaston varoista eli mk 8.859,89.

TILINPÄÄTÖS 31. 12. 1965

Omaisuustase

V a r a t :

Rahaa Tampellan huoltokonttorin tilillä		186.061,37
Siirtosaatavat:		
Korkoja obligatioista		1.645,—
Valtion obligatiot:		
v:n 1956 oblig. 6,5 %	3.000,—	
v:n 1957 oblig. 6,0 %	10.000,—	
v:n 1961 oblig. 6,75 %	18.000,—	31.000,—
Puhelinliittymä koneineen		805,—
Tilikauden alijäämä		37.355,72
		256.867,09

V e l a t :

Siirtovelat:		
Velka Kelan sairausvak.rahastoon		
Korvausmenoista	5.453,56	
Hallintokustannuksista	422,44	5.876,—
Vararahasto		224.540,83
Lisäavustusrahasto		24.150,26
Korvausrahasto		2.300,—
		256.867,09

Tulostase

T u l o t :

Jäsenmaksut	97.215,02	
Kannatusmaksut	68.050,81	165.265,83
Ylimääräiset kannatusmaksut		42.365,46
SVL:n korvausmenoihin suoritettu ..	110.737,40	
SVL:n hallintokuluihin suoritettu	13.952,56	124.689,96
SVL:n lisäsuoritus v:lta 1964		78,01
Korkotuloja		15.867,70
Indeksihyvityksiä		69,—
Veroennakon palautus		1.432,20
Korvausrahaston vähennys		1.000,—
Lisäavustusrahaston vähennys		5.581,57
Tilikauden alijäämä		37.355,72
		393.705,45

M e n o t :

Sairaspäivärahat	116.321,99	
Lääkärinpalkkiot	14.419,60	
Sairaalamaksut	36.011,25	
Apteekkilaskut	47.338,23	
Hammashoitomaksut	24.314,32	
Laboratorio- ja röntgenlaskut	14.752,82	
Silmälasilaskut	5.822,05	
Fysikaaliset hoitomaksut	2.372,68	
Sairaankuljetusmaksut	714,20	
Hautausavustukset	6.246,40	268.313,54
SVL:n korvausmenot		110.737,40
Hallinto- ja hoitokulut		14.654,51
		393.705,45

Tampereella, maaliskuun 9. p:nä 1966.

Tampellan Terä

Talven harjoitukset urheilutalon hallissa eivät ole menneet hukkaan. Pojat, jotka ovat käyneet "reeneissä", tuntevat olonsa hyväksi nyt, kun päästään ulos ja vihreälle "veralle". Terä on viime vuotiseen joukkueeseensa saanut erittäin vahvat vahvistukset: Aarno Niinimäki, joka tuntee lempinimen "Värkky", on kevään harjoitusotteluissa näyttänyt vanhan rutiinin pitävän. Antti Kiviniemi on harjoituksissa valmistellut pilleineen poikia kesän koetuksiin, hän on myös uusi tulokas.

Juhani "Jakke" Palenius ja Räshid Hakimsan eli "Räksä" ovat teknillisen puolen pallotaitureita. Pekka Leinonen ja Esko Saikkonen hoitelevat maalin edustaa puhtaaksi, jotta Arto Virtasella olisi maalissa aikaa levähdystaukoon. Pippurinen Risto Mäkelä pitää tonttinsa puhtaana. Tässä oli siis osa uusista tulokkaista.

Harjoitusotteluja kevään kuluessa: Terä — Kalpo 3—1 ja 3—2, Terä — Sääksjärven Loiske 7—1.

Suomen cupin ottelussa Terä on voittanut MesTo:n 3—1, jatkopaikka on siis olemassa. Maalit, jotka Terän pojat ampuivat, olivat komeita joiden kaltaisia vain harvoin näkee tehtävän. Koko ottelun ajan Aarno Niinimäki ja Ossi Salminen raatoivat oikein hartiavoimin. Tukilinja ja puolustus hoitivat tehtävänsä hyvin, samoin teki Virtanen maalissa. Hyökkäyslinja hermoili ottelun tärkeyttä miltei koko pelin ajan. Toivotaan, että juoni löytyy taas seuraavaan otteluun.

Terän maalit tekivät: Vilenius, Niinimäki ja Palenius, syöttäjinä olivat Salminen, Palenius sekä Kiviniemi.

MesTo:n ainoan maalin tuikkasi kh Suuronen.

Alkavana kesänä Terällä on piirin sarjassa 6 joukkuetta mukana, junioreissa: D, C ja B, miehissä I, II ja III. Tähän III pääsee vasta, kun on täyttänyt 35 ikävuotta.

Matti Lehtinen

Tampellan Terän harjoituskenttää mitataan suurella hartaudella.

Matka kesälomanviettoon ennenvanhaan

Ajoa Karhejärvessä.

Ruokatauko Viljakkalassa.

Joskus 30-luvun vaiheilla, kun kesälomat olivat vielä lyhyitä ja matkustaminen hankalampaa kuin nyt, tuli mieleemme eräitten sukulaisten kanssa, että tekisimme matkan omin avuin. Sentähden teimme polkupyörän pyöristä ja putkenpätkästä välineen, jonka päälle sai veneen sijoitetuksi maantiekuljetusta varten (laite selviää oheisista kuvista).

Eräänä kauniina kesäaamuna lastasimme kesälomatarpeet veeneseen Naistenlahdessa ja aloimme matkan teon n.s. venemoottorin avulla. Sukulaismiehen vaimo ja allekirjoittaneen tytär ja poika lähtivät mukaan. Lähtöaika oli klo 8. Ajoimme ensin Länsi-Teiskon Kyrönlahti nimiseen lahteen Näsijärveä myöten. Siellä nostimme veneen pyörien päälle ja matkasimme maantietä ja leveämpää polkua pitkin Koikeroinen-nimisen järven rannalle. Matka jatkui järven toiseen päähän. Siellä oli pieni oja Karhejärveen. Karhejärvi onkin vähän isompi noin 1 400 m pitkä. Me nousimme järven keskivaiheilla olevan sillan vierestä maantielle ja niin alkoi 8 km:n maantiematka Viljakkalan rantaan. Vene oli kevyt kuljettaa: olihän siinä kuulalaakeripyörät ja tasapainon kun säilytti niin hyvin meni. Viljakkalan rannasta pääsimme jo vettä myöten Inkulan sillan alitse Kyrösjärvelle ja sitä myöten määräpaikkaamme.

Välillä olevissa pikkujärvissä tuskin muulloin on moottorin voimalla kuljettu, koska isännät sanoivat: "Varokaa meidän kalapyydyksiämme!" Emme varmaan niitä rikkoneet.

Koko matkaan meni 14 tuntia. Oltuamme loma-ajan maalla lähdimme takaisin samaa kulkuneuvoa käyttäen. Näsijärvellä ollessamme kävi jo tuuli, niin että ajelimme lähellä tuulensuojaisia rantoja. Näin matkatessa tulee ihmiselle reipas mieli ja nauttii loma-ajastaan unohtaen arkipäivän murheet.

A. T.

Karhejärven sillalla.

Janoa sammuttamassa.

Tennistä

Tasoituskilpailut

Kevätkauden kilpailutoiminta Tampellan hallissa aloitettiin perinteellisesti tasoituskilpailuilla helmikuussa. Ilmoittautuneita oli runsaanlaisesti ja joukossa nähtiin joitakin uusia nimiäkin.

Loppuotteluun selvisivät Esko Vettenranta ja Seppo Saari. Saari pelasi yllättävän liikkuvaa hyökkäyspeliä ja sekoitti Vettenrannan pelivarmuuden alituisilla ja onnistuneilla verkollesyöksyillään. Machinery Oy:n lahjoittaman arvokkaan kiertopalkintohaarikan, josta nyt kilpailtiin toista kertaa, sai vuodeksi haltuunsa Saari. Kolmatta sijaa jakoivat Pentti Autero ja Lars Pahlman. Ottelut:

Vettenranta (—30.2) — Hanninen (—40) 2—6, 6—1, 9—7
Niittynen (—0.4) — Lamminen (—0.3) 6—3, 6—4
Hyöty (—15.2) — T. Sakari (—40) 6—3, 4—6, 6—4
L. Pahlman (—30.2) — M. Zimmer (0) 6—5, 6—1
Laine (—30.2) — T. Pahlman (—15) 6—5, 6—3
Saari (—0.4) — A. Zimmer (—30.4) WO
P. Autero (—30.3) — S. Sakari (—30) WO
Boucht (—30.3) — Riiheläinen (0) 6—5, 6—3
Vettenranta — Niittynen 6—4, 6—1
L. Pahlman — Hyöty 6—2, 4—6, 6—3
Saari — Laine 6—1, 4—6, 6—4
Autero — Boucht 6—5, 6—1
Vettenranta — L. Pahlman 6—2, 4—6, 6—3
Saari — Autero 5—6, 6—4, 6—2
Saari — Vettenranta 6—2, 6—0

Tampere—Inkeroinen & Heinola

Tampellan Inkeroisten ja Heinolan tehtaiden tennispelaajat vierailivat tamperelaisia työtovereitaan juoksuttamassa 1—2. 4. Tamperelaiset voittivat odotetusti miestensarjan vaikka loppunumerot 6—0 eivät anna oikeata kuvaa käydyistä erittäin kireistä ja tasaväkisistä otteluista, joista monet olisivat yhtä hyvin voineet päättyä vierailevien voitoksi. Naisten sarjassa ei tarvittu pelata ratkaisevaa nelinpeliä lainkaan sillä molemmat kaksinpelit päätyivät vieraiden voitoksi. Marlene Zimmer tarjosi puhtailla lyönneillään hyvän vastuksen A-L. Puonnille, joka isoäitiydestään huolimatta esitti kentällä terhakasta liikkumista ja voitti kolmanteen erään venyneen ottelun.

Tuloksia:

A-L. Schauman — M. Kaunisto 6—2, 6—3
A-L. Puonti — M. Zimmer 3—6, 6—4, 6—1
Pyörtänö — Sinisalo 6—1, 6—3
Vettenranta — Björklund 7—5, 6—4
Boucht — Hangasluoma 7—5, 6—2
Smeds — Nyström 5—7, 6—2, 6—4
Hiltunen — Syrjäläinen 6—1, 6—2
Laine — Lavonius 6—3, 2—6, 6—2
E. Nykopp & Pystynen — Nyström & Sinisalo 8—10, 6—2, 10—8
Keskinen & Saari — Björklund & Syrjäläinen 6—2, 10—8
J. Nykopp & Hanninen — Hangasluoma & Lavonius 3—6, 6—2, 9—7
M. Zimmer & Autero — A-L. Schauman & Hangasluoma 6—3, 7—5
M. Kaunisto & Hyöty — A-L. Puonti & Björklund 6—4, 7—9, 6—4

Tampella—Imatran Voima Oy

15—16. 4. tulivat Voimayhtiön tennisparhaimmisto tosimielellä yrittämään joukkuevoittoa itselleen kärsittyään edellisenä kesänä roiman tappion Helsingissä 1—8, mutta viimeinen ottelu ratkaisi tampellalaisille voiton 5—4. Tuloksia:

Saari — Mäntynen 3—6, 6—4, 6—4
Laine — Partonen 6—4, 6—1
Lintukankare — Pystynen 2—6, 6—5, 6—4
Laisi — Hanninen 6—5, 4—6, 7—5
Hiltunen — Lempiäinen 6—3, 3—6, 6—3
Boucht — Jokinen 6—4, 6—1
Pyörtänö & Toivola — Mäntynen & Partonen 6—2, 6—5
Saares & Lempiäinen — Kauppila & Niittynen 6—0, 6—0
Laisi & Jokinen — Keskinen & Autero 6—5, 6—2

Tampellan suuret tennistoivot ottelun tiimellyksessä, vasemmalla S. Saari ja oikealla M. Hanninen.

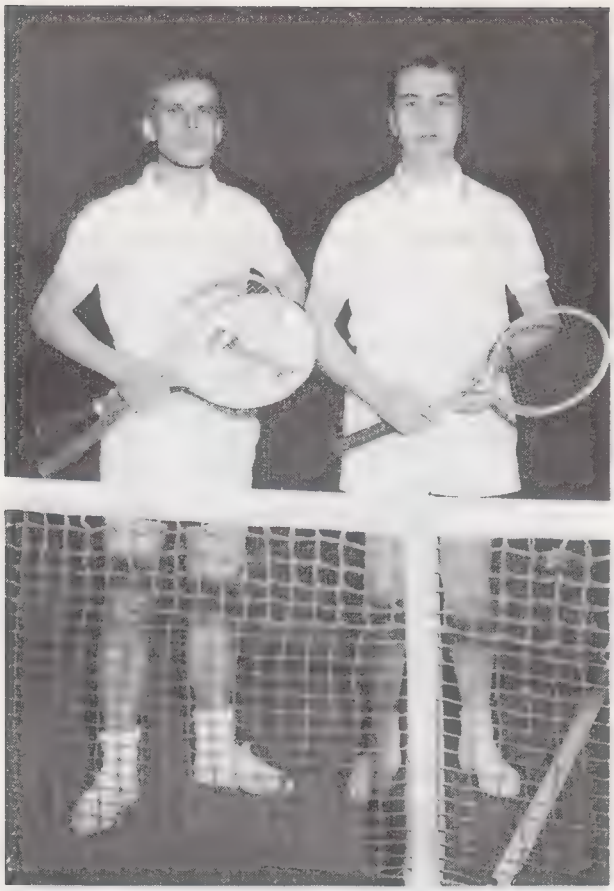

Tasoituskilpailujen voittaja Seppo Saari (vas.) ja toiseksi tullut Esko Vettenranta (oik.).

Mestaruuskilpailujen voittaja Markku Hanninen (oik.) ja toiseksi taistellut Paavo Laine (vas.).

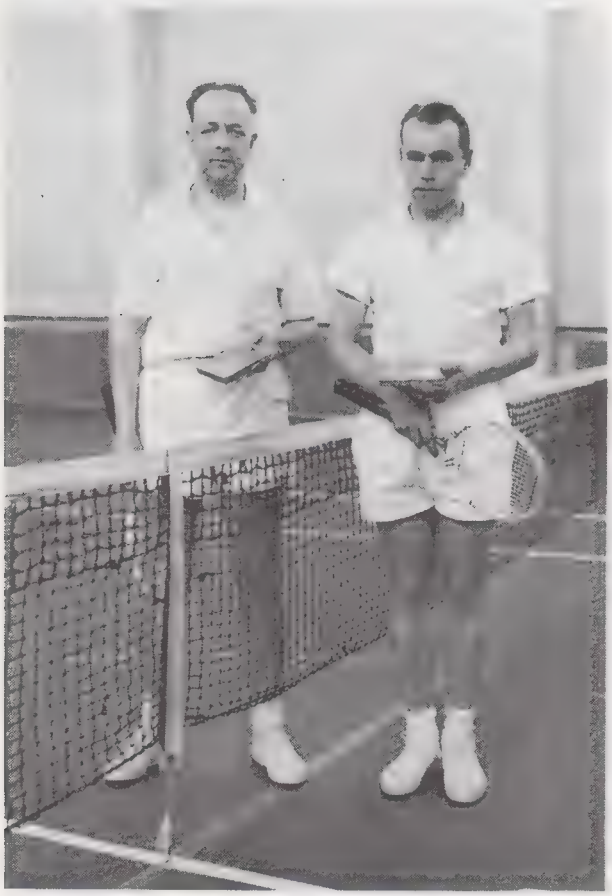

Nelinpelimestarit Pentti Autero ja Raimo Niittynen.

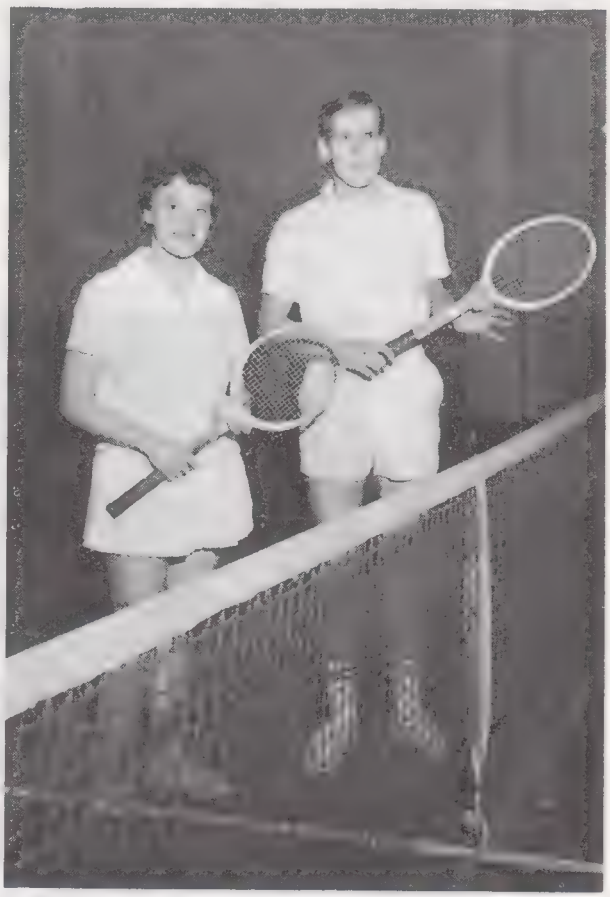

Sekanelinpelimestarit Pirkko Heinonen ja Markku Hanninen.

Tampellan sisäkenttämestaruuskilpailut

Sisämestaruuskilpailut saatiin päätökseen 20. 5. Huolimatta kerhon jäsenmäärän kasvamisesta oli kilpailijaluku nyt pienempi kuin aikaisemmin.

Naisten kaksinpelisarjaan ei tullut kuin kaksi osanottoilmoitusta eikä mestaruudesta näinollen tänä vuonna taisteltu lainkaan. Miesten kaksinpelaajia ilmoittautui 11 kpl ja siksi järjestettiin vain yksi sarja, mikä aiheutti sen, että pelaajien välillä oli suuria tasoeroja.

Kaksinpelimestariksi tuli jälleen hyvään kuntoon päässyt Markku Hanninen, joka välillä laiskotteli armeijan riveissä. Hanninen voitti rva Pirkko Heinosen kanssa myöskin sekanelinpelin helpohkosti.

Kaksinpelissä sijoittui toiseksi Paavo Laine ja kolmatta sijaa tasasivat Pentti Autero ja Seppo Saari.

Nelinpelin voittivat P. Autero ja R. Niittynen.

Tulokset:

Miesten kaksinpeli:

Saari — Riiheläinen 6—1, 6—3
Boucht — Hyöty 6—3, 6—4
Laine — Niittynen 6—1, 6—3
Hanninen — Keskinen 6—2, 6—1
Autero — Vettenranta 6—2, 6—2
Saari — Boucht 6—4, 6—2
Laine — Lamminen 6—1, 6—0
Hanninen — Saari 6—2, 1—6, 6—1
Laine — Autero 6—1, 6—4
Hanninen — Laine 6—0, 2—6, 6—4

Miesten nelinpeli

P. Autero & Niittynen — M. Autero & Keskinen 8—6, 6—1
J. Nykopp & Saari — E. Nykopp & Laine 6—3, 6—2
Hanninen & Lamminen — Boucht & Riiheläinen 6—1, 6—3
Autero & Niittynen — J. Nykopp & Saari 10—8, 10—8
Autero & Niittynen — Hanninen & Lamminen 6—4, 6—0

Sekanelinpeli

P. Heinonen & Hanninen — M. Kaunisto & Laine 3—6, 8—6, 6—4
P. Heinonen & Hanninen — M. Zimmer & Saari 6—1, 6—3.

Pellavan Omakotiyhdistys ry.

Pitkälle venynyt kevät teki mahdolliseksi pitää hiihtokilpailut palmusunnuntaina 3. 4. 66. Olisi ollut mahdollista pitää vieläkin myöhemmin, sillä nyt vasta on oikea hankikanto 25. 4. 66. Tämä selostus myös tulee näin myöhään lehteen, sillä sisäänjättöaika edelliseen lehteen oli ummessa jo silloin kun kilpailut pidettiin.

Innostus on aina suuri, kun on lasten ja nuorison kilvasta kysymys. Tälläkin kerralla Eino Järvinen oli laittanut nuotion lähtöpaikalle suksien kunnostamista varten. Högman huolehti latujen teosta ja kuuman mehun tarjoilusta kilpailijoille ja toimitsijoille.

Kellon ollessa 11 Risto Peltonen ja allekirjoittanut antoivat lähtömerkin ensimmäiselle kilpailijalle, jonka jälkeen toiset lähtivät puolen minuutin väliajoin.

Tulokset:

0—10 v. tytöt (matka n. 2 km): 1) Harjuntausta Outi 9.10. — Pojat (matka n. 150 m): 1) Peltonen Juha 4.48, 2) Moisio Olli 11.35, 3) Moisio Petri 12.08.

11—14 v. tytöt (matka n. 2 km): 1) Högman Sirpa 8.30, 2) Harjuntausta Päivi 8.47, 3) Salminen Marita 8.58. — Pojat (matka n. 2 km): 1) Salminen Matti 7.28, 2) Elkevaara Kari 7.54, 3) Tuominen Timo 9.34.

15—20 v. tytöt (matka n. 2 km): 1) Malm Sirpa 7.36, 2) Högman Tuula 7.47, 3) Elkevaara Anita 9.07, 4) Högman Sirkka 9.16, 5) Järvinen Kyllikki 9.34. — Pojat (matka n. 2 km): 1) Launama Rauno 5.09, 2) Järvinen Timo 7.20, 3) Järvinen Risto 7.52.

Naiset (matka n. 2 km): 1) Rikkonen Laila 8.37, 2) Elkevaara Irja 9.16, 3) Tuominen Irja 9.42.

Miehet (matka n. 2 km): 1) Launama Reijo 5.24, 2) Harjuntausta Antti 8.16.

On aina hauska katsella, kun nuoret ja vähän vanhemmat ovat samoissa kilpailuissa. Näissä Omakotiyhdistyksen kilpailuissa on yhteishenkeä ja koko joukko on kuin yhtä perhettä. Ilma suosi kuvien ottoa ja tässä näemme kuvaajan saalista.

A. Tuominen

Harrastuskävelykilpailu

Kilpailuun osallistui 127 eri henkilöä ja heillä oli yhteensä 4.708 käyntiä. Kävelysuorituksia laskettiin ajalta 3. 10.—25. 12. 65 ja 27. 3.—30. 4. 66.

Tulokset:

Tampellalaisten sarja: Seuraavilla 34:llä oli täydet laskettavat 68 käyntisuoritusta: Erkki Alenius, Johanna Anttila, Osmo Englund, Pentti Eskola, Airi Helin, Urho Helin, Viljo Jantunen, Laina Jokinen, Vilho Jäppinen, Into Järvinen, Johannes Koho, Pentti Kokki, Kaino Koskinen, Mikko Kotoharju, Vilho Kulmala, Maila Laine, Antti Laurila, Anni Lehtola, Hugo Lepistö, Siviä Leppänen, Erkki Merviö, Erkki Montonen, Eino Mäkinen, Jalmari Niemi, Lauri Niinimäki, Boris Olski, Martta Ratilainen, Voitto Ristonen, Oskari Saarinen, Reino Salakoski, Tyko Salonen, Eino Seppälä, Ossi Tolppanen, Siiri Virtanen. 35) Lempi Koivula 61 käyntiä, 36) Helmi Välimäki 60, 37) Katri Laakso 58, 38) Niilo Koskinen 54, 39) Aarne Salonen 53, 40) Tarmo Visti 52, 41) Thorolf Aspholm 49, 42) Paavo Mäkinen 47, 43) Tyyne Penttinen 47, 44) Ritva Rantanen 45, 45) Kauko Laaksonen 43, 46) Paavo Savijoki 40, 47) Aatos Haapanen 40, 48) Väinö Valkiala 38, 49) Sulo Tella 31, 50) Martti Sointu 30, 51) Heikki Kaipola 30, 52) Elo Riekkola 29, 53) Kaarlo Laukas 28, 54) Tyyne Vuorinen 26, 55) Erkki Toivola 26, 56) Emil Vaissi 25, 57) Artturi Tienari 24, 58) Jorma Suutarinen 22, 59) Antti Kujansuu 20, 60) Sakari Lammi 20, 61) Matti Peltomäki 20, 62) Väinö Vapaavuori 20.

Tampellalaisten perheenjäsenten sarja: Täydet 68 seuraavilla: Heikki Hyöty, Jukka Järvinen, Timo Kokki, Jukka Kulmala, Timo Laurila, Lydia Olski. 7) Jorma Koskinen 58 käyntiä, 8) Pentti Laurila 50, 9) Rakel Visti 46, 10) Pirjo Visti 45, 11) Mirjam Salonen 36, 12) Kaija Koskinen 34, 13) Martta Kaipola 30, 14) Vieno Seppälä 29, 15) Maija Aspholm 20, 16) Raffo Aspholm 20, 17) Ismo Koskinen 20, 18) Ellen Vapaavuori 20.

Tampellalaisia lähdössä Tampere–Norrköping-otteluun.

Tampereen puolesta kävellen on askel kepeä.

TAMPERE—NORRKÖPING KÄVELYOTTELUSSA

tampellalaiset kävelivät Tampellan urheilulautakunnan järjestäminä iltoina seuraavat kävelysuoritukset:

— Tampellan konepaja	80 suoritusta
— Tampellan tekstiilitehtaat	159 suoritusta
	Yhteensä 239 suoritusta

TAMPELLAN MAASTOJUOKSUKILPAILUT

pidettiin Kaupin urheilumajalla torstaina 26. 5. 66. Kilpailtava matka oli miesten yleisessä ja yli 35 v. sarjoissa n. 3 km ja kaikissa muissa sarjoissa n. 1,5 km.

Tulokset: Miesten yleinen sarja: 1) Tapani Kurki 10.08, 2) Aarno Tissari 10.40, 3) Antti Vihersalo 10.52, 4) Osmo Englund 11.24, 5) Pentti Laakso 12.15, 6) Timo Antila 12.52.

Miehet yli 35 v.: 1) Onni Hämäläinen 12.22, 2) Erkki Nieminen 14.18, 3) Kalevi Salminen 19.14.

Pojat alle 20 v.: 1) Rauno Launama 5.35, 2) Pertti Savikko 5.43, 3) Arto Kallio 6.16, 4) Matti Rekola 6.33.

Ikämiehet yli 45 v.: 1) Tyko Salonen 6.04.

Veteraanit yli 50 v.: 1) Karl Boucht 7.38, 2) Johannes Koho 7.41.

Invaliidit: 1) Torleif Diehl 6.10.

Naiset: 1) Aune Moisio 6.55.

Retkeilyhiihto

suoritettiin ajalla 26. 12. 65—26. 3. 66. Hiihtoon osallistui yhteensä 256 henkilöä ja heillä suorituksia: Olkinuoraan 2.237, Kuuselaan 238, Sulervoon 275, Lielahteen 318, Tampellan hiihdoista laskettiin 81 eli yhteensä 3.149 hiihtosuoritusta.

Tulokset:

Tampellalaisten sarja: Täydet laskettavat 52 suoritusta seuraavilla 27:llä: Erkki Alenius, Vilho Jäppinen, Matti Järvinen, Heikki Kaipola, Pentti Kokki, Kaino Koskinen, Vilho Kulmala, Maila Laine, Pauli Lappeteläinen, Antti Laurila, Hugo Lepistö, Keijo Lindfors, Jorma Louhivuori, Erkki Mali, Erkki Montonen, Eero Mälkönen, Jalmari Niemi, Eero Ollila, Erkki Ollila, Arvi Pystynen, Pentti Pyörtänö, Voitto Ristonen, Oskari Saarinen, Tyko Salonen, Pentti Santasalo, Paavo Savijoki, Eino Seppälä. 28) Antti Kujansuu 50 suoritusta, 29) Tauno Valkiala 40, 30) Pauli Salonen 38, 31) Tarmo Visti 35, 32) Alpo Haikonen 28, 33) Mikko Kotoharju 25, 34) Pertti Häyrinen 23, 35) Matti Riitijoki 23, 36) Ossi Tolppanen 22, 37) Jorma Suutarinen 21, 38) Armas Rantanen 21, 39) Anja Ilonen 21, 40) Keijo Virta 20, 41) Armas Pellinen 19, 42) Pekka Peltonen 19, 43) Heikki Ikola 19, 44) Niilo Koskinen 18, 45) Niilo Asikainen 18, 46) Erkki Nieminen 19, 47) Johan Mäki 17, 48) Harri Nieminen 17, 49) Aapo Halkola 17, 50) Seppo Rajanen 16, 51) Jaakko Tuukkanen 16, 52) Eero Kajander 16, 53) Aarne Näveri 15, 54) Olavi Finne 15, 55) Väinö Valkiala 13, 56) Paavo Laine 12, 57) Eino Niiranen 12, 58) Toivo Vainikainen 12, 59) Eino Antila 12, 60) Onni Hämäläinen 12, 61) Seppo Alanen 11, 62) Matti Lampinen 11, 63) Emil Vaissi 11, 64) Vilho Lahdenpää 11, 65) Timo Peltonen 11, 66) Voitto Lindeqvist 10, 67) Johannes Koho 10, 68) Kaino Kaatranen 10, 69) Pekka Laaksonen 10, 70) Leo Lahtinen 10.

Perheenjäsenten sarja: täydet 52 seuraavilla: Timo Kokki, Jukka Kulmala, Tapio Mälkönen. 4) Seppo Mälkönen 35 suoritusta, 5) Martta Ollila 33, 6) Jorma Koskinen 22, 7) Jouko Santamäki 18, 8) Matti Lahtinen 17, 9) Aili Mali 15, 10) Antti Lahtinen 14, 11) Alli Vainikainen 13, 12) Erkki-Pekka Mali 13, 13) Keiju Pystynen 12, 14) Irma Mälkönen 12, 15) Ensi Pellinen 12, 16) Hannu Halkola 12, 17) Aili Kaatranen 12, 18) Ritva Ollila 12, 19) Liisa Ollila 11, 20) Veijo Koskinen 10.

Tapani Kurki vastaanottamassa mestaruuspalkintoaan.

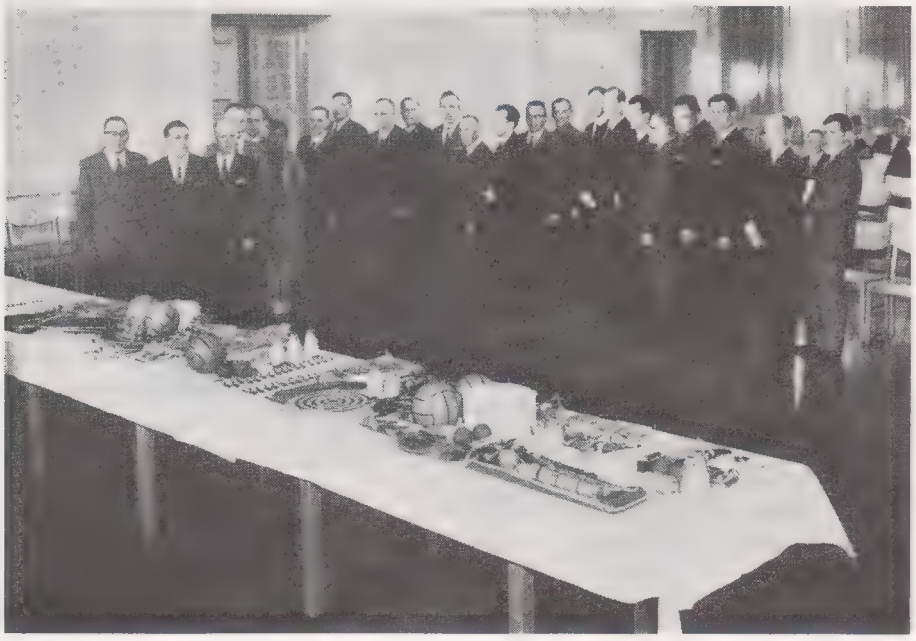

Retkeilyhiihdon täyden suoritusmäärän saavuttaneet valmistautumassa palkintojen jakoon.

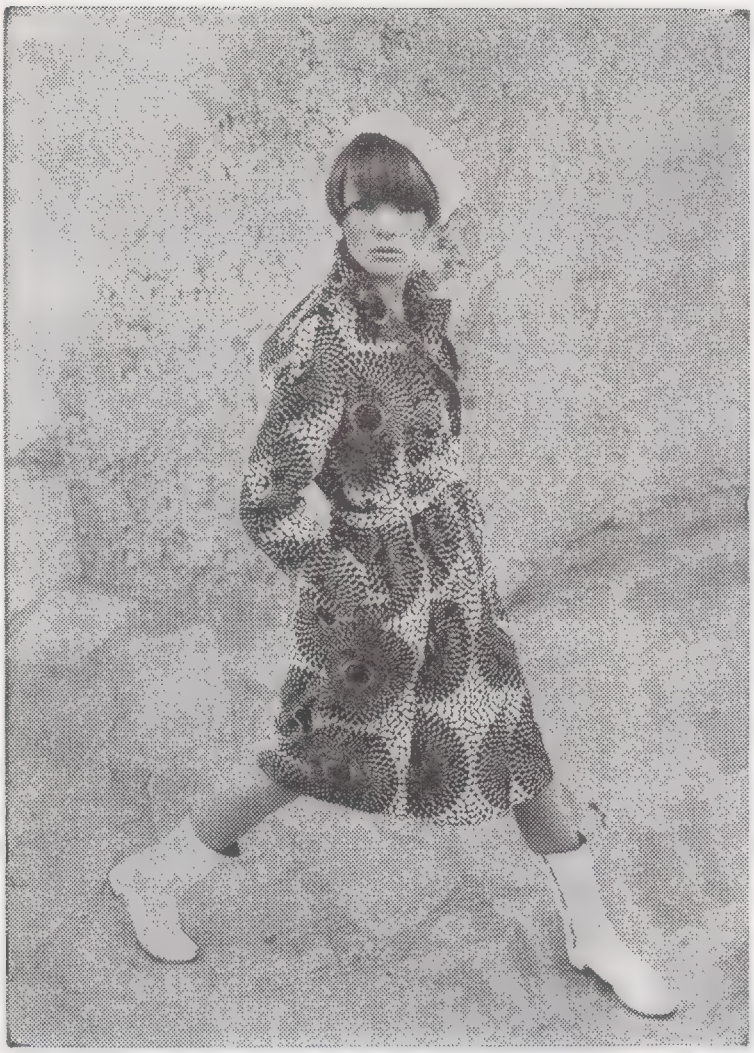

VETTÄHYLKIVÄ PUUVILLA ILOISENA SADETAKKINA

Sadetakit ovat nykyisin niin hauskoja etteivät pienet kuurot haittaa. On aivan viime vuosien keksintö valmistaa kesäiset sadetakit iloisin ja kirkkain värein painetuista puuvillakankaista. Siinä onkin mitä hienoin oivallus, sillä juuri pilvisinä päivinä kaipaa katukuva iloisia pukimia mielen piristeeksi. Valmisvaateteollisuutemme on tehnyt kotoisista puuvillakankaistamme mm. pienikukallisia sadetakkeja. Kuvassa vaihteeksi hyvin suurikuvioisesta puuvillakankaasta valmistettu kesätakki, joka nähtiin San Remon suuressa puuvillaparaatissa.

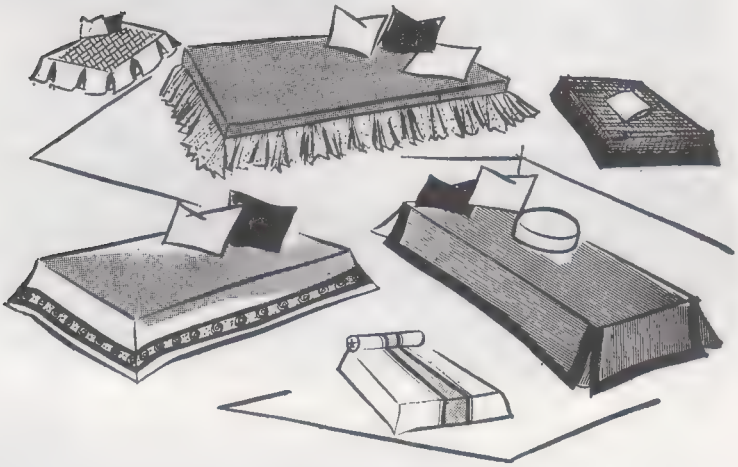

Kunnon vuode kaipaa kunnon päiväpeitteen

Kunnon vuoteet ovat jälleen tulossa takaisin kaikenmaailman hokkuspokkus-sohvien jälkeen. Ja jälleen tarvitaan kunnon sängynpeitekankaita, jotka peittävät koko komeuden ja antavat huoneelle persoonallisen ja tyylikkään ilmeen. Mahdollisuuksia on kosolti. Suomalainen puuvillateollisuus on viime aikoina kiinnittänyt entistä enemmän huomiota juuri tähän alueeseen.

Mainio ratkaisu on esimerkiksi nukkapintainen puuvillachenille, jonka nukka muodostaa joko tiheää raidoitusta ryijyn tapaan tai pientä ruudukkoa. Värit ovat herkulliset ja niitä on paljon. Erityyppiset froteemaiset kankaat ovat myös mukavia sängynpeitekankaita.

Erittäin kaunis sängynpeitteenäkin on huonekalusatiini, jossa on sekä yksivärisiä että kapearaitaisia kankaita. Voi tehdä vaikkapa peitteen kapearaitaisesta ja tyynyt yksivärisistä satiineista. Tämä kangas on myös viimeistelty tahroja hylkiväksi, mikä on mainio asia varsinkin jos sängyssä loiotaan päivällä ja mahdollisesti vielä syödään pientä välipalaakin.

Kesäasuntojen sängynpeitteeksi sopivat ryhdikkäät ripsipohjalle painetut Colorit ja muut hieman paksummat puuvillakankaat. Markiisikankaatkin sopivat hyvin kesäajan peitteiksi. Myös vohvelikangasta kannattaa kokeilla, siinä on yksiväristen ohella painettuja ja kuvioonkudottuja kuoseja.

Yksityiskohdat tärkeitä miehen asuissa

Valtaosa miehen vapaa-ajan asuista on puuvillaa

Miesten vapaa-ajan muoti on nykyisin täynnä mielenkiintoisia piirteitä. Käytetään reippaita jakkuja ja takkeja, jotka on tehty milloin leveävakoisesta vakosametista, milloin velvetonista milloin twillistä.

Ja iloiset värit ovat miehekkäitä samoin pastellivivahteet. Olkapäälinja on pyöreä, kaulukset milloin niin suuria että ne peittävät melkein koko pään, milloin taas pieniä pystykauluksia tai kaulusta ei ole ollenkaan. Housut alkavat matalalta lantiolta ja ne ovat hyvin tiukat leveten vasta lahkeista.

Mieskin on alkanut oivaltaa että vapaa-ajan onnistuneeseen viettoon vaikuttavat vaatteet hyvin paljon. Pukimien tulee toimia, olla tyylikkäitä ja käytännöllisiä. Suomalaisissa puuvillatehtaissa on tehty paljon työtä uusien miesten kankaiden kehittämiseksi. On ollut hauskaa havaita, että suomalainenkin mies uskaltaa olla ainakin vapaa-aikanaan leikkimielinen. Hän käyttää värejä ja pirteitä kuvioita aivan yhtä huolettoman luontevasti kuin mannermainen veljensäkin. Esimerkkinä voisi mainita, että pienikukallisista puuvillakankaista valmistetut paidat ovat kuumaa tavaraa samoin reippaat madras-ruudulliset pusakat ja paidat.

PLP

Kevät puuvillafrotee on mitä hellävaraisinta lapsen herkälle iholle, tässä pastellinvaaleasta suomalaisesta froteesta valmistettu lapsen kevätnuttu.

PLP

AVARUUSAJAN RANTAMUOTIA —

SHOKKIVÄREJÄ PUUVILLAGABARDIINEISSA

Tyttö kauhistelee ilmeisesti mekkonsa lyhyyttä. Mutta aivan turhaan sillä tässä koltussa ei olekaan tarkoitus herrastella kaupungin kaduilla, vaan se on idea hiekkarannoille. Mekossa on yhdistetty kahta yksiväristä puuvillagabardiinia. Esimerkiksi suomalaisissa top-gabardiineissa on mukavia värejä yhdisteltäviksi. On erittäin muodikasta käyttää "röyhkeitä" väriyhdistelmiä, esimerkiksi kirkkaanpunaista ja keltaista, tai violettia ja keltaista, tai punaista ja vihreää.

Toinen tytöistä on hieman puetumpi. Hänenkin asussaan on yhdistetty kahta kangasta. Vartaloa myötäilevä jakku on sotilastyyliä olkalappuineen, pystykauluksineen ja taskuineen. Asut esitettiin San Remon suuressa puuvillaparaatissa, joka antaa viitteitä koko muotimaailmalle vapaa-ajan asuista.

PLP

Kuningas Jalkapallo asuu Euroopassa

Ennen kaikkea Eurooppaa voidaan pitää jalkapalloilun luvattuna maanosana. Koko maailman järjestäytyneistä jalkapallonpelaajista asuuu nim. 75 % Euroopassa (Venäjä mukaanluettuna). Se Euroopan maa, jossa vuorostaan on eniten jalkapalloilijoita, on Länsi-Saksa, jossa heidän lukumääränsä on yli 2 miljoonaa. Venäjällä vastaava lukumäärä on n. 1,7 miljoonaa, Englannissa se jää alle miljoonan — huolimatta siitä, että maailman vanhin jalkapalloseura on brittiläinen v. 1855 perustettu Sheffield-seura.

Toiseksi eniten jalkapallopeliä harrastava maanosa on Etelä-Amerikka, jossa onkin paljon suuria tähtipelaajia. Pohjois-Amerikassa on mielenkiinto jalkapalloilua kohtaan huomattavasti laimeampi, base-ball ja koripallo ovat siellä enemmän suosiossa.

Afrikassa ja Aasiassa harrastetaan vähiten jalkapalloilua.

Lähes kaikki maapallon maat ovat kansainvälisen liiton, FIFA:n jäseniä, ainoastaan 19 maata tai aluetta ei kuulu siihen.

TAMPELLA TÄNÄÄN

seuraava numero ilmestyy syyskuun jälkipuoliskolla ja siihen tarkoitetut kirjoitukset ja kuvat pyydetään lähettämään toimitukselle **20. 8. 1966** mennessä.

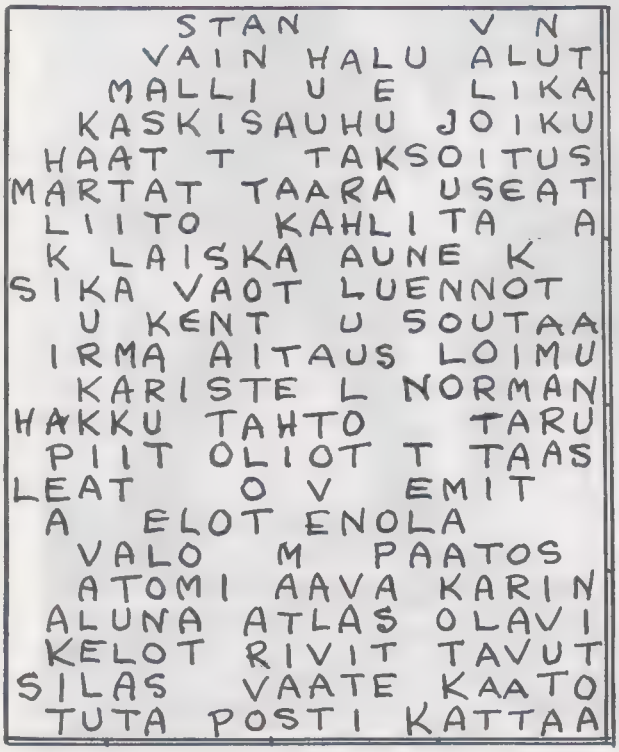

Kiitämme

TOIMITUSJOHTAJA JOHAN NYKOPP KIITTÄÄ

Kaikille niille tampellalaisille, jotka kerhojen y.m. yhteisöjen kautta ovat muistaneet minua 60-vuotispäivänäni, pyydän saada esittää parhaat kiitokseni.

Johan Nykopp

Sydämellinen kiitoksemme kaikille tampellalaisille, jotka kunnioititte rakkaamme Veikko Ukkolan muistoa ja otitte osaa syvään suruumme.

Omaiset

Parhaimmat kiitokseni kaikille, jotka muistivat minua merkkipäivänäni.

Reino Ahola

Parhaat kiitokseni Tampellan Huolto r.y:lle osakseni tulleesta huomaavaisuudesta sisareni poismenon johdosta.

Ester Nurmi

Sydämellinen kiitos Teille kaikille osanotostanne suruuni veljeni Valdemar Myllyksen äkillisen poismenon johdosta.

Kosti Myllys perh.

Parhaimmat kiitokseni Huolto r.y:lle saamastani avusta. Samoin myös työnjohdolle sekä kaikille työtovereille, jotka niin suuremmoisella tavalla olette muistaneet minua sairauteni aikana.

Viljo Salminen

Sydämellinen kiitokseni insinöörille, työnjohtajalle, konttorihenkilökunnalle ja Huolto r.y:lle jäätyäni eläkkeelle.

Laina Holmström

Parhaimmat kiitokseni Lapinniemen tehtaan johdolle ja virkailijoille huomaavaisuudesta merkkipäivänäni.

Vilho Urtamo

Kiitän Tampellan Huolto r.y:tä ja kaikkia niitä, jotka muistivat minua jäädessäni eläkkeelle.

Sanelma Hellen

Kiitän sydämellisesti teitä kaikkia, jotka muistitte minua 50-vuotispäivänäni 24. 4. -66.

Martti Lehtinen

Kiitän sydämellisesti Tampellan Huolto r.y:tä, työnjohtoani ja työtovereitani niin kauniilla tavalla osoitetusta kunnioituksesta rakkaan mieheni Otto Jalmari Töhösen muistolle.

Martta Töhönen
Raimo Töhönen perheineen

Pyydän sydämellisesti kiittää Tampellan johtoa minulle järjestetystä hyvästä asunnosta ja kaikesta osakseni tulleesta huomaavaisuudesta eläkkeellä ollessani.

Lahja Rantanen

Parhaat kiitokseni Tampellan Huolto r.y:lle saamastani rahalahjasta.

Aleksi Kytönen

Sydämellinen kiitos Huolto r.y:lle saamastani joulurahasta ja parhaat kiitokseni kaikille, jotka muistivat minua 15. 3. 66, jolloin minut siirrettiin eläkkeelle.

Paavo Leponiemi

Lämpimät kiitokseni Tampellan Huolto r.y:lle siirtyessäni eläkkeelle.

Väinö Virta

Kiitos Tampellan Huolto r.y:lle saamastani rahalahjasta siirtyessäni eläkkeelle.

Helvi Virtanen

Parhaat kiitokseni Tampellan Huolto r.y:lle saamastani tuesta sairauteni aikana.

R. Virtanen

Lämpimät kiitokseni kaikille, jotka muistivat minua merkkipäivänäni 15. 3. -66.

Tauno Savijoki

Parhaat kiitokseni kaikille, jotka muistivat minua täyttäessäni 50 vuotta.

Väinö Järvinen

Sydämellisesti kiitän kaikkia, jotka muistivat minua merkkipäivänäni 5. 4. -66.

Inez Stenberg

Parhaat kiitokseni rakennusosaston työnjohtajille ja lastenkodin johtajalle sekä työtovereille saamistani lahjoista ja kukista täyttäessäni 60 vuotta.

Sigrid M. Kangas

Sydämelliset kiitokset mestarille ja työtovereille, kun muistitte minua sairaalaan.

Aila Lindblad

Kiitän sydämellisesti teitä kaikkia ja erikoisesti pellavatehtaan "toimitusjoukkuetta" huomaavaisuudesta jäädessäni 20. 4. -66 pois Tampellan palveluksesta.

Olavi Tuomisto

Lämmin kiitokseni Tampellan Huolto r.y:lle, terveyssisar Murotielle ja mieheni työtovereille osakseni tulleesta huomaavaisuudesta suuressa surussani.

Aino Pihlaja

Sydämelliset kiitokset kaikille, jotka kunnioittivat rakkaamme Verner Helinin muistoa ja ottivat osaa suureen suruumme.

Omaiset

Sydämelliset kiitokset kaikille, jotka muistivat minua täyttäessäni 50 vuotta.

Kustaa Finnström

Sydämelliset kiitokset rouva Murotielle ja Huolto r.y:lle saamastani avusta sairauteni aikana.

Kustaa Finnström

Tampereen AA-palvelun tiedoitus

MITÄ AA ON?

AA on miesten ja naisten toveriseura, jossa he jakavat keskenään kokemuksensa, voimansa ja toivonsa voidakseen ratkaista yhteisen ongelmansa sekä auttaa toisia tervehtymään alkoholismista.

Ainoa jäseneksi pääsyn vaatimus on halu lopettaa juominen. AA:ssa ei ole mitään velvoitteita eikä jäsenmaksuja, toimimme omavaraisina omien vapaaehtoisten avustusten pohjalla. AA ei ole yhteydessä mihinkään aatteelliseen, uskonnolliseen tai poliittiseen suuntaukseen, järjestöön tai laitokseen. Se ei myöskään halua ottaa kantaa mihinkään kiistakysymykseen eikä asettua enempää puolustamaan kuin vastustamaankaan mitään. Ainoa päämäärämme on pysyä raittiina ja auttaa toisia alkoholisteja saavuttamaan raittius.

TAMPEREEN AA-PALVELU:

Tampereen AA-Palvelu on koostunut paikallisten AA-ryhmien jäsenistä. Palveluelimen päätarkoitus on määrätietoinen AA:n tunnetuksi tekeminen ja sanoman saattaminen niille, jotka sitä haluavat.

Laitokset, yhdistykset sekä yksityiset henkilöt voivat koska tahansa kääntyä postitse puoleemme halutessaan lähempiä tietoja AA:sta.

YHTEYS: AA-Palvelu Pirkankatu 14 A Tampere.

PALVELU ON MAKSUTON.

Useimmat miljonäärit eivät ole olleet rikkaita alun alkaen, mutta omaisuuttaan rakentaessaan he luovat monia uusia sijoitusmahdollisuuksia ja miljoonia uusia työpaikkoja.

Pidämmepä miljonääreistä tai emme, meidän pitää olla kiitollisia siitä, että vapaassa yhteiskunnassamme on ihmisiä, jotka eivät anna minkään "mahdottomuuden" itseään estää.

Jokainen kansakunta, joka ei salli lahjakkaiden ihmisten rikastuvan, joutuu kärsimään laajalle levinneestä köyhyydestä.

(American Economic Foundation)

* * *

Raha on lannoitusaineen kaltaista: siitä ei ole mitään iloa, ellei sitä levitetä.

(Francis Bacon)

* * *

Huolet kasvavat omaisuuden karttuessa. (Crescentem sequitur cura pecuniam.)

(Horatius)

* * *

Inflaatio ei ole kohtalo, vaan hulluutta ja sokaistusta.

(Ranskan rahaministeri
Valéry Giscard d'Estaing)

* * *

Muutamia harvoja lääkeaineita lukuunottamatta ovat kaikki kolmenkymmenen viime vuoden aikana käyttöön saamamme lääkkeet olleet lähtöisin lääketehtaitten tutkimuslaboratorioista. Tämä on tietenkin tullut kalliiksi, ja monien lääkeaineiden markkinahinta on kattanut myös tutkimuskustannukset. Mutta järkiperäinen joukkotuotanto on jälleen saanut hinnat laskemaan. Päinvastoin kuin länsimaiden yksityinen lääketeollisuus ei kommunistimaiden valtionjohtoinen teollisuus ole pystynyt tuomaan mainittavaakaan lisää maailman lääkevalikoimiin.

(Sir Derrick Dunlop
"The Lancet" -lehdessä)

* * *

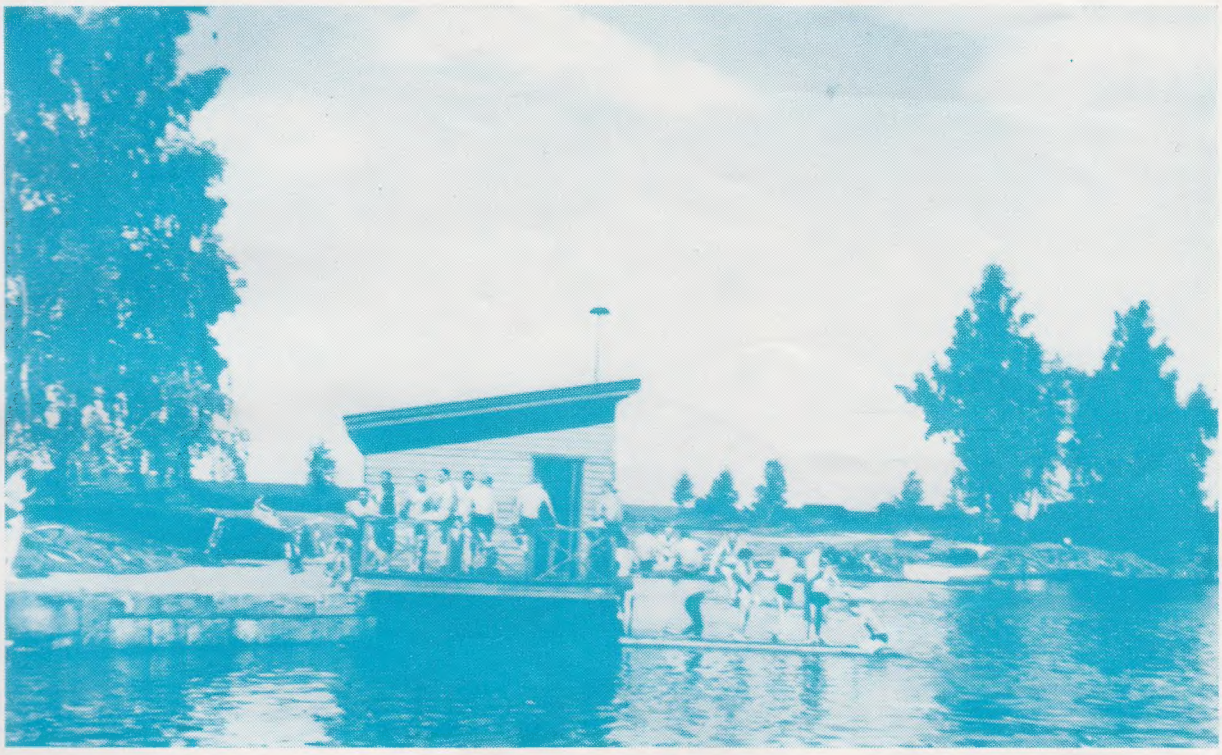

HARRASTUSUINTI

Myllysaaren ja Lapinniemen uimaloissa
on alkanut 20. 6. 66.

Suorituksia arkipäivisin aamiaistunteina.

Ei vuosiloman aikana.

Kilpailuun lasketaan keskimäärin enintään
neljä suoritusta viikossa.

Muistakaa: **Uimataito on paras henkivakuutus.**

TAMPELLAN URHEILULAUTAKUNTA

KALEVA 19
Teiskontie 21 C 24
Laurila Antti

Kirjapaino Hermes Oy
Tampere
1966